

**T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI**

**STRATEJİK PLAN
2022-2023**

İÇİNDEKİLER

CUMHURBAŞKANININ MESAJI

BAKANIN MESAJI

BİR BAKIŞTA STRATEJİK PLAN

1. GİRİŞ	21
1.1. Stratejik Planlamanın Önemi	21
1.2. Stratejik Planlamanın Hukuki Çerçevesi	21
1.3. Kapsam	22
1.4. Stratejik Plan Hazırlık Süreci	23
1.4.1. Üst Yönetim Desteği	24
1.4.2. Strateji Geliştirme Kurulunun (SGK) ve Stratejik Planlama Ekibinin (SPE) Oluşturulması	24
1.4.3. Stratejik Plan Hazırlama Takviminin Oluşturulması	25
2. DURUM ANALİZİ	28
2.1. Kurumsal Tarihçe	29
2.2. 2019-2023 Dönemi Stratejik Planının Değerlendirilmesi	32
2.3. Mevzuat Analizi.....	37
2.4. Üst Politika Belgelerinin Analizi	38
2.4.1. On Birinci Kalkınma Planı	38
2.4.2. Orta Vadeli Program.....	46
2.4.3. 2022 Yılı Programı	47
2.4.4. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	49
2.5. Program- Alt Program Analizi	53
2.6. Faaliyet Alanları ile Ürün ve Hizmetlerin Belirlenmesi	57
2.7. Paydaş Analizi	58
2.8. Kuruluş İçi Analiz	63
2.8.1. İnsan Kaynakları Yetkinlik Analizi	63
2.8.2. Kurum Kültürü Analizi	64
2.8.3. Fiziki Kaynak Analizi	64
2.8.4. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı	65
2.8.5. Mali Kaynak Analizi	68
2.9. PESTLE Analizi	69
2.10. GZFT Analizi	71
2.11. Tespitler ve İhtiyaçların Belirlenmesi	73
3. GELECEĞE BAKIŞ	78
3.1. Misyon.....	79
3.2. Vizyon.....	79
3.3. Temel Değerler.....	79
3.4. Amaç ve Hedefler	80
4. STRATEJİ GELİŞTİRME	85
4.1. Hedef Kartları.....	89
4.2. Maliyetlendirme.....	130
5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME	135

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Stratejik Yönetim Süreci	22
Şekil 2. Organizasyon Şeması	31

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Mevzuat Analizi	37
Tablo 2. On Birinci Kalkınma Planı'nda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	38
Tablo 3. Orta Vadeli Program'da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Politika ve	47
Tablo 4. 2022 Yılı Programında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	47
Tablo 5. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	50
Tablo 6. Program - Alt Program Analizi Tablosu	53
Tablo 7. Faaliyet Alanı – Ürün/Hizmet Listesi	57
Tablo 8. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Çalışmalarını Etkileyecek Konular ile Stratejik Plan İlişkisi	62
Tablo 9. Bakanlık Personelinin Merkez ve Taşra Birimlerine Göre Dağılımı	63
Tablo 10. Bakanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı	64
Tablo 11. Bakanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı	64
Tablo 12. Donanım Envanteri	65
Tablo 13. Yazılım Envanteri	65
Tablo 14. Tahmini Kaynaklar	68
Tablo 15. PESTLE Matrisi	69
Tablo 16. GZFT Analizi	71
Tablo 17. GZFT Stratejileri	71
Tablo 18. Tespitler ve İhtiyaçlar Tablosu	73
Tablo 19. Birimlerin Sorumlu Olduğu Amaç, Hedef ve Göstergeler	83
Tablo 20. Hedeflerden Sorumlu ve İşbirliği Yapılacak Birimler	88
Tablo 21. Tahmini Maliyet Tablosu	130
Tablo 22. Tahmini Kaynak Tablosu	131

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BEP	Binalarda Enerji Performansı
BM	Birleşmiş Milletler Örgütü
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
EKB	Enerji Kimlik Belgesi
GZFT	Güçlü, Zayıf Yönler ve Fırsatlar, Tehditler
HEY	Hava Emisyon Yönetim
IPA	AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İLBANK	İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü
KDS	Karar Destek Sistemi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KGM	Karayolları Genel Müdürlüğü
KIRDES	Kırsal Altyapı Destekleme Projesi
KÖİ	Kamu Özel İşbirliği
KÖYDES	Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi
NEFES	Şehirlerin Dijital İkizleri Üzerinden Hava Kalitesini Ölçen Yazılım
NSEB	Neredeyse Sıfır Enerjili Binalar
OVP	Orta Vadeli Program
ÖÇK	Özel Çevre Koruma
PESTLE	Politik, Ekonomik, Sosyolojik, Teknolojik, Yasal, Çevresel Analiz
PG	Performans Göstergesi
RUMİ	Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SİS	Sürekli İzleme Sistemleri
SP	Stratejik Plan
SPE	Stratejik Planlama Ekibi
SGK	Strateji Geliştirme Kurulu
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TKGM	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TUCBS	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
UNCCD	Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi
YEP	Yeni Ekonomi Programı
YERBİS	Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi

“Önümüzdeki dönemde şehirlerimizi adeta yeniden tasarlayıp kendi finansman dinamikleriyle yeniden inşa etme, kentsel estetiği, kaliteyi, kültürel değerleri ve çevresel hassasiyeti ihya etme anlayışımızı sürdüreceğiz.”

“Türkiye, kadim kültüründen ilhamla Yeşil Kalkınma Devrimi'ni tüm çalışmalarının merkezine yerleştirerek, iklim krizinin çözümünde öncü ve etkin bir rol üstlenmekte kararlıdır.”

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

BAKAN'IN MESAJI

İnsanlık, son yıllarda tüm Dünyayı etkisi altına alan Kovid-19 salgının yanı sıra küresel iklim değişikliğine bağlı olarak yaşanan ve daha önceki yıllarda görülmemiş büyüklükteki doğal afetlerle mücadele etmekte.

Ülkemiz; 2021 yılında Marmara Denizinde yaşanan müsilaj sorunu, Antalya ve Muğla başta olmak üzere pek çok kentimizde yaşanan görülmemiş büyüklükteki orman yangınları ve Karadeniz Bölgesinde gerçekleşen sel afetleri ile iklim değişikliğinin etkilerini yoğun bir şekilde yaşadı.

Paris İklim Anlaşmasının Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanarak yürürlüğe girmesi ile birlikte, tüm insanlığın ve dünyamızın geleceği için küresel iklim değişikliği ile mücadelede kapasitemizi arttıracak şekilde Bakanlığımızın kurumsal yapısı güçlendirildi ve Sayın Cumhurbaşkanımızca uyum politikası "2053 net sıfır emisyon" hedefi olarak belirlendi.

"2053 net sıfır emisyon" hedefine ulaşmak amacıyla, çevre eksenli bir kalkınma yaklaşımı ile bir yandan doğanın muhafazası, bir yandan ise doğayla dost bir büyümeyi ifade eden "Yeşil Kalınma" hamlesini başlattık.

Bakanlık olarak "Sürdürülebilir Çevre, Medeniyetimizi Yaşatan, Çevreye Saygılı ve İklim Dostu Şehirler" vizyonuyla; doğamızın korunması ve şehirlerimizin ihyasını esas alan bir anlayışla, millet bahçelerinden yatay mimariyi esas alan planlamaya, kentsel dönüşümden güvenli yapılaşmaya, akıllı şehir uygulamalarından yerel yönetimlere, çevrenin korunmasından iklim değişikliğine, çölleşmeden yatırım ortamının iyileştirilmesine kadar hizmet ve faaliyetlerimize devam edeceğiz.

Sivil toplum kuruluşlarımız ve aziz milletimizle el ele vererek Yeşil Kalkınma hamlemizi güçlendirecek ve 2053 net sıfır emisyon hedefimize ulaşacağız.

Bu kapsamda, "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı" olarak yeniden yapılandırılan Bakanlığımızın 2022-2023 yıllarını kapsayan Stratejik Planını "Yeşil Kalkınma" hedefleri doğrultusunda katılımcı bir yaklaşımla yenilemiş bulunuyoruz.

Çocuklarımızın bizlere emaneti olan çevremizi korumak ve şehirlerimizi medeniyetimizi yansıtan yaşam alanlarına dönüştürmek gayesiyle hazırlanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022-2023 Stratejik Planının hayırlı olmasını diliyorum.

Bu vesileyle, çalışmalarda emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara ve personelimize teşekkür ediyorum.

Murat KURUM
Çevre, Şehircilik ve
İklim Değişikliği Bakanı

BİR BAKIŞTA STRATEJİK PLAN

VİZYON

“Sürdürülebilir Çevre, Medeniyetimizi Yaşatan, Çevreye Saygılı ve İklim Dostu Şehirler”

MİSYON

Ülkemizin ‘Yeşil Kalkınma’ hedeflerine ulaşmasını sağlamak üzere; çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, kültürümüzü yansıtan, yatay mimariyi esas alan, planlama, kentsel dönüşüm ve güvenli yapılaşma görevlerini etkin bir şekilde yürütmek.

TEMEL DEĞERLER

- Çözüm Odaklılık
- Bilimsellik
- Hizmet Sunumunda Eşitlik
- Katılımcılık
- Güvenilirlik
- Hesap Verebilirlik

AMAÇLAR VE HEDEFLER

AMAÇ 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.

H 1.1. Dönüşümü ve tasarrufu esas alan döngüsel ekonomi modeline geçilecek, sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılacak, çevresel altyapı ve teknik destek projeleri gerçekleştirilerek vatandaşlarımızın tamamına katı atık ve atıksu arıtma hizmeti sunulacaktır.

H 1.2. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla emisyon azaltım çalışmaları yürütülecek, ulaşımda aktif hareketlilik arttırılacak, sanayide yeşil dönüşüm için mevcut en iyi tekniklerin farkındalığı sağlanacaktır.

H 1.3. İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele kapasitesi arttırılacak, doğal afetlerle mücadele için sürdürülebilir arazi yönetim modeli geliştirilecektir.

H 1.4. Korunan alan sayıları arttırılacak, doğal sit alanları ekolojik temelli bilimsel esaslar çerçevesinde yeniden değerlendirilecektir.

H 1.5. Doğal sit alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki planlar ve altyapı eksiklikleri tamamlanarak korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.

AMAÇ 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.

H 2.1. Çevre denetimi, risk değerlendirmeleri baz alınarak daha etkin hale getirilecek, çevresel göstergeler geliştirilecektir.

H 2.2. Laboratuvar hizmetleri geliştirilecek, ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir.

H 2.3. Kara ve deniz kaynaklı kirleticiler azaltılacak ve denizlerin kalitesi arttırılacaktır.

H 2.4. Çevresel değerlerimizin korunması ve toplumsal çevre bilincinin geliştirilmesi için eğitim programları ile farkındalık projeleri gerçekleştirilecektir.

AMAÇ 3. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.

H 3.1. Çevresel etki değerlendirmesi süreçlerinin etkin uygulanmasını sağlamak üzere kapasite geliştirme ve rehberlik faaliyetleri yürütülecek, SÇD uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

H 3.2. Çevre izin ve lisans uygulamaları güçlendirilecek, Bakanlıkça yetkilendirilecek kurum/kuruluşların etkinliği artırılacak, çevre dostu ürün ve hizmetler çevre etiket sistemi ile yaygınlaştırılacaktır.

H 3.3. Yeşil alan üreten, sürdürülebilir tarım yapan vatandaşlarımız ve temiz enerji yatırımı planlayan yatırımcılarımız hazine taşınmazları ile desteklenecektir.

AMAÇ 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.

H 4.1. Şehirlerimizde doğayla iç içe yaşam alanları oluşturan Millet Bahçeleri 81 ilimizde yaygınlaştırılacak, şehirlerimizin kimliğini ve sosyal dokusunu esas alarak yatay mimarisıyla mahalle kavramını öne çıkaran mekânsal planlama ve kentsel tasarım çalışmaları yürütülecektir.

H 4.2. Mekânsal planlama sistemi katılım ve denetim süreçlerini içerecek şekilde geliştirilerek mekânsal kalitenin değişim ve gelişimi izlenecek, yerel yönetimlere destek ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

H 4.3. Afet riski taşıyan alanlarda yerinde dönüşüm ilkesiyle, kentin kendi dokusuna özgü dönüşüm stratejileriyle, mevcut sosyal yapıyı dikkate alan, tarihi merkezlerin yenilenmesini ve sanayi alanlarının dönüşümünü de içeren kentsel dönüşüm çalışmaları hızlandırılacaktır.

AMAÇ 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.

H 5.1. Yerel yönetimlerin mali ve kurumsal kapasitesi artırılacaktır.

H 5.2. E-Devletin coğrafi veri altyapısı kurulacaktır.

H 5.3. Kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımı yaygınlaştırılacak ve kapasiteleri artırılarak nitelikli personel istihdamı sağlanacaktır.

H 5.4. Yeşil kalkınma yolunda yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacak, akıllı şehirlere ilişkin katılımcı ve etkileşimli bir ekosistem kurulacaktır.

H 5.5. Çevre sorunlarının tespiti ve iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik veri entegrasyonu sağlanarak analizler ve simülasyonlar yapılacak, teknolojik altyapı geliştirilecektir.

AMAÇ 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.

H 6.1. Binaların enerji kimlik belgesi alması sağlanacak, enerji verimliliği ile su tasarrufu artırılacaktır.

H 6.2. Yapı müteahhitleri ve şantiye şefleri ile plan müellifleri kayıt altına alınacak, kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esasları belirlenecek, yapı malzemelerinin geliştirilmesi sağlanarak etkin ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetleri sunulacaktır.

H 6.3. Yapı denetimi uygulamaları güncel teknolojilerin de yardımı ile sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecek, kamu yapılarının etüt- proje, yapım ve denetim süreçlerinde hizmet kalitesi artırılabacaktır.

H 6.4. 81 ilin kırsal yerleşmelerinde örnek yöresel mimari projeleri tamamlanacak ve İskân Kanunu kapsamında iskân talepleri karşılanacaktır.

H 6.5. İnşaat, mekanik ve elektrik tesisatı birim fiyatlarında yer alacak olan iş kalemleri için karbon salınımı az, enerji verimliliği yüksek, insan ve çevreye zarar vermeyen yeşil yapı malzemelerinin kullanılması ile ilgili birim fiyat çalışmaları yapılacaktır.

AMAÇ 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.

H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek, Bakanlık süreçlerinin iyileştirilmesine ve Bakanlığın kurumsal kimliğinin gelişimine katkı sağlanacaktır.

H 7.2. Bakanlık iş süreçleri ve bilişim altyapısı dijital dünya ile uyumlu şekilde yapılandırılacak, kurumun dijital dönüşümü sağlanacaktır.

H 7.3. Bakanlığın nitelikli ve yetkin insan kaynağı oluşturmak için hizmet içi eğitimler gerçekleştirilecektir.

TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Performans Göstergeleri	Mevcut Durum (2021)	2022	2023
PG 1.1.1. Sıfır Atık Projesi kapsamında evsel atık geri kazanım oranı (%)	22,4	26	30
PG 1.1.3. Sıfır Atık Projesi kapsamında kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı (Milyon ton)	7,2	9,5	11,5
PG 1.1.4. Atık su Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	89	97	100
PG 1.1.5. Düzenli depolama hizmeti verilen belediye nüfusu oranı (%)	86	88	100
PG 1.1.7. Plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması ile oluşumu engellenen kümülatif plastik atık miktarı (ton)	500.000	600.000	700.000
PG 1.2.1. Bisiklet yolu mesafesi (km) (Kümülatif)	1.522	2.548	4.048
PG 1.2.2. Yeşil yürüyüş yolu mesafesi (km) (Kümülatif)	113	1.500	3.000
PG 1.2.7. Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol kapsamında yönetilen tesis sayısı (kümülatif)	35	130	220
PG 1.2.8. Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim kapsamında değerlendirilen sektör sayısı (Kümülatif)	1	2	3
PG 1.3.3. Ulusal arazi örtüsü izleme sisteminin geliştirilme ve iyileştirme oranı (%) (Kümülatif)	80	95	100
PG 1.3.7. Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, entegre havza projeleri vb. sayısı (Kümülatif)	160	175	195
PG 1.3.8. İklim Dostu Karbon Nötr Şehirler kapsamında hazırlanan "İl Karbon Yutak Envanteri" sayısı	0	70	81
PG 1.4.1. Korunan alanların Ülke yüzölçümüne oranı (%)	11,9	14	17
PG 1.4.2. Korunan alan sayısı (Doğal Sit, Özel Çevre Koruma Bölgesi) (Kümülatif)	1052	1200	1300
PG 1.5.8. İklim değişikliğinin korunan alanlarda etkilerinin izlendiği alan sayısı (Kümülatif)	0	1	2
PG 2.1.2. Toplam Çevre denetimi sayısı	56.211	57.000	57.500
PG 2.2.3. Hava kalitesi izleme ağındaki istasyon sayısı (Kümülatif)	360	365	380
PG 2.3.1. Mavi Bayrağa Sahip Plaj Sayısı (Kümülatif)	519	560	600
PG 2.4.2. Çevre, Şehir ve İklim Ödülleri	0	100	100
PG 2.4.6. Çevre Müfettişleri ve İklim Elçileri etkinlik sayısı	0	104	104
PG 3.1.1. ÇED başvurularının süresi içerisinde sonuçlandırılma oranı (%)	99	99	99
PG 3.2.5. Çevre Etiket Sistemi kapsamında belirlenen ürün ve hizmet grubu sayısı (Kümülatif)	7	9	12
PG 3.3.2. Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Milyar TL, Kümülatif)	15,05	17	19

PG 3.3.5.Yatırım teşvik uygulamaları kapsamında ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (milyon m ² Kümülatif)	82 milyon	100 milyon	120 milyon
PG 3.5.6 Kamu idarelerinin yeşil alanların artırılması ve çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik faaliyetleri için tahsis edilecek taşınmaz yüzölçümü (milyon m ² Kümülatif)	10	20	30
PG 4.1.1. Millet Bahçesi çalışması başlatılan alan büyüklüğü (milyon m ²)	68 milyon	70 milyon	81 milyon
PG 4.1.4. "Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Berati" alan şehir sayısı	0	0	6
PG 4.1.6. İnsan odaklı ve yatay mimariyi yansıtan örnek yerleşim veya plan/uygulama projesi sayısı (Kümülatif)	20	50	81
PG 4.2.1. Büyükşehir belediyelerinden başlayacak şekilde yerel yönetimlerin plan ölçeğinde mekân ve yaşam kalitesinin ölçüleceği parametre sayısı (Kümülatif)	9	12	15
PG 4.3.1. Kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	37	60	85
PG 4.3.2. Kentsel Dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayısı (kümülatif)	1 milyon 507 bin	1 milyon 815 bin	2 milyon 115 bin
PG 4.3.4. Tarihi Kent Merkezi Projesi kapsamında yer alan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	25	40	60
PG 4.3.5. Küçük sanayi kooperatiflerine satışı yapılan Hazineye ait küçük sanayi alanı imarlı parsel sayısı (adet)	260	120	130
PG 5.4.2. Kent Bilgi Sistemi eğitimi verilen belediye sayısı (Kümülatif)	200	1200	1390
PG 5.4.3. Rehberlik yapılan akıllı şehir uygulamaları sayısı (Kümülatif)	32	35	50
PG 5.5. 1 Çevre, İklim Değişikliği ile ilgili Veri entegrasyonu, Analizi ve simülasyonunun tamamlanma oranı (% Kümülatif)	0	10	100
PG 6.1.1. Enerji Kimlik Belgesi alan bina sayısı (Kümülatif)	1.329.566	1.400.000	1.450.000
PG 6.1.6. Yeni inşa edilen konutlardaki ortalama enerji ihtiyacı (kWh/m2-yıl)	127	125	120
PG 6.1.7. Neredeyse Sıfır Enerjili Binalara (NSEB) ilişkin mevzuat düzenlemesi yapılması ve uygulamaya geçilmesi	0	100	100
PG 6.2.1. Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi düzenlenme sayısı (Bugüne kadar verilen belgelerin toplamı-Kümülatif)	3.568	3.900	4.300
PG 6.2.6. Denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı (G.N.Sayısı / T.N. Sayısı) (%)	98	98	98
PG 6.3.1. Bakanlığımızdan talep edilen ihale yapım ve denetim işlerinin karşılanma oranı (%)	93	94	95
PG 6.3.5. Aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	2	6	6
PG 6.3.7. Güçlendirilen Kamu Hizmet Binası Sayısı (Kümülatif)	0	100	100
PG 6.3.8. Enerji Verimliliği İyileştirilmesi Çerçevesinde Yenilenen Kamu Hizmet Binası Sayısı (kümülatif)	30	158	242
PG 7.1.3. ALO 181 Çağrı Merkezi'nden yararlananların memnuniyet oranı (%)	86	92	94
PG 7.2.3. e-Devlet Kapısına Taşınan Uygulama/Hizmet Sayısı (kümülatif)	189	192	200

Bölüm 1

GİRİŞ

1. GİRİŞ

Kamu mali yönetiminin etkinleştirilmesi amacıyla 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu 2006 yılında yürürlüğe girmiştir.

Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi, kaynak kullanım kapasitesinin artırılarak etkinlik, verimlilik ve tutumluluğun sağlanması, siyasi ve yönetsel hesap verme mekanizmaları ile mali saydamlığın geliştirilmesidir.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kamu kurumlarının performans esaslı program bütçeleme ile bağlantılı olarak stratejik plan hazırlamaları gerekmekte olup; kamu idarelerinin bütçelerini stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlamalarını zorunlu kılmıştır.

1.1. Stratejik Planlamanın Önemi

Stratejik planlama; kamu idarelerinin planlı hizmet sunumu, politika geliştirme, belirlenen politikaları, eylem planları, programlar ve bütçelere dayandırma ile uygulamayı etkili bir şekilde izleme ve değerlendirmelerini sağlamaya yönelik temel bir araçtır.

Stratejik planlama, bir yandan kamu mali yönetimine etkinlik kazandırırken, diğer yandan kurumsal kültür ve kimliğin gelişimine ve güçlendirilmesine destek olmaktadır.

Stratejik planlar, kamu idarelerince ulusal düzeydeki kalkınma planları, hükümet programları ve stratejiler çerçevesinde hazırlanmaktadır. Stratejik planlar, planlama ve uygulama sürecinin etkinliğini artırmakta ve kaynakların rasyonel kullanımına katkıda bulunmaktadır.

1.2. Stratejik Planlamanın Hukuki Çerçevesi

5018 sayılı Kanunun dokuzuncu maddesi gereğince, kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlamakla yükümlüdürler.

Bu Kanun kapsamında, kamu idarelerinin stratejik planlarını hazırlaması için uygulamaları gereken yöntemleri içeren "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" 22.04.2021 tarih 31462 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile "Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği" olarak yeniden yapılandırılmış ve Bakanlığımızın teşkilat, görev ve yetkilerine; "çölleşme ve erozyonla mücadele" görevlerinin eklenmesiyle, "Çevre, Şehircilik ve İklim

Değişikliği Bakanlığı Stratejik Planı 2022-2023" yılları için kurum içi tüm birimlerin kurumsal sorumlulukları ve görev alanlarını içerecek şekilde, katılımcı bir yaklaşımla yenilenmiştir.

1.3. Kapsam

Stratejik planın hazırlık çalışmalarıyla başlayan stratejik yönetim süreci, neredeyiz, nereye ulaşmak istiyoruz, gitmek istenilen yere nasıl ulaşabiliriz, başarılarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz sorularının cevaplarından oluşmaktadır.

Şekil 1. Stratejik Yönetim Süreci

<ul style="list-style-type: none"> Planın sahiplenilmesi Planlama sürecinin organizasyonu İhtiyaçların tespiti Zaman planı Hazırlık programı	STRATEJİK PLAN HAZIRLIK SÜRECİ	Planlama sürecinin planlanması
<ul style="list-style-type: none"> Kurumsal tarihçe Uygulanmakta olan stratejik planın değerlendirilmesi Mevzuat analizi Üst politika belgelerinin analizi Faaliyet alanları ile ürün ve hizmetlerin belirlenmesi Paydaş analizi Kuruluş içi analiz PESTLE analizi GZFT analizi	DURUM ANALİZİ	Neredeyiz?
<ul style="list-style-type: none"> Misyon Vizyon Temel değerler	GELECEĞE BAKIŞ	Nereye ulaşmak istiyoruz?
<ul style="list-style-type: none"> Amaçlar Hedefler Performans göstergeleri	STRATEJİ GELİŞTİRME	
<ul style="list-style-type: none"> Amaç ve hedeflere ulaşma yöntemleri	STRATEJİLER	
<ul style="list-style-type: none"> Faaliyetler	TAŞRA EYLEM PLANI	Gitmek istediğimiz yere nasıl ulaşabiliriz?
<ul style="list-style-type: none"> Performans hedefleri Performans göstergeleri Faaliyetler Projeler Maliyetlendirme Bütçeleme	PERFORMANS PROGRAMI	
<ul style="list-style-type: none"> İzleme ve değerlendirme planı İzleme raporu İzleme ve değerlendirme raporu Stratejik plan gerçekleştirme raporu Faaliyet raporu İç denetim	İZLEME VE DEĞERLENDİRME	Başarılarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz?

Stratejik yönetim süreci; stratejik plan hazırlık süreci, durum analizi, geleceğe bakış, strateji geliştirme, taşra teşkilatlarının rolü, izleme ve değerlendirme bölümlerinden oluşmaktadır.

Bu çerçevede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2022-2023 Stratejik Planı, kurum içi tüm birimler ile dış paydaşlarımızın Bakanlığımızdan beklentilerini de kapsayacak şekilde katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

Stratejik planın hazırlanması için yapılması gereken ön çalışmaları ve zaman planlamasını içeren “Hazırlık Programı” kapsamında çalışmalar tamamlanmıştır.

Stratejik plan çalışmalarında ilk olarak kurumsal tarihçe, mevzuat analizi, üst politika belgelerinin analizi, faaliyet alanları, ürün ve hizmetlerin belirlenmesi çalışmalarını içeren mevcut durum analizi yapılmıştır. Ayrıca dış paydaşlarımızla yapılan anketler ile elde edilen PESTLE ve GZFT analizleri bu bölümde yer almaktadır.

Bakanlığımızın uzun vadede idealleri doğrultusunda ilerleyebilmesi için yönlendiricilik işlevi gören misyon, vizyon ve temel değerler belirlenmiştir. Üst politika belgeleri ve durum analizi bulguları dikkate alınarak, Bakanlığımızın görev alanları çerçevesinde amaç, hedef, performans göstergeleri oluşturulmuştur.

Planın izleme ve değerlendirme çalışmaları kapsamında; tüm birimler çeyrek dilimler bazında performans göstergelerinin gerçekleşme düzeylerini raporlayacaklardır. İzleme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda hedeflenen ve ulaşılan sonuçlar karşılaştırılacaktır. Süreç hedefimiz; hizmet kalitesinin ve verimliliğin sistematik şekilde geliştirilmesidir.

1.4. Stratejik Plan Hazırlık Süreci

Bakanlığın 2022-2023 dönemini kapsayacak olan stratejik planı için hazırlık çalışmaları Bakanlık Olur'u ile başlatılmıştır.

Stratejik planın hazırlık sürecinde, yapılması gereken ön çalışmaları ve zaman planlamasını içeren “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022–2023 Stratejik Planı Hazırlık Programı” oluşturulmuştur.

Stratejik plan hazırlıklarının kapsamı ve yöntemi “Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu (Taslak) 3.1 Sürüm” ile “Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” dikkate alınarak belirlenmiştir.

Hazırlık çalışmaları kapsamında;

- Plan çalışmalarının başlatılması ve Plan Hazırlık Programının kabulüne ilişkin Makam Olur'unun alınması,
- Üst yönetimin desteğinin sağlanması,
- Strateji Geliştirme Kurulu'nun oluşturulması,
- Strateji Planlama Ekibinin oluşturulması,
- Stratejik Planlama sürecini yürütecek Bakanlık çalışma grubunun belirlenmesi,
- Planlama sürecinde dikkate alınacak üst politika belgelerinin derlenmesi,
- Stratejik Plan ekibine stratejik planlama teknikleri ile ilgili eğitimin verilmesi,
- Stratejik plan hazırlama takviminin oluşturulması,

- Strateji Geliştirme Kurulunun ve Stratejik Plan Çalışma Grubu çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi,
- Kurumsal analiz çalışmalarının yapılması hedeflenmiştir.

1.4.1. Üst Yönetim Desteği

Stratejik plan çalışmalarının en önemli başarı faktörü stratejik planlamanın benimsenmesi ve sahiplenilmesidir. Kurum çalışanlarının stratejik planlama sürecine inanmaları ve destek vermeleri üst yönetimin bu konuya verdiği önemin bir sonucu olacağından üst yönetime bu konuda önemli görevler düşmektedir.

Bu çerçevede; Bakanlık üst yönetimine, stratejik planlama konusunda sunum yapılmıştır. Bakanlık Stratejik Planının hazırlanması aşamalarının her birinde de ayrıca bilgilendirme yapılmış, katkı ve katılımlarının alınması sağlanmıştır.

1.4.2. Strateji Geliştirme Kurulunun (SGK) ve Stratejik Planlama Ekibinin (SPE) Oluşturulması

Stratejik planlama sürecinde yapılacak faaliyetlerin hazırlanan program ve plan takvimi ile uyumlu olarak yürütülmesi ve koordine edilmesi amacıyla Strateji Geliştirme Kurulu (SGK) ve Stratejik Planlama Ekibi (SPE) oluşturulmuştur.

Strateji Geliştirme Kurulu plan çalışmalarının her aşamasında ekibi yönlendiren, ara çıktıları onaylayan ve bir sonraki aşamaya geçişi sağlayan kuruldur.

Stratejik Planlama Ekibi, taslak plana tüm birimlerce etkin katılımı sağlamak üzere oluşturulmuş ana çalışma grubudur. Strateji Geliştirme Başkanlığının koordinasyonunda birimlerde oluşturulan çalışma grupları planlama ekibinde yer almıştır.

Strateji Geliştirme Kurulu ve Stratejik Planlama Ekibinin kimlerden oluşacağı ve çalışma usul ve esasları Makam Olur'u ile belirlenmiştir.

1.4.3. Stratejik Plan Hazırlama Takviminin Oluşturulması

Yapılacak işler	25-30 Kasım	01-10 Aralık	13-31 Aralık	03-14 Ocak	17-31 Ocak	01-18 Şubat	21-25 Şubat	01 Mart-29 Nisan	02-20 Mayıs
1- Stratejik plan hazırlık takviminin oluşturulması	■								
2-Stratejik planlama ekibinin belirlenmesi		■							
3- Planlama ekibine planlamaya ilişkin eğitim verilmesi		■	■						
4- Yeni Bakanlık yapısı ve vizyonu ile 2023 hedefleri kapsamında hazırlık toplantılarının yapılması			■						
5-Yürürlükteki Strateji Planının vizyon, misyon, amaç, hedef ve performans göstergelerinin gözden geçirilmesi			■	■					
6-Paydaş analizinin yapılması				■	■				
7-Paydaş analiz sonuçlarının plana yansıtılması					■	■			
8-11.Kalkınma Planı ile stratejik planın uyumlaştırılması						■			
9-Misyon, vizyon, amaç, hedef ve göstergelere son şeklinin verilmesi						■	■		
10- Değerlendirilmek üzere taslağın Cumhurbaşkanlığına gönderilmesi								■	
11-Stratejik planın Bakanlık Makamınca onaylanması ve ilanı									■

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı “Stratejik Plan Hazırlama Takvimi”, stratejik planlamaya yönelik tüm iş ve işlemlere, bunların gerçekleştirilmesi ile ilgili hizmet birimlerinin yapacağı çalışmaların belirlenmesine açıklık getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu takvim tüm birimlere gönderilmiş, hizmet birimlerinin bilgilendirilmesi sağlanmıştır.

Takvime göre tüm çalışmalar tamamlanmış ve Taslak Plan Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının, Bakanlıklarımızın plan hazırlama süreçlerine ilişkin talimat ve değerlendirmeleri kapsamında hazırlanmıştır.

Bölüm 2

DURUM ANALİZİ

2. DURUM ANALİZİ

2.1. Kurumsal Tarihçe

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile teşkilat, görev ve yetkileri yeniden düzenlenerek hizmet yarışındaki konumunu ve önemini arttırarak sürdürmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın tarihsel gelişimi beş ayrı başlık altında değerlendirilmiştir.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

1848 yılında "Nafia Nezareti" adı altında çalışmalarına başlayan ve 26.05.1934 tarihli ve 2443 sayılı Kuruluş Kanunu ile kurulan Bayındırlık Bakanlığı, 13.12.1983 tarihli ve 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İmar ve İskân Bakanlığı ile birleştirilmesi sonucunda Bayındırlık ve İskân Bakanlığı adını almıştır. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, şehirleşme ve yapılaşma alanlarında gerçekleştirdiği alt ve üst yapı hizmetleri ile Ülkemizin kalkınmasında 150 yılı aşkın süre önemli işlevleri yerine getirmiştir.

Çevre ve Orman Bakanlığı

Ülkemizde çevre konularını bütünlük olarak ele almak üzere 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu yürürlüğe girmiştir. 08.06.1984 tarihli ve 222 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Başbakanlığa bağlı, tüzel kişiliğe sahip, katma bütçeli bir kurum olarak Çevre Genel Müdürlüğü kurulmuş ve Çevre Kanunu'nu uygulamakla sorumlu kılınmıştır.

389 sayılı Çevre Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile çevre örgütlenmesi Müsteşarlık düzeyine çıkarılmıştır. Akabinde, çevre yönetimi ve örgütlenmesi düzeyinde en önemli gelişme 1991 yılında yaşanmıştır. 443 sayılı KHK ile bağımsız bir Çevre Bakanlığı kurulmuştur.(RG, 21.08.1991, Sayı 20976)

2003 yılında 4856 sayılı "Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" ile çevre yönetimi ve ormanların yönetimi birleştirilmiştir.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı

383 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuş; 444 sayılı KHK ile 21.08.1991 tarihinde Çevre Bakanlığına bağlanmıştır. Kurum, 01.05.2003 tarih ve 4856 sayılı Kanun ile Çevre ve Orman Bakanlığına bağlanmıştır.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı; 08.07.2011 tarih ve 27988 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Bazı Kuruluşların Bağlı ve İlgili Oldukları Bakanlıkların Değiştirilmesine Dair Tezker" ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlanmıştır.

17.08.2011 tarihli ve 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılarak Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü kurulmuş ve Bakanlığın teşkilatı içindeki yerini almıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 04.07.2011 tarihli ve 27984 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur.

24.06.2018 tarihinden itibaren Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmiş olup Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden düzenlenmiştir. Bu aşamada Bakanlığın merkez teşkilatına Milli Emlak Genel Müdürlüğü ve Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü olarak 2 yeni genel müdürlük katılmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın Kurulması

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Bu kapsamda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının teşkilat, görev ve yetkilerine; “çölleşme ve erozyonla mücadele” görevleri eklenmiş, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Bakanlığın bünyesindeki merkezi birimleri arasına katılmış; Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile aynı Kararname ile kurulan İklim Değişikliği Başkanlığı da Bakanlığa bağlı kuruluşlar arasına dahil edilmiştir.

Bakanlığın Organizasyon Yapısı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile yeniden düzenlenmiş olup Şekil 2’deki organizasyon şemasında da görüldüğü gibi merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlardan meydana gelmektedir.

Şekil 2. Organizasyon Şeması

2.2. 2019-2023 Dönemi Stratejik Planının Değerlendirilmesi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı bu aşamaya kadar üç yıllık süre için uygulanmış olup, planın değerlendirmesi 2019-2021 yıllarını kapsamaktadır.

Çevrenin ve tabiatın korunması ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında;

Sıfır Atık Projesinin uygulama alanlarının yaygınlaştırılması çalışmalarına devam edilmiştir. Proje ile 2023 yılına kadar tüm Türkiye’de Sıfır Atık Sisteminin kurulmasının tamamlanması sağlanacaktır. Sıfır Atık Projesi ile geri kazanım oranı %23'lere çıkmıştır. 2023 yılına kadar bu oranın en az % 35'e çıkarılması hedeflenmektedir.

1 Ocak 2019'dan itibaren perakende satış noktalarında plastik alışveriş poşetlerin ücretli hale gelmesiyle alışverişte kişi başına plastik poşetlerin kullanılmasında %70 oranında azalma sağlanmıştır. Ayrıca Yeniden/Tekrar Kullanılabilir Ambalajlar İçin Depozito Sistemi Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar yayımlanmıştır.

Çevrenin korunması, kirliliğin önlenmesi, atıksu arıtma ve atık yönetimi hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması, şehirlerimizin daha yaşanabilir, ferah yaşam alanlarına dönüştürülmesi amacıyla içme suyu, atık su ve katı atık yönetimi alanında çevre altyapı yatırım projeleri hayata geçirilmiştir.

Hava kalitesi ve gürültü kontrolü, iklim değişikliği ile mücadele ve ozon tabakasının korunması ilişkin çalışmalara bu plan döneminde de devam edilmiştir. 7 adet bölgesel iklim değişikliği eylem planı tamamlanmış ve Bakanlığımızca uygulamaya konulmuştur. 2022-2023 plan döneminde tüm sektörlerdeki politikalar, Paris Antlaşması çerçevesinde ülkemizin yatırım iklimi ve kalkınma çalışmalarını bozmadan ve daha da geliştirerek önümüzdeki 10-13 yılın emisyon miktarını azaltmayı öngören bir plan ve programla yürüyecektir. Yeni plan döneminde Bakanlığımızın görevleri arasına iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadelede yeni görevlerin eklenmesiyle bu alanlara yönelik hedef ve göstergeler de planda yer alacaktır. Stratejik plan, iklim değişikliği ile mücadelenin yeni dönem ilke ve stratejileri üzerine yapılandırılacaktır.

Korunan alanların tespit, tescil, araştırma, izleme ve doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi, korunan alanlarda planlama, uygulama, projelendirme ve eksik altyapı tesislerinin tamamlanması çalışmaları yürütülmüştür. Ülkemizin yaklaşık %11,9'u korunan alan statüsündedir. Bakanlığımız 2023 yılı itibarıyla korunan alanları ülke yüzölçümünün %17'sine ulaştırmayı hedeflemektedir.

Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki akarsu, göl ve deniz alanlarında fiziksel, kimyasal ve biyolojik parametrelerin izlenerek sürekli bir veri akışının sağlanması, doğal kaynaklarının kirlenmesinin ve tahribinin önlenmesi için kirlilik etkenlerini kontrol etmeye yönelik gereken önlemlerin alınması için çalışmalar yeni plan döneminde de devam edecektir.

ÇED, izin ve lisans süreçlerinin hızlandırılması, etkin denetim ve izleme çalışmaları kapsamında; ÇED süreçleri ile ilgili başlatılan elektronik uygulamalar sayesinde gerek ÇED gerekse izin ve lisans süreçleri sadeleştirilmiş, işlerliği ve kalitesi arttırılmıştır.

Çevresel izin ve lisanslar ile bu süreçlerde görev alacak firmalara ilişkin başta denetim hizmetleri olmak üzere iş ve işlemler etkin biçimde yürütülerek; çevre denetimleri, e-denetim sistemi üzerinden risk değerlendirmeleri de dikkate alınarak etkin hale getirilmeye çalışılmıştır.

Çevre etiketi uygulaması, tüketicilerin daha yeşil ürün ve hizmetleri ayırt edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla başlatılmış bir uygulamadır. Ulusal Çevre Etiket Sisteminin kurulmasına yönelik olarak Ülkemizde enerji verimliliği, atıkların azaltılması ve ürün yönetimini teşvik edecek, çevre ve insan sağlığını koruyacak, daha az kaynakla tasarruf sağlayacak, ilave pazarlara açılma imkânı sağlayacak, çevre dostu ve insan sağlığı ürünlerinin kullanılması ve tüketilmesinde bilinci artıracak faaliyetlerin yürütülmesine devam edilecektir.

Çevre problemleriyle farklı detaylarda ilgilenen toplumun, çeşitli kesimleri arasında ortak bir dil oluşturan çevresel göstergelerin belirlenmesi kapsamında 81 ilin çevresel göstergeleri yayımlanmıştır.

Çevre Referans Laboratuvarımız hizmet kalitesini arttırarak dünyanın en iyi laboratuvarlarından biri haline gelmiştir. Önümüzdeki dönemde ölçüm ve analiz yapan akredite laboratuvar sayısı arttırılacak, etkin hizmet ağı oluşturulacaktır.

Afetlere dayanıklı ve kimlikli şehirler için mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında;

Bakanlığımız 2023 vizyonu kapsamında, yerleşim ölçeğindeki kentsel dönüşümün bütüncül şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla insan odaklı, sağlıklı, güvenli ve kimlikli şehircilik anlayışıyla şehirleri afetlere hazırlamak için Türkiye'nin her yerinde kentsel dönüşüm ve sosyal konut hedefiyle çalışmalara devam edilmektedir.

Sel ve heyelan riski altındaki alanların dönüşümü, tarihi kent merkezleri ve meydanların dönüşümü, sanayi alanlarının taşınması ve dönüşümü, tarım köy projeleriyle kırsal dönüşüm çalışmaları da sürdürülmüştür.

Şehirlerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturulması, kentsel yeşil alan standartlarının ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla 81 ilde 81 milyon m² alanda Millet Bahçesi yapılması hedefi doğrultusunda, çalışmalar sürdürülmüştür.

Kapsayıcı, yaşanabilir, yenilikçi, rekabetçi, iklim değişikliğine ve afetlere duyarlı, dayanıklı ve sürdürülebilir ülke mekânı vizyonu ile tüm paydaş kurumların da katılımı alınarak hazırlanan Türkiye Mekânsal Strateji Planının 2022 yılı sonu itibari ile tamamlanacak olup, sonraki yıllarda uygulanması sağlanacaktır.

Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi sistemi çalışmaları kapsamında;

2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı da mekânsal stratejik planının en önemli ayağını oluşturmaktadır. Bu çerçevede; belediyelerin ücretsiz olarak faydalanabileceği coğrafi uygulamaları barındıran, Kent Bilgi Sistemi Projesi başlatılmıştır.

2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı ile akıllı şehir uygulamalarını, bölgesel ve ulusal bir ölçekte gerçekleştirmek için tüm illerin birbirine entegre olduğu yeni

bir sistemi hayata geçirmek amacıyla çalışmalar sürdürülmüştür. Böylelikle şehirlerimiz akıllı şehir uygulamaları ile gelişecek ve günlük hayat bu uygulamalarla kolaylaşacak ve şehirlerimiz dünya şehirleriyle yarışacak düzeye gelecektir.

Enerji etkin ve çevreye duyarlı yapılaşma çalışmaları kapsamında;

İnşaat sektörü ve müşavirlik konularında Türkiye küresel değişimde yerini muhafaza etmekle beraber daha üst noktaları hedef belirlemiştir. Bu hedeflere ulaşmak için, teknik müşavirlik sektörünün geliştirilmesi, malzeme alanında üretimin Ar-Ge boyutuyla yeniden düzenlenmesi, bu alandaki gerek imar gerekse mesleki ve teknik alandaki mevzuatın ihtiyaçları doğrultusunda revize edilmesi öncelikli hale gelmiştir.

Yapılarda enerji verimliliği konusunda önemli mesafe alınmıştır. 1.250 binden fazla binaya Enerji Kimlik Belgesi (EKB) verilmiştir. Yeni plan döneminde de binalarda enerji verimliliği çalışmaları Bakanlık faaliyet alanları içerisinde önem ve önceliğini korumaya devam edecektir.

2019-2023 plan döneminde bisiklet yolu ile ilgili projeler değerlendirilmiş ve uygun bulunanlara katkı sunulmaya devam edilmiştir. Kriterlere uymayan projelere ise danışmanlık hizmeti verilmiş, projelerin hazırlanarak onaylanması, hibelerin yapılması ve projelerin hayata geçirilmesi takip edilmiştir.

Kırsal alanın yapılaşma karakterinin düzeltilmesi, sağlıklılaştırılması ve güvenli hale getirilmesi için 72 ilde kırsal konut projeleri hazırlanmıştır. Diğer 14 ildeki çalışmalar devam etmekte olup 2022-2023 plan döneminde tamamlanacaktır.

Milli Emlak çalışmaları kapsamında;

Üretimin ve yatırımın desteklenmesi amacıyla hazine taşınmazlarımızın yönetimi konusunda projeler hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, 661 bin adet 2B ve tarım arazisini 922 bin hak sahibine satmak suretiyle vatandaşlarımız tapularına kavuşmuş ve ekonomiye de 15 milyar 254 milyon lira katkı sağlanmıştır.

Çiftçilerimizi desteklemek, tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimini teşvik etmek amacıyla 41 milyon 350 bin m² taşınmaz uygun bedellerle kiralanmıştır.

Eğitim, sağlık ve spor faaliyetleri için 25 milyon m² büyüklüğünde hazine taşınmazı ilgili kurumlara tahsis edilmiştir.

Yerel yönetimlere ilişkin çalışmalar kapsamında;

Vatandaşa daha etkin, kaliteli, şeffaf ve hesap verilebilir hizmet sağlayacakları coğrafi uygulama yazılımları geliştirilmiştir. Söz konusu yazılımlar E-Belediye Bilgi Sistemi ile entegre edilmiş, böylelikle mükerrer veri üretiminin önüne geçerek, kaynak tasarrufu sağlanmıştır.

Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi kapsamında;

Plan döneminde vatandaşın ihtiyaçları gözetilerek, bu ihtiyaçların hızlı, kesintisiz, güvenilir, birden fazla iletişim kanalından erişilebilir nitelikte olması, değişik hizmetlerin ve birimlerin entegrasyon sağlanması için çalışmalar sürdürülmüş, Bakanlık olarak e-Devlet kapısına taşınan vatandaş ve tüzel kişilik başvuru uygulama/hizmet sayısı 100'e ulaşmıştır.

Bakanlığımızın 2019-2023 Stratejik Planı'nda 7 stratejik amaç, 28 hedefte yer almış, 140 performans göstergesi ile çalışmaların ölçülebilir ve izlenebilir olması sağlanmıştır. Bu hedef ve göstergeler yıllık performans programıyla izlenmiştir.

Diğer taraftan Stratejik Plan kapsamında 2021 yılı sonuna kadar;

- 7 adet bölgesel iklim değişikliği eylem planı tamamlanmış,
- Çevresel göstergelerin belirlenmesi kapsamında 81 ilin çevresel göstergeleri yayımlanmıştır.

Stratejik plan dönemi içerisinde; 2020 yılında başlayan ve halen Dünyayı etkisi altında tutan koronavirüs salgını ve bu salgının sağlığa, ekonomiye ve sosyal hayata olan etkileri devam etmektedir.

Küresel salgın sebebi ile plan sürecinde bazı aksaklıklar yaşansa bile, plan dönemi içerisinde şehirlerimizin kültürüyle, turizmiyle, tarımıyla ülkenin kalkınmasına hizmet etmesinin sağlanması; kentsel dönüşüm kapsamında yapılan yapı stoku yenilenmesi çalışmaları ile afetlere karşı dayanıklı yaşam alanlarının geliştirilmesi, atık su arıtma ve atık yönetimi hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması için çalışmalar özveriyle yürütülmüştür.

Diğer taraftan, 2020 yılında Elazığ ve İzmir'de yaşanan depremler, deprem gerçeğini ve kentsel dönüşüm çalışmalarının ne kadar elzem olduğunu tekrar ortaya koymuştur. Depremden etkilenen vatandaşlarımızın yaralarının bir an önce sarılması için yoğun bir gayret gösterilmektedir.

2021 yılı ise; iklim değişikliği nedeniyle ülkemizde ve dünyada görülmemiş büyüklükte sel ve heyelanların, olağandışı yangınların ve Marmara Denizi'nde yaşanan müsilaj sorununun yaşandığı bir yıl olmuştur.

Yaşanılan bu afetlerden anlaşıldığı üzere, her geçen yıl daha yoğun bir şekilde yaşadığımız sel, heyelan ve yangın gibi afetler, küresel iklim değişikliği konusunda uluslararası işbirliğini de içerecek şekilde daha etkin bir çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Paris İklim Anlaşmasının Meclisimizce kabul edilerek 07 Ekim 2021 tarih ve 31621 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanması ile birlikte küresel iklim değişikliği ile mücadelenin daha etkin bir şekilde yürütülmesine yönelik olarak ulusal kapasitemizin arttırılması amacıyla Bakanlığımızın kurumsal yapısı güçlendirmiştir.

Buna göre, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile "Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği olarak yeniden yapılandırılmış ve Bakanlığımızın teşkilat, görev ve yetkilerine; "çölleşme ve erozyonla mücadele" görevleri eklenmiş, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Bakanlığımız ana hizmet birimleri arasına katılmıştır.

Bu sayede, çevreye saygılı iklim dostu şehirler sloganıyla iklim değişikliği ile uyum politikalarının geliştirilmesi, “Yeşil Kalkınma Modeli” ile Ülkemizin ve şehirlerimizin iklim dostu yeşil dönüşümüne öncülük etmesi sağlanacaktır.

Buna bağlı olarak, eğitimden kültüre, ekonomiden tarım, sanayi ve şehirciliğe kadar tüm alanlarda bu uyumun sağlanması, Bakanlığımız, ilgili tüm kurumlarımız ve sivil toplum kuruluşlarımız ile vatandaşlarımızın etkin katılımı ile yeşil kalkınma hamlesinin ve 2053 net sıfır emisyon hedefinin sağlanması amacıyla Bakanlığımız Stratejik Planın 2022-2023 yıllarını kapsayacak şekilde amaç, hedef ve göstergelerinin yenilenmesi ihtiyacı oluşmuştur.

2.3. Mevzuat Analizi

Tablo 1. Mevzuat Analizi

Yasal Yükümlülük	Dayanak	Tespitler	İhtiyaçlar
<p>1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile doğaya, insana ve insanı barındıran mekâna dair geniş bir sorumluluk üstlenen Bakanlığımız; tabiat ve çevrenin korunması, iklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve kültürümüzü yansıtan, afetlere dayanıklı, planlı ve çevreye duyarlı şehirleşmeye ilişkin pek çok yetki, görev ve sorumluluğu bulunmaktadır.</p> <p>Bu görev ve sorumlulukları gereğince Bakanlığımız, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla, vatandaşlarımızla, sanayici ve yatırımcılarla, sivil toplum kuruluşları ile sunduğu ürün ve hizmetler çerçevesinde yoğun bir çalışma ve işbirliği içerisinde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun - 3194 Sayılı İmar Kanunu - 7221 Sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun - 2872 sayılı Çevre Kanunu - 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu - 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname - 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Kararname - Diğer ilgili yönetmelik, tebliğ ve genelgeler	<p>Bakanlığımız 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile yeniden yapılandırılmıştır.</p> <p>Bakanlığımızın teşkilat, görev ve yetkilerine; “çölleşme ve erozyonla mücadele” görevleri eklenmiş, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Bakanlığın bünyesindeki merkezi birimleri arasına katılmıştır.</p> <p>Bu bağlamda, her geçen yıl daha yoğun bir şekilde yaşadığımız iklim değişikliğine yönelik politikaların güçlendirilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen Paris İklim Anlaşması gereğince belirlenen sera gazı azaltım hedeflerinin sağlanması amacıyla birimlerimizce yürütülen çalışmaların ve dayanağı olan mevzuatın geliştirilmesi gerekli görülmektedir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - “Çevreye saygılı, iklim dostu” yeni şehircilik yaklaşımı ile kentsel dönüşümün hızlandırılması, - Yapılarda enerji verimliliğinin artırılması, karbon ayak izi düşük ve sürdürülebilir yapıların teşvik edilmesi, - Hava, su ve toprak gibi alıcı ortamların çevresel kalite ölçütlerinin geliştirilmesi ve çevrenin daha etkin bir şekilde korunması, - Döngüsel ekonomi gerekliliklerinin karşılanması için atık yönetiminin etkinleştirilmesi, - Yatırımların çevre ile uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesi, - İklim değişikliğinin korunan alanlara etkileri dikkate alınarak tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasını ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, - Akıllı şehirlere ilişkin ulusal politika, standart, strateji ve eylem planlarına ilişkin çalışmalar yapmak, - e-Belediye hizmetleri kapsamında kent bilgi sistemlerine ilişkin standartların geliştirilerek yerel yönetimlerce kullanımının yaygınlaştırılması, amacıyla mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

2.4. Üst Politika Belgelerinin Analizi

2.4.1. On Birinci Kalkınma Planı

Tablo 2. On Birinci Kalkınma Planı'nda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	Verilen Görev/İhtiyaçlar	Amaç No	Hedef No
2.1. İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi - 2.1.1. Makroekonomik Politika Çerçevesi - 202	202. KİT'lerde ve mahalli idarelerde yönetim süreçleri geliştirilecek ve mali uygulamalar sürdürülebilirlik çerçevesinde kontrol altına alınacaktır.	SA 5	H 5.1
2.1. İstikrarlı ve Güçlü Ekonomi 2.1.6. Maliye Politikası - 264.1	264.1. Belediye Gelirleri Kanunu yeniden düzenlenecektir.	SA 5	H 5.1
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.1. Sanayi Politikaları 2.2.1.1.3. İş ve Yatırım Ortamı - 316.3	316.3. Mahalli idarelerin yatırım izinlerine ilişkin uygulamaları gözden geçirilerek basitleştirilecek ve zorlaştırıcı uygulamalar kaldırılacak, e-belediye uygulaması yaygınlaştırılarak yeknesaklık sağlanacaktır.	SA 5	H 5.1
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.1. Sanayi Politikaları 2.2.1.1.3. İş ve Yatırım Ortamı - 321.5	321.5. Yatırım teşvik uygulamaları kapsamında yatırım teşvik belgesine sahip yatırımcılara arz edilecek Hazine taşınmazı sayısı artırılabilecektir.	SA 3	H 3.3
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.1. Sanayi Politikaları 2.2.1.1.3. İş ve Yatırım Ortamı - 322.1	322.1. Türkiye Sanayi Alanları envanteri çıkarılacak ve ilan edilecektir. Çıkarılan envanter sürekli güncel tutularak, sanayiye kullanılabilir arsa, yapılar ve bu arsalarla ilişkin yatırım teşvik mekanizması dijital bir platform üzerinden sunulacaktır.	SA 4	H 4.3
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.1. Sanayi Politikaları 2.2.1.2.1. Kimya - 360.4	360.4. Biyokütle ve atıklar verimli kullanılarak kimyasal üretiminde alternatif girdi olarak değerlendirilecektir.	SA 1	H 1.1 H 1.2
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.1. Sanayi Politikaları 2.2.1.2. Öncelikli Sektörler 2.2.1.2.1. / Kimya - 361.3	361.3. Kimyasal Maddelerin Kaydı, Değerlendirmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmelik ve Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Hakkında Yönetmeliğin gerektirdiği uyum için sektör desteklenecektir.	SA 1	H 1.2
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.2. Öncelikli Gelişme Alanları 2.2.2.3. Turizm - 426.2	426.2. Kıyı alanlarının turizm sektörünün talepleri ile entegre bir şekilde koruma-kullanma dengesi dikkate alınarak bütünlük yönetimi ve planlaması yapılacaktır.	SA 2 SA 3 SA 4	H 2.3 H 3.1 H 4.1

2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.1. Kamu Yatırım Politikaları– 437	437. Plan dönemi içerisinde başlatılması planlanan Kanal İstanbul, 3 Katlı Büyük İstanbul Tüneli, Filyos Limanı Üstyapı ve İşletmesi, Çandarlı Limanı Üstyapı ve İşletmesi ile muhtelif kentsel çevre altyapı gibi öncelikli projelerden bazılarının KÖİ yöntemiyle gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.	SA 4	H 4.1
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.6. Enerji - 489.2	489.2. Enerji verimliliği kazanımları ve orman varlığının artırılması gibi ilave tedbirlerle karbon salımının azaltılmasına dair önlemler geliştirilecektir.	SA 6	H 6.1
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.6. Enerji – 492.1	492.1. Mevcut binalarda enerji verimliliğini teşvik edici desteklemeler yapılacaktır.	SA 6	H 6.1
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.6. Enerji – 492.2	492.2. Ulusal Yeşil Bina Sertifika Sistemi kurulacaktır.	SA 6	H 6.1
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.6. Enerji – 492.4	492.4. Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi uygulanacaktır.	SA 6	H 6.3
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.10. Gümrük Hizmetleri – 528.2	528.2 İlgili kurumların internet sitelerinde görev alanlarına giren gümrük ile ilgili mevzuat, işlemler, ücretler ve belgeler hakkında bilgiler güncel, yeterli ve açık bir şekilde yayımlanacaktır.	SA 3	H 3.1 H 3.2
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.6. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri - 531.3	531.3. Yapı denetim sistemi iyileştirilerek teknolojik uyum kapasitesi güçlendirilecektir.	SA 6	H 6.3
2.2. Rekabetçi Üretim ve Verimlilik 2.2.3. Sektörel Politikalar 2.2.3.6. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri - 531.4	531.4. Özel sektör yapı müteahhitleri ekonomik ve teknik yeterliklerine göre sınıflandırılarak, bunların üstlenebilecekleri iş büyüklüklerinde yeterlik uygulamasına geçilecek, bu şekilde tüketicilerin korunması ve sektörde ehliyet sahibi firmaların desteklenmesi sağlanacaktır.	SA 6	H 6.3
2.3. Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum 2.3.4. Ailenin Güçlendirilmesi 598.1	598.1. Aile bireylerinin birlikte güvenli zaman geçirebilecekleri ve paylaşımlarını artıracabilecekleri ulaşılabilir mekânlar yaygınlaştırılacaktır.	SA 4	H 4.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme- 674.1	674.1. Nazım planlarda yeni alt merkezler tanımlanacak, alt ölçekli planlarda alt merkezlere toplu ulaşım ve yaya ulaşımının sağlanması için gerekli teknik standartlar belirlenecek, Mekânsal Plan Yapım Yönetmeliği bu standartlar doğrultusunda revize edilecektir.	SA 4	H 4.1 H 4.2

2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme- 675.1	675.1. Kamusal alanların erişim ve güvenliğinin artırılması için mahalle bazında kırılğan kesimlere yönelik olarak yerel yönetimlerin ihtiyaç analizi yaptırması ve hizmet kalitesinin artırılması desteklenecektir.	SA 4	H 4.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme- 676.1	676.1. Şehirlerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturmak, kentsel yeşil alan standartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmek için Millet Bahçeleri 81 ile yaygınlaştırılacak, 2023 yılına kadar 81 milyon m2 alanda Millet Bahçesi çalışmaları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, TOKİ, İLBANK ve belediyelerin finansmanı ile yürütülecektir.	SA 4	H 4.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme – 677.1	677.1. Planlama sürecinde etkili katılım, izleme ve denetleme modeli geliştirilecek, mevzuat bu çerçevede güncellenecektir.	SA 4	H 4.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme – 677.2	677.2. Planlama yetkisi olan merkezi kuruluşların, plan yapımında esas alınacak ilke ve kuralları, yetki alanları kapsamında kalan konular için yazılı hale getirmesi sağlanacak, bu amaçla idari düzenleme gerçekleştirilecektir.	SA 4	H 4.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme – 678.1	678.1. İmar uygulamalarında kırsal ve kentsel yerleşmeleri dikkate alan katılımcılık ve finansman alanında yenilikçi yaklaşımlar geliştirilecektir.	SA 4	H 4.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme – 679.1	679.1. İnsan odaklı, yatay mimariyi yansıtan başarılı örnek yerleşimler belirlenecek ve değerlendirme raporu hazırlanacaktır.	SA 4	H 4.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme – 679.2	679.2. “Medeniyetimizi yaşatan şehir berati” ve “özgün mahalle sertifikası” verilmesine altlık oluşturacak kılavuzlar hazırlanacaktır.	SA 4	H 4.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme – 682.1	682.1. İl, ilçe ve mahalle ölçeğinde kentsel veri altyapısının oluşturulması ve paylaşılması için kurumsal, teknik ve yasal altyapı güçlendirilecektir.	SA 5	H 5.2 H 5.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme – 683.1	683.1. Yerel yönetimlere akıllı şehir stratejilerini ve izleyecekleri yol haritalarını hazırlamalarına yönelik Ulusal Akıllı Şehir Stratejisi ve Eylem Planı esas alınarak rehberlik sağlanacaktır.	SA 5	H 5.2 H 5.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme - 683.2	683.2. Akıllı şehir projeleri, büyükşehir belediyeleri ve 51 il belediyesi öncelikli olmak üzere akıllı şehir olgunluk değerlendirmesi ve kaynak tahsis kısıtları göz önünde bulundurularak önceliklendirilecektir.	SA 5	H 5.4
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme - 683.3	683.3. Akıllı şehir uygulamalarında yerli teknoloji uygulamalarının desteklenmesinin yöntemleri analiz edilecek, ihale süreçlerinde esas alınacak yerli üretim oranı başta olmak üzere kriterler belirlenecektir.	SA 5	H 5.4
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.2. Şehirleşme - 683.4	683.4. Akıllı şehir ekosistemi analiz edilerek girişimciler, sistem geliştiriciler, teknoloji sağlayıcılar gibi sektörün tüm paydaşları oluşturulacak dijital platformda buluşturulacaktır.	SA 5	H 5.2 H 5.3 H 5.4

2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.3. Konut - 687.2	687.2. Konut üretiminde kalite, sağlık, erişilebilirlik, enerji verimliliği, afetlere dayanıklılık standartları geliştirilecek ve her aşamada gözetilecektir.	SA 6	H 6.1 H 6.2 H 6.3 H 6.5
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm – 690.1	690.1. Kentsel dönüşüm uygulamalarında tarihi kent merkezi alanlarının yenilenmesinin yaygınlaştırılması, bu kapsamda yerel yönetimlerle paylaşımlı bir finansman modeli oluşturulması sağlanacak ve 81 ilde tarihi kent merkezleri kent kimliğini ön plana çıkaracak şekilde dönüştürülerek, yatay mimari ve insan odaklılık anlayışıyla tasarımları gerçekleştirilecektir.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 691.1	691.1. İl ve ilçe bazında riskli ve rezerv alanlara ilişkin verileri, sosyal yapı analizini, ekonomik bütünleşme, altyapı durumu, finansman modelleri ve il bazında dönüşüm hedeflerini içeren kentsel dönüşüm stratejileri hazırlanacaktır.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 692.1	692.1. Kentsel dönüşüm uygulamaları öncesinde sosyal etki analizi yapılacaktır.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 692.2	692.2. Kentsel dönüşüm projelerinde katılımçılık esasları tanımlanacak ve sürecin işbirliği içerisinde ilerlemesi sağlanacaktır.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 693.1	693.1. Kentsel dönüşüm uygulamalarında yerleşim alanı bazında önceliklendirme için çok ölçütlü değerlendirme modeli, can ve mal kaybına neden olma açısından afet riskleri, tehlikesi, etkilediği nüfusun büyüklüğü, mali ve finansal gereksinim, rezerv alanın mevcudiyeti gibi parametrelerin esas alındığı kriterler ve puanlama sistemi çerçevesinde geliştirilecek ve yerleşim alanları bu kapsamda önceliklendirilecektir.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm – 693.2	693.2. Tehlikeli ve riskli alanlardaki yapıların risk önceliklendirilmesi yapılarak ülke çapında konutların ve şehir içinde kalmış sanayi sitelerinin illerden gelen talep ve ihtiyaçlara göre kentsel dönüşüm hizmetleri yürütülecektir.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm – 693.3	693.3. Kentsel dönüşüm projelerinde dönüşüm alanlarının altyapılarının oluşturulması, idari ve çevresel düzenlemeler ve kira yardımları ile hak sahiplerinin mali ihtiyaçlarının karşılanması için finansman modeli geliştirilecektir.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm – 693.4	693.4. Kentsel dönüşüm uygulamalarına kaynak sağlanmasına yönelik hazineye ait sanayi parselleri küçük sanayi kooperatiflerine satılacaktır.	SA 4 SA 3	H 4.3 H 3.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm – 693.5	693.5. İstanbul genelinde kentsel dönüşüm uygulamaları ve imara yeni açılacak alanların planlaması yapılırken nüfus yoğunluğu dikkate alınarak afet ve acil durum toplanma alanları oluşturulacaktır.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 693.6	693.6. İstanbul'da fay hattına yakın olan alanlar tespit edilerek kentsel dönüşüm çalışmalarında önceliklendirilmesi sağlanacaktır.	SA 4	H 4.3

2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 693.7	693.7. İstanbul'da mevcut yapılaşmış alanlarda yapı stoku dikkate alınarak, kentsel dirençliliğin artırılması amacıyla mevcut altyapı sistemlerinde afet risk önceliklendirme çalışması yapılarak ihtiyaç duyulanlar yenilenecektir.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 694.1	694.1. Mekânsal planlama faaliyetlerinde AFAD tarafından hazırlanan Afet Riski Azaltma Sisteminin kullanılması sağlanacaktır.	SA 4	H 4.1 H 4.2 H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 694.2	694.2. Afet risklerinin planlama aşamasında gözetilmesine yönelik imar planlaması kriterleri geliştirilecek ve afet tehlike ve risklerine uygun imar planlaması yapılması sağlanacaktır.	SA 4	H 4.1 H 4.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.4. Kentsel Dönüşüm - 695.1	695.1. Kentsel dönüşümün yerli ve yenilikçi üretimi destekleyecek şekilde uygulanmasına yönelik usul ve esaslar belirlenerek mevzuat bu yönde geliştirilecektir.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 697.2	697.2. Artılmış atıksuların başta tarım olmak üzere yeniden kullanılması için havza bazında planlama yapılacak ve su kaynakları üzerindeki baskı azaltılacaktır.	SA 1	H 1.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 698.1	698.1. Büyükşehir belediyesi haricindeki yerlerde il bazında su kanalizasyon idarelerinin kurulması için mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 698.4	698.4. Atıksu arıtma tesislerinin etkin şekilde çalıştırılması için KÖİ modeli yaygınlaştırılacak, atıksuya ilişkin denetim, teknik bilgi eksikliği ve kapasite gibi mevcut engellerin hızlı ve etkin şekilde üstesinden gelinecektir.	SA 1	H 1.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 699.1	699.1. Katı atıkların geri dönüşümünde halkın bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.	SA 1 SA 2	H 1.1 H 2.4
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 699.2	699.2. Sıfır Atık Projesi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	SA 1	H 1.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 699.3	699.3. Geri kazanılmış ikincil ürüne ait teknik standartlar geliştirilecek, teşvik ve yönlendirme mevzuatı iyileştirilecektir.	SA 1	H 1.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 699.4	699.4. Atıkların ayrı toplama sistemi yaygınlaştırılacaktır.	SA 1	H 1.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 700.1	700.1. Katı Atık Programının uygulanmasının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	SA 1	H 1.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı - 701.1	701.1. İmar planları ile ulaşım ana planlarının uyumlu olmasını sağlayacak bir koordinasyon mekanizması kurulacaktır.	SA 4	H 4.1

2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı – 703.1	703.1. Yaya trafiğinin kesintisiz hale getirilmesi için yaya yolları ve kaldırımlar ile ilgili standartlar oluşturulacaktır.	SA 4	H 4.1 H 4.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı – 703.3	703.3. Bisiklet kullanımını teşvik etmek amacıyla yasal ve finansal destek mekanizmaları hayata geçirilecektir.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.5. Kentsel Altyapı – 703.4	703.4. Bisiklet yolu master planı ve uygulama planı hazırlanacak, bu kapsamda yeni bisiklet yolları yapılacaktır.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.6. Kırsal Kalkınma – 706.1	706.1. Köylerin mahalli müşterek nitelikli altyapı ve üst yapı ihtiyaçlarının giderilmesi için büyükşehir olmayan iller için KÖYDES kapsamında; büyükşehir belediyesi bulunan illerde köy ve beldeden mahalleye dönen yerleşim yerlerinde ise Büyükşehirlerin Kırsal Altyapısı Projesi (KİRDES) kapsamında köylerin ve beldelerin kaliteli ve erişilebilir yol ağı, içme suyu, atık su tesisi, küçük sulama tesisi yapım işleri için finansal destek sağlanacaktır.	SA 5	H 5.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.6. Kırsal Kalkınma – 706.2	706.2. KÖYDES kapsamında kırsal altyapı hizmetleri için ayrılan kaynakların verimli ve etkin kullanımı için KÖYDES izleme sistemi oluşturulacaktır.	SA 5	H 5.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.6. Kırsal Kalkınma – 706.4	706.4. Kırsal alanda yerleri kamulaştırılanlar öncelikli olmak üzere, çeşitli risk faktörlerine bağlı olarak ihtiyaç duyulan yeniden yerleşim ve iskân faaliyetleri kapsamında can ve mal güvenliğini tehdit eden yapıların yerine, köyün bitişğinde veya belirlenecek alanlarda uygun yapılar yapılacaktır.	SA 6	H 6.4
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.6. Kırsal Kalkınma – 706.5	706.5. Kırsal iskân için ayrılan kaynakların etkin kullanımı için bir koordinasyon mekanizması oluşturulacaktır.	SA 6	H 6.4
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 713.1	713.1. Kamu kurum ve kuruluşlarının birbirleri ve mahalli idareler ile yetki ve görevlerindeki uyumun geliştirilmesi, çatışmaların giderilmesine ve uygulamada eşgüdüm ile diğer paydaşlarla işbirliğinin güçlendirilmesine yönelik mevzuat çalışmaları gerçekleştirilecektir.	SA 5	H 5.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 713.2	713.2. Çevresel etki değerlendirmesi, stratejik çevresel değerlendirme, izin, lisans, izleme ve denetim mekanizmaları ve kapasiteleri geliştirilecek ve bu konularda mevzuat güçlendirilerek gerekli yazılım, makine ve teçhizat ihtiyacı giderilecektir.	SA 2 SA 3	H 2.1 H 3.1 H 3.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 713.3	713.3. Toplumun çevre bilincini artırmaya yönelik çevre ve doğa koruma ile sürdürülebilir üretim ve tüketim konularında eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	SA 1 SA 2	H 1.1 H 2.4
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 713.4	713.4. Çevre etiket sistemi yaygınlaştırılacaktır.	SA 3	H 3.2

2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 714.1	714.1. Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 714.2	714.2. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel uyum stratejilerini içeren planlama, uygulama ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 714.3	714.3. İklim değişikliğine uyumun sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ihtiyaçlar tespit edilerek çözüm önerileri belirlenecek, başta Karadeniz Bölgesi olmak üzere 7 Bölgemiz için İklim Değişikliği Eylem Planları hazırlanacaktır.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 715.1	715.1. Yerel düzeyde hava kalitesi eylem planları oluşturulacak, kirlilik ve emisyon kontrolüne yönelik mevzuat güncellenecektir.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 715.2	715.2. Bölgesel temiz hava merkezleri güçlendirilerek hava kalitesi yönetim kapasitesi geliştirilecektir.	SA 1 SA 2	H 1.2 H 2.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 715.3	715.3. Hava kalitesinin modellenmesi ve izlenmesine yönelik araştırmalar yapılacak ve altyapı geliştirilecektir.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 717.1	717.1. Kara ve denizdeki korunan alan miktarı artırılarak bu alanların etkin yönetiminin sağlanması için yeşil koridor oluşturulması, planlama ve altyapı çalışmaları gibi uygulamalar gerçekleştirilecektir.	SA 1	H 1.4 H 1.5
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 718.1	718.1. Büyük endüstriyel kazalara karşı risk yönetimi ve acil müdahale kabiliyetleri geliştirilecektir.	SA 1	H 1.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 718.2	718.2. Uluslararası yükümlülükler kapsamında kimyasalların etkin yönetimine yönelik mevzuat çalışmaları yapılacaktır.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması – 719.1	719.1. Türkiye genelinde yerleşim alanlarının stratejik gürlü haritaları hazırlanacaktır.	SA 1	H 1.2
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.7. Çevrenin Korunması - 720.1	720.1. Toplama, izleme ve değerlendirme süreçleri ile kalitesi açısından çevresel veri geliştirilecek ve kullanımına yönelik kapasite artırılabilecektir.	SA 2	H 2.1
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.8. Afet Yönetimi – 724.1	724.1. İstanbul'daki kritik alt yapı tesislerinin afetlere karşı dayanıklılığı artırılabilecektir.	SA 4	H 4.3
2.4. Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre 2.4.8. Afet Yönetimi – 725.1	725.1. Kamu hizmet binalarının envanterini çıkarma ve afetlere karşı güçlendirme çalışmalarına devam edilecektir.	SA 6	H 6.3

2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.1. Hukuk Devleti ve Demokratikleşme - 743	743. Kamu hizmetlerinin vatandaşa en yakın idari birimler eliyle yürütülmesi ve vatandaş memnuniyetinin üst düzeye çıkarılması için yerel yönetimlerin hizmet sunma kapasitesinin artırılması, daha şeffaf ve hesap verebilir bir yapıya kavuşturulması amaçlanmaktadır.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.1. Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik, İdari Yapılanma ve Politika Yapımı - 782.1	782.1. Kent konseylerinin daha aktif hale getirilmesine yönelik düzenleme yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.1. Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik, İdari Yapılanma ve Politika Yapımı 785.2	785.2. Yerel yönetimlerde imar değişikliği, kaynak tahsisi, önceliklerin belirlenmesi gibi karar alma süreçleri şeffaflaştırılacak, internet üzerinden yayımlanacaktır.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yönetimler 797.1	797.1. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından stratejik plan hazırlama zorunluluğu olan belediyelerde hizmet önceliklendirmesi yapmak üzere rehber geliştirilecektir.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yönetimler 797.2	797.2. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından geliştirilen rehber doğrultusunda büyükşehirlerden başlamak üzere, stratejik plan hazırlama zorunluluğu olan belediyelerde hizmet önceliklendirmesi-stratejik plan-kaynak tahsisi ilişkisini ele alan bir kıyas çalışması yapılması sağlanacaktır.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yönetimler 798.1	798.1. Yerel yönetimlerin hizmetlerinin idari, mali ve teknik asgari standartları tespit edilecek; bu standartların uygulamasına yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yönetimler 799.1	799.1. Yerel yönetimlerde çalışan personelin niteliğini artırmaya yönelik eğitimler verilecektir.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yönetimler 800.1	800.1. Dezavantajlı kesimlerin yerel yönetimlerdeki temsil ve karar alma süreçlerine katılım mekanizmaları güçlendirilecek, kent konseylerinde belirli bir oranda katılımı sağlanacak, alınacak önemli kararlarda halk oylamasına başvurulabilmesi gibi yollarla yerel hizmet sunumunda bu kesimlerin ihtiyaçlarının daha fazla dikkate alınması sağlanacaktır.	SA 5	H 5.1

2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yönetimler 801.1	801.1. Yerel yönetimlerde optimum hizmet ve coğrafi alan büyüklüğü tespit edilerek yerel hizmet gereklerine uygun, çoklu ölçüt tasnif sistemine dayalı yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılmasına ilişkin modelleme ve mevzuat çalışması yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yönetimler 801.2	801.2. Köy yerleşik alanlarının sürdürülebilirliği sağlanacak, büyükşehirlerde köyden mahalleye dönüşen yerlerde hizmet erişimi kolaylaştırılacaktır.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.3. Yerel Yön. 801.3	801.3. Büyükşehir belediyeleriyle büyükşehir ilçe belediyelerinin çakışan yetki ve sorumlulukları nedeniyle ortaya çıkan hizmet aksamalarının giderilmesi için görev tanımları etkinlik temelli olarak yeniden değerlendirilecektir.	SA 5	H 5.1
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.4. Yerel Yönetimler 812.7	812.7. Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Projesi tamamlanacaktır.	SA 5	H 5.2
2.5. Hukuk Devleti, Demokratikleşme ve İyi Yönetişim 2.5.2. İyi Yönetişim 2.5.2.7. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	843.1. Kurumsal stratejik planlar ile sektörel ve tematik politika belgeleri hazırlıklarında SKA'larla uyum gözetilecektir.	SA 7	H 7.1

2.4.2. Orta Vadeli Program

BÜYÜME

Büyümenin kaliteli, kapsayıcı ve sürdürülebilir olması için makroekonomik dengeleri gözeterek ve yapısal reformlarla desteklenen kalkınma modeli uygulamasına devam edilecektir.

Politika ve Tedbirler

Hazine taşınmazlarının tahsis süreçlerine ilişkin gerekli yasal ve idari prosedürler tamamlanarak yatırımcıların kullanımına sunulacak, bölgesel koşullar göz önünde bulundurularak belirlenecek sektörlerde yatırım teşvik uygulamalarının değerlendirilmesine ve ekonomiye kazandırılmasına yönelik politikalar hayata geçirilecektir. (SA 3, H 3.3)

YEŞİL DÖNÜŞÜM

İklim değişikliğinin etkisini tüm dünyada daha şiddetli bir şekilde göstermesi, sürdürülebilirlik kavramı çerçevesinde yeşil ekonomiye geçiş sürecinin önemini artırmıştır. Avrupa Birliği (AB) tarafından 2019 yılında açıklanan Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi yaklaşımlarla gelişmiş ülkelerin öncülüğünde küresel düzeyde ekonomi politikalarında iklim değişikliğinin ağırlığı artmaktadır. Bu durum, başta ana ihracat pazarımız olan AB olmak üzere ülkelerin uygulayacağı yeni politikalara göre sanayide ve ekonomi genelinde yeşil dönüşümün gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Program döneminde küresel değer zincirleriyle bütünleşme ve daha fazla uluslararası yatırım çekme süreci, bu yeni anlayış çerçevesinde Yeşil Mutabakat Eylem Planında yer alan hedef ve eylemler de dikkate alınarak şekillenecektir.

Tablo 3. Orta Vadeli Program'da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Politika ve Tedbirleri

ORTA VADELİ PROGRAMDA BAKANLIK EYLEMLERİ (2022-2024)			
İlgili Bölüm/ Referans	Politika ve Tedbirler	Amaç No	Hedef No
Orta Vadeli Program (2022- 2024)	1. Sanayi, ticaret, ulaştırma, çevre ve enerji alanlarında yeşil dönüşüm ve dögüsel ekonomiye geçişi destekleyici yeni yaklaşımlar, dış finansman imkânları da dikkate alınarak destek ve kredi teşvik mekanizmaları çerçevesinde hayata geçirilecek; başta geri dönüşüm teknolojileri olmak üzere verimlilik artıran ve sera gazı emisyon artışını sınırlamayı hedefleyen yatırımlar desteklenerek uluslararası ticaret alanında iklim değişikliği politikalarıyla uyumlu şekilde ihracatın rekabet gücü artırılabacaktır.		
	2. Yeşil dönüşümü hızlandırmak amacıyla Ar-Ge çalışmaları desteklenerek yeşil üretim için gerekli teknolojiler geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.		H 1.1 H 1.2
	3. Yeşil OSB ile yeşil endüstri bölgesi sertifikasyon sistemi tamamlanarak, çevreye duyarlı, sürdürülebilir sanayi ve dögüsel ekonomi alanları oluşturulmasına hız verilecektir.	SA 1 SA 2 SA 3	H 1.3 H 2.1 H 2.2
	4. Finansal sektörün düzenleyici çerçevesi sanayinin yeşil dönüşümünü kolaylaştıracak şekilde geliştirilecektir.		H 2.3 H 3.1
	5. Çevreye duyarlı yatırımların finansmanı amacıyla uluslararası standartlarla uyumlu rehber hazırlanarak yeşil tahvil ve sukuk ihracı teşvik edilecektir.		H 3.2
	6. Küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla enerji ve üretim kaynaklarını verimli bir şekilde kullanan, çevre dostu üretime yönelik yatırımlar desteklenecektir.		
	7. Sıfır atık uygulamaları hanehalkını da kapsayacak şekilde yaygınlaştırılacak ve üretimin kritik alanlarındaki ihtiyacın dışında kalan atık ithalatının azaltılmasına yönelik tedbirler alınacaktır.		

2.4.3. 2022 Yılı Programı

Tablo 4. 2022 Yılı Programında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

2022 YILI PROGRAMI			
Tedbir No		Amaç No	Hedef No
Tedbir 321.5. Yatırım teşvik uygulamaları kapsamında yatırım teşvik belgesine sahip yatırımcılara arz edilecek Hazine taşınmazı sayısı artırılabacaktır.		SA 3	H 3.3
Tedbir 426.2. Kıyı alanlarının turizm sektörünün talepleri ile entegre bir şekilde koruma-kullanma dengesi dikkate alınarak bütünleşik yönetimi ve planlaması yapılacaktır.		SA 2 SA 3	H 2.3 H 3.1
Tedbir 492.4. Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi uygulanacaktır.		SA 6	H 6.3
Tedbir 676.1. Şehirlerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturmak, kentsel yeşil alan standartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmek için Millet Bahçeleri 81 ile yaygınlaştırılacak, 2023 yılına kadar 81 milyon m2 alanda Millet Bahçesi çalışmaları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ, İLBANK ve belediyelerin finansmanı ile yürütülecektir.		SA 4	H 4.1

Tedbir 678.1. İmar uygulamalarında kırsal ve kentsel yerleşmeleri dikkate alan katılımçılık ve finansman alanında yenilikçi yaklaşımlar geliştirilecektir.	SA 4	H 4.1
Tedbir 683.1. Yerel yönetimlere akıllı şehir stratejilerini ve izleyecekleri yol haritalarını hazırlamalarına yönelik Ulusal Akıllı Şehir Stratejisi ve Eylem Planı esas alınarak rehberlik sağlanacaktır.	SA 5	H 5.2 H 5.3
Tedbir 690.1. Kentsel dönüşüm uygulamalarında tarihi kent merkezi alanlarının yenilenmesinin yaygınlaştırılması, bu kapsamda yerel yönetimlerle paylaşımlı bir finansman modeli oluşturulması sağlanacak ve 81 ilde tarihi kent merkezleri kent kimliğini ön plana çıkaracak şekilde dönüştürülerek, yatay mimari ve insan odaklılık anlayışıyla tasarımları gerçekleştirilecektir	SA 4	H 4.3
Tedbir 691.1. İl ve ilçe bazında riskli ve rezerv alanlara ilişkin verileri, sosyal yapı analizini, ekonomik bütünleşme, altyapı durumu, finansman modelleri ve il bazında dönüşüm hedeflerini içeren kentsel dönüşüm stratejileri hazırlanacaktır.	SA 4	H 4.3
Tedbir 693.1. Kentsel dönüşüm uygulamalarında yerleşim alanı bazında önceliklendirme için çok ölçütlü değerlendirme modeli, can ve mal kaybına neden olma açısından afet riskleri, tehlikesi, etkilediği nüfusun büyüklüğü, mali ve finansal gereksinim, rezerv alanın mevcudiyeti gibi parametrelerin esas alındığı kriterler ve puanlama sistemi çerçevesinde geliştirilecek ve yerleşim alanları bu kapsamda önceliklendirilecektir.	SA 4	H 4.3
Tedbir 693.7. İstanbul'da mevcut yapılaşmış alanlarda yapı stoku dikkate alınarak, kentsel dirençliliğin artırılması amacıyla mevcut altyapı sistemlerinde afet risk önceliklendirme çalışması yapılarak ihtiyaç duyulanlar yenilenecektir.	SA 4	H 4.3
Tedbir 699.2. Sıfır Atık Projesi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	SA 1	H 1.1
Tedbir 700.1. Katı Atık Programının uygulanmasının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	SA 1	H 1.1
Tedbir 703.1. Yaya trafiğinin kesintisiz hale getirilmesi için yaya yolları ve kaldırımlar ile ilgili standartlar oluşturulacaktır.	SA 4	H 4.1 H 4.2
Tedbir 703.2. Kent merkezlerinde tarihi ve kültürel cazibe noktaları ile alışveriş bölgelerinde motorlu taşıtlardan arındırılmış yaya bölgeleri oluşturulacaktır.	SA 4	H 4.1 H 4.3
Tedbir 703.3. Bisiklet kullanımını teşvik etmek amacıyla yasal ve finansal destek mekanizmaları hayata geçirilecektir.	SA 1	H 1.2
Tedbir 703.4. Bisiklet yolu master planı ve uygulama planı hazırlanacak, bu kapsamda yeni bisiklet yolları yapılacaktır.	SA 1	H 1.2
Tedbir 703.5. Bisiklet paylaşım sistemleri kurulacaktır.	SA 1	H 1.2
Tedbir 713.2. Çevresel etki değerlendirmesi, stratejik çevresel değerlendirme, izin, lisans, izleme ve denetim mekanizmaları ve kapasiteleri geliştirilecek ve bu konularda mevzuat güçlendirilerek gerekli yazılım, makine ve teçhizat ihtiyacı giderilecektir.	SA 2 SA 3	H 2.1 H 3.1 H 3.2
Tedbir 713.3. Toplumun çevre bilincini artırmaya yönelik çevre ve doğa koruma ile sürdürülebilir üretim ve tüketim konularında eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.	SA 1 SA 2	H 1.1 H 2.4
Tedbir 713.4. Çevre etiket sistemi yaygınlaştırılacaktır.	SA 3	H 3.2
Tedbir 714.1. Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir.	SA 1	H 1.2
Tedbir 714.2. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlama kapasitesini artırmaya yönelik ulusal ve bölgesel uyum stratejilerini içeren planlama, uygulama ve kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.	SA 1	H 1.2
Tedbir 715.1. Yerel düzeyde hava kalitesi eylem planları oluşturulacak, kirlilik ve emisyon kontrolüne yönelik mevzuat güncellenecektir.	SA 1	H 1.2
Tedbir 715.2. Bölgesel temiz hava merkezlerini güçlendirerek hava kalitesi yönetim kapasitesi geliştirilecektir.	SA 1 SA 2	H 1.2 H 2.2
Tedbir 715.3. Hava kalitesinin modellenmesi ve izlenmesine yönelik araştırmalar yapılacak ve altyapı geliştirilecektir.	SA 1	H 1.2

Tedbir 717.1. Kara ve denizdeki korunan alan miktarı artırılarak bu alanların etkin yönetiminin sağlanması için yeşil koridor oluşturulması, planlama ve altyapı çalışmaları gibi uygulamalar gerçekleştirilecektir.	SA 1	H 1.4 H 1.5
Tedbir 718.2. Uluslararası yükümlülükler kapsamında kimyasalların etkin yönetimine yönelik mevzuat çalışmaları yapılacaktır.	SA 1	H 1.2
Tedbir 719.1. Türkiye genelinde yerleşim alanlarının stratejik gürültü haritaları hazırlanacaktır.	SA 1	H 1.2
Tedbir 720.1. Toplama, izleme ve değerlendirme süreçleri ile kalitesi açısından çevresel veri geliştirilecek ve kullanımına yönelik kapasite artırılabilecektir.	SA 2	H 2.1
Tedbir 725.1. Kamu hizmet binalarının envanterini çıkarma ve afetlere karşı güçlendirme çalışmalarına devam edilecektir.	SA 6	H 6.3
Tedbir 782.1. Kent konseylerinin daha aktif hale getirilmesine yönelik düzenleme yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
Tedbir 798.1. Yerel yönetimlerin hizmetlerinin idari, mali ve teknik asgari standartları tespit edilecek; bu standartların uygulamasına yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
Tedbir 799.1. Yerel yönetimlerde çalışan personelin niteliğini artırmaya yönelik eğitimler verilecektir.	SA 5	H 5.1
Tedbir 800.1. Dezavantajlı kesimlerin yerel yönetimlerdeki temsil ve karar alma süreçlerine katılım mekanizmaları güçlendirilecek, kent konseylerinde belirli bir oranda katılımı sağlanacak, alınacak önemli kararlarda halk oylamasına başvurulabilmesi gibi yollarla yerel hizmet sunumunda bu kesimlerin ihtiyaçlarının daha fazla dikkate alınması sağlanacaktır.	SA 5	H 5.1
Tedbir 801.1. Yerel yönetimlerde optimum hizmet ve coğrafi alan büyüklüğü tespit edilerek yerel hizmet gereklerine uygun, çoklu ölçüt tasnif sistemine dayalı yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılmasına ilişkin modelleme ve mevzuat çalışması yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
Tedbir 801.3. Büyükşehir belediyeleriyle büyükşehir ilçe belediyelerinin çalışan yetki ve sorumlulukları nedeniyle ortaya çıkan hizmet aksamalarının giderilmesi için görev tanımları etkinlik temelli olarak yeniden değerlendirilecektir.	SA 5	H 5.1

2.4.4. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde 25 Eylül 2015 tarihinde kabul edilmiştir. Zirvenin sonuç belgesi olan “Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi”, 17 amaç ve 169 hedef ile tüm ülkelerin 2030 yılına kadar bu hedeflere ulaşması için gereken uygulama araçları ile takip ve gözden geçirme sistemini içermektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları;

Amaç 1: Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek,

Amaç 2: Açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek,

Amaç 3: Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak,

Amaç 4: Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek,

Amaç 5: Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek,

Amaç 6: Herkes için erişilebilir su ve atık su hizmetlerini ve sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak,

Amaç 7: Herkes için karşılanabilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimi sağlamak,

Amaç 8: İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek,

Amaç 9: Dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek,

Amaç 10: Ülkeler içinde ve arasında eşitsizlikleri azaltmak,

Amaç 11: Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak,

Amaç 12: Sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak,

Amaç 13: İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek,

Amaç 14: Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak,

Amaç 15: Karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek; sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak; çölleşme ile mücadele etmek; arazi bozunumunu durdurmak ve tersine çevirmek; biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek,

Amaç 16: Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak,

Amaç 17: Uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak.

Bakanlığımızın Stratejik planında ilgili ve ilişkili olan amaç ve hedefler aşağıdaki tabloda liste olarak verilmektedir.

Tablo 5. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları			
Amaç/Hedefler		Amaç No	Hedef No
Amaç 3: Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak			
3.9 2030'a kadar zararlı kimyasallardan ve hava, su ve toprak kirliliğinden kaynaklanan hastalıkların ve ölümlerin sayısının büyük ölçüde azaltılması		SA 1	H 1.1
		SA 2	H 1.2 H 2.3
Amaç 4: Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek			
4.4 2030'a kadar istihdam, insana yakışır işlerde çalışma ve girişimciliğe yönelik teknik ve mesleki becerileri de kapsayan ilgili becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısının önemli ölçüde artırılması		SA 5	H 5.3
Amaç 6: Herkes için erişilebilir su ve atık su hizmetlerini ve sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak			
6.3 2030'a kadar kirliliği azaltarak, çöp boşaltmayı ortadan kaldırarak, zararlı kimyasalların ve maddelerin salınımını en aza indirgeyerek, arıtılmamış atık su oranını yarıya indirerek ve geri dönüşümü ve güvenli tekrar kullanımı küresel olarak ciddi ölçüde artırarak su kalitesinin yükseltilmesi		SA 1 SA 2	H 1.1 H 2.3
	6.4 2030'a kadar tüm sektörlerde su kullanım verimliliğinin büyük ölçüde artırılması, su kıtlığı sorununu çözmek için sürdürülebilir tatlısu tedarikinin sağlanması ve su kıtlığından mağdur insan sayısının önemli ölçüde azaltılması		SA 1

6.a 2030'a kadar uluslararası işbirliğinin ve gelişmekte olan ülkelere su hasadı, tuzdan arındırma, su verimliliği, atık su arıtımı, geri dönüşüm ve tekrar kullanım teknolojileri gibi suyla ve sıhhi koşullarla ilgili faaliyetlerinde ve programlarında verilen kapasite geliştirme desteğinin artırılması	SA 1	H 1.1
Amaç 7: Herkes için karşılanabilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimi sağlamak		
7.2 2030'a kadar yenilenebilir enerjinin küresel enerji kaynakları içindeki payının önemli ölçüde artırılması	SA 6	H 6.1
7.3 2030'a kadar küresel enerji verimliliği ilerleme oranının iki katına çıkarılması	SA 6	H 6.1
7.a 2030'a kadar yenilenebilir enerjiyi, enerji verimliliğini ve gelişmiş ve daha temiz fosil yakıt teknolojilerini kapsayan temiz enerji araştırmaları ve teknolojilerine erişimi kolaylaştırmak için uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi ve enerji altyapısı ve temiz enerji teknolojisi alanlarına yatırımın teşvik edilmesi	SA 5	H 6.1
Amaç 8: İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek		
8.2 Yüksek katma değerli ve emek-yoğun sektörlere odaklanarak ve çeşitlendirme, teknoloji geliştirme ve yenilik getirme aracılığıyla ekonomik verimliliğin daha yüksek seviyelere çekilmesi	SA 5	H 5.2 H 5.3 H 5.4 H 5.5
8.4 2030'a kadar tüketim ve üretimdeki küresel kaynak verimliliğinin devamlı bir biçimde artırılması ve gelişmiş ülkeler başı çekmek üzere, Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim İçin 10 Yıllık Çerçeve Programı'na uygun olarak ekonomik büyümenin çevrenin bozulmasından ayrıştırılması için çaba gösterilmesi	SA 1	H 1.1 H 1.3
Amaç 9: Dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek		
9.4 2030'a kadar her ülkenin kendi kapasitesine uygun olarak harekete geçmesiyle, kaynakların daha verimli kullanımının artırılması ve temiz ve çevresel açıdan daha sağlam teknolojiler ve sanayi süreçlerinin daha çok benimsenmesi yoluyla altyapının ve güçlendirme sanayilerinin sürdürülebilir hale gelecek biçimde geliştirilmesi	SA 1 SA 5	H 1.1 H 5.5
Amaç 11: Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak		
11.1. 2030'a kadar herkesin yeterli, güvenli ve uygun fiyatlı konutlara ve temel hizmetlere erişiminin sağlanması ve gecekondu mahallelerinin iyileştirilmesi	SA 4	H 4.3
11.3. 2030'a kadar bütün ülkelerde kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmenin geliştirilmesi ve katılımcı, entegre ve sürdürülebilir insan yerleşimlerinin planlanması ve yönetilmesi için kapasitenin güçlendirilmesi	SA 4	H 4.1 H 4.2
11.4. Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması ve gözetilmesi çabalarının artırılması	SA 1 SA 4 SA 6	H 1.4 H 1.5 H 4.3 H 6.4
11.5. 2030'a kadar yoksulların ve kırılgan durumdaki insanların korunması temel alınarak suyla ilgili afetleri de kapsayan afetler nedeniyle küresel gayri safi yurt içi hasılla ilgili doğrudan ekonomik kayıpların önemli oranda düşürülmesi ve ölümlerin ve etkilenen insan sayısının önemli ölçüde azaltılması	SA 1 SA 4	H 1.3 H 4.3

11.6. 2030'a kadar hava kalitesine ve belediye atık yönetimi ve diğer atık yönetimlerine özel önem göstererek kentlerin kişi başına düşen olumsuz çevresel etkilerinin azaltılması	SA 1 SA 2	H 1.1 H 1.2 H 2.2
11.7. 2030'a kadar özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engellilerin güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir yeşil alanlara ve kamu alanlarına evrensel erişimlerinin güvence altına alınması	SA 4	H 4.1 H 4.2
11.b. 2020'ye kadar kapsamaya, kaynak etkinliğine, iklim değişikliğine uyuma ve afetlere karşı dayanıklılığa yönelik entegre politikaları ve planları benimseyen ve uygulayan şehirlerin ve insan yerleşimlerinin sayısının önemli ölçüde artırılması ve Sendai Afet Riskini Azaltma Çerçeve Eylem Planı 2015-2030 doğrultusunda bütüncül bir afet risk yönetiminin her düzeyde geliştirilmesi ve uygulanması	SA 1 SA 4	H 1.1 H 1.2 H 1.3 H 4.1 H 4.3
Amaç 12: Sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak		
12.1 Gelişmiş ülkelerin başı çekmesi ve bütün ülkelerin harekete geçmesiyle, gelişmekte olan ülkelerin kalkınma ve yetkinliklerini göz önünde bulundurarak Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim için 10 Yıllık Çerçeve Programı'nın uygulanması	SA 1	H 1.1 H 1.2 H 1.3
12.2 2030'a kadar doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminin ve etkin kullanımının sağlanması	SA 1	H 1.4
12.5 2030'a kadar önleme, azaltma, geri dönüşüm ve tekrar kullanma yoluyla katı atık üretiminin önemli ölçüde azaltılması	SA 1	H 1.1
12.6 Özellikle büyük ve uluslararası şirketler başta olmak üzere şirketlerin sürdürülebilir uygulamaları kabul etmelerinin ve sürdürülebilirlik bilgilerini raporlama döngülerine entegre etmelerinin teşvik edilmesi	SA 2 SA 3	H 2.1 H 3.1 H 3.2
12.8 2030'a kadar her yerde herkesin sürdürülebilir kalkınmayla ilgili bilgi ve farkındalık edinmesinin ve doğayla uyum içinde bir yaşam sürmesinin güvence altına alınması	SA 1 SA 2	H 1.1 H 1.2 H 1.5 H 2.4
Amaç 13: İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek		
13.1. İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi	SA 1 SA 4	H 1.3 H 4.3
13.2. İklim değişikliğiyle ilgili önlemlerin ulusal politikalara, stratejilere ve planlara entegre edilmesi	SA 1	H 1.1 H 1.2
13.3. İklim değişikliği azaltım, iklim değişikliğine uyum, etkinin azaltılması ve erken uyarı konularında eğitimin, farkındalık yaratmanın ve insani ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi	SA 2	H 2.4
Amaç 14: Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak		
14.1 2025'e kadar özellikle karasal kökenli faaliyetlerden kaynaklanan, deniz çöpü ve gıda atıklarının dökülmesinden kaynaklanan su kirliliği de dâhil deniz kirliliğinin tüm biçimlerinin önlenmesi ve önemli ölçüde azaltılması	SA 1 SA 2	H 1.1 H 2.3
Amaç 15: Karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek; sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak; çölleşme ile mücadele etmek; arazi bozunumunu durdurmak ve tersine çevirmek; biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek		
15.3 2030'a kadar çölleşmeyle mücadele edilmesi, çölleşme, kuraklık ve sellerden etkilenen alanlar dâhil tahrip edilmiş toprakların eski haline getirilmesi ve arazi bozunumunun olduğu, nötr bir dünya yaratmak için çaba gösterilmesi	SA 1	H 1.3

2.5. Program-Alt Program Analizi

Tablo 6. Program-Alt Program Analizi Tablosu

Program	Alt Program	Tespitler	İhtiyaçlar
Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası	Enerji Verimliliği Yapıların enerji kimlik belgesi alması sağlanarak binalarda enerji verimliliğinin artırılması	<ul style="list-style-type: none"> • Yapılarda enerji verimliliği konusunda önemli mesafe alınmıştır. Bu dönemde 700 binden fazla binaya Enerji Kimlik Belgesi verilmiştir. • Binalarda enerji verimliliği uygulamalarının önünü açmak, bürokratik engelleri kaldırmak ve standartlara uygun yapılmasını sağlamak amacıyla imar ve enerji verimliliği mevzuatında değişiklik yapılmıştır. • “Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği” ile binalarda minimum enerji performans gerekleri belirlenmiş, yenilenebilir enerji kaynaklarının uygulanabilirliği arttırılmıştır.	<ul style="list-style-type: none"> • Yeni plan döneminde tüm yapıların EKB zorunluluğunun başlayacak olması nedeniyle binalarda enerji verimliliği hususu yürütülecek proje ve faaliyetlerde önceliğini koruyacaktır. Bu sebeple Enerji Kimlik Belgesi verme sürecinin hızlandırılmasına ve Yeşil Sertifika Sistemi'nin oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Kamu yapılarının enerji etkin hale getirilmesi sağlanmalıdır.
Hazine Varlıklarının ve Yükümlülüklerinin Yönetimi	Hazine Taşınmazlarının Yönetimi Hazine taşınmazlarının ekonominin ve paydaşların ihtiyaçları dikkate alınarak etkili bir yaklaşımla yönetilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Hazine taşınmazları vatandaşlarımızın ve sektörün ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılmaktadır.	<ul style="list-style-type: none"> • Hazine taşınmazlarının tarım, hayvancılık, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesine devam edilmelidir.
Ormanların ve Doğanın Korunması ile Sürdürülebilir Yönetimi	Korunan Alanların ve Tabiat Varlıklarının Korunması Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Korunan alan mevzuatı ve yönetimi yeniden düzenlenmiş, özellikle doğal sit alanlarının bilimsel esaslarla araştırılması yönünde bölgesel projeler yürütülmüştür. • Doğal sit alanlarına ilişkin bilgi sistemleri oluşturulmuş, envanter düzenlenmiştir. • Geçmişte görsel yaklaşımlarla tespit edilen doğal sit alanları Bakanlığımızca ekolojik temelli bilimsel yöntemlerle ele alınarak yeniden değerlendirilmiştir. • Özel Çevre Koruma Bölgelerinin altyapı, katı atık ve arıtma hizmetleri önemli ölçüde tamamlanmıştır.	<ul style="list-style-type: none"> • Yeni önerilen Özel Çevre Koruma Bölgelerinin uzmanlarca yerinde incelenerek belirlenmesi gerekmektedir. • Ülkemizde yer alan mağaraların araştırılarak, değerlendirilmesi ve önem arz edenlerin tabiat varlığı olarak tescili yapılmalıdır. • Önümüzdeki dönemde doğal sit alanlarının ekolojik temelli, bilimsel araştırma raporlarının tamamlanması gerekli görülmektedir.

Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği	Çevre Kirliliğinin Önlenmesi ve Koruma Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkemizin Paris İklim Anlaşmasına taraf olmasıyla; iklim değişikliği ile mücadele kapsamında çevre ve şehircilik çalışmalarında belirlenen hedefler doğrultusunda yeni bir sürece girilmiştir. • Ülkemizde öncelikli atık yönetim prensiplerinden birisi olan atıkların tekrar kullanılması, maddesel ve enerji geri kazanımı faaliyetlerinin teşvik edilerek geri kazanım tesislerinin teknik ve idari yeterliliklerinin artırılması amacıyla kriterler oluşturulmuş ve bu kriterleri sağlayan geri kazanım tesislerinin kurulmasıyla hem ekonomiye hem de çevreye katkıda bulunmaktadır. • Atık yönetimine yönelik olarak yürütülmekte olan projelerin geliştirilmesi ile kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı arttırılmaktadır. • Belediye nüfusumuzun %89'una atıksu arıtma, % 86'sına katı atık düzenli depolama hizmeti verilmektedir. • Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla çevre denetimleri etkin bir şekilde gerçekleştirilmektedir. • Hava kalitesi ölçüm sonuçları ve hava kalitesi indeksi www.havaizleme.gov.tr adresinde kamuoyunun bilgisine sunulmakta ve şehirlerin hava kalitesi değerleri ile kirlilik kaynakları tespit edilmektedir. • Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda; yakıt kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar, bölgesel ısıtma sistemlerinin desteklenmesi çalışmaları, tesis/faaliyetlerin hava emisyonlarının azaltılmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir. • Denizlerimiz karasal kökenli kirlleticiler ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan kirlilik baskısı altında olup, özellikle Marmara Denizinde bu etkilerin azaltılması için eylem planı hazırlanmıştır. • 7 ürün/hizmet grubunda Çevre Etiket sistemi uygulamaya konulmuştur.	<ul style="list-style-type: none"> • Belediye nüfusumuzun tamamına katı atık toplama hizmeti verilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir. • Yerel yönetimlerin entegre atık yönetimi tesisleri uygulamalarını gerçekleştirebilmeleri için finansman ihtiyacının karşılanması ve yerel yönetimlerin teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. • Atık su arıtma hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması için yürütülen çalışmaların tamamlanması gerekmektedir. • Ulusal hava kirleticileri emisyon envanteri ve projeksiyonlarına yönelik olarak emisyon azaltım yol haritası ve buna bağlı şekilde ulusal ve uluslararası mevzuata ilişkin gerekli faaliyetlerin sürdürülmesi gerekmektedir. • Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda emisyonların azaltımına yönelik; uçucu organik bileşik emisyonların kontrolü, ısınma kaynaklı emisyonların kontrolü, tesis/faaliyetlerden kaynaklı emisyonların kontrolü konularında sektörel analiz yapılarak mevzuatın güncellenmesi gerekmektedir. • Bölgesel ısıtmanın yaygınlaştırılmasına yönelik destekleyici mekanizmaların sağlanması gerekmektedir. • Hava kalitesi yönetimine ilişkin kullanılan yazılım ve veri tabanlarının sürekliliğinin sağlanması gerekmektedir. • Deniz ve kıyı alanlarına yapılan atıksu deşarjlarının engellenmesi ve deniz çöpleri ile etkin mücadelenin artırılması gerekmektedir. • Çevresel göstergelere ilişkin veri kalitesinin artırılarak uyumlaştırılması ve tüm çevre denetimi verilerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. • Çevre Etiket sistemi ile ilgili farkındalığının artırılması ile Çevre Etiketinin ulusal ve uluslararası ortamda tanıtılması için çalışmaların yapılması gerekmektedir.
--	--	--	---

Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi	Toprak Kaynaklarının Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı Erozyon, çölleşme ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması	<ul style="list-style-type: none"> • Topraklarımızın %65'i kurak ve yarı kurak alanlarda organik maddece fakir ve alkali topraklardan oluşmaktadır. • İklim değişikliği ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak yurdumuzda yaşanan erozyon olaylarında artışlar yaşanmaktadır. • Ülkemiz sahip olduğu topoğrafya, iklim, jeoloji ve yanlış arazi kullanımı nedeniyle erozyon ve çölleşme bakımından yüksek risk grubunda yer almaktadır.	<ul style="list-style-type: none"> • İklim değişikliğine uyum konusunda farkındalığı artırmak için eğitim, kapasite geliştirme ve proje desteğinin artırılması gerekmektedir. • Uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılacak çalışmalar artırılmalıdır. • Mevcut izleme sistemlerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar yürütülmelidir.
Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi	Akıllı Şehirler ve Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sisteminin kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkemizde kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde coğrafi bilgi teknolojilerinin etkin ve verimli kullanımı, yönetim sistemleri ile veri yönetiminin temel ilkelerine sahip teknik personel eksikliği hissedilmektedir. • Bakanlığımızca oluşturulan platform ile coğrafi / konumsal verilerin toplanması, üretilmesi ve paylaşılmasına ilişkin yapılacak her türlü iş ve işlemler kayıt altına alınmaktadır. • Vatandaşlarımızın mekânsal plan verilerine ulaşımını sağlayan e-Belediye E-Plan Otomasyon Sistemi geliştirilmiş olup tüm mekânsal planlama ekosistemi tarafından kullanılmaktadır. • Mekânsal planlamada TUCBS ile entegre bir yapıda, akıllı plan verisi kullanılmaya başlanmıştır.	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen coğrafi verinin bir araya getirilmesi, farklı kullanıcılara ve uygulamalara paylaştırılması, ulaşılabilir verinin keşfinin ve kullanım amacına uygunluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir. • Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Standartları ve Kent Bilgi Sistemi Standartları yaygınlaştırılmalı ve sektörel standartların geliştirilmesi teşvik edilmelidir. • Milli yazılımlar geliştirilerek coğrafi bilgi sistemi alanındaki işleyiş daha etkin ve verimli hale getirilmelidir. • Yerel yönetimlerin kent bilgi sistemi ihtiyacını karşılamak üzere e-Belediye Bulut Kent Bilgi Sisteminin yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.
	Çevreye Duyarlı ve Güvenli Yapılaşma Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması	<ul style="list-style-type: none"> • Yapı müteahhitliği gibi hizmet alanlarında çalışan gerçek veya tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumluluklarına ve kayıtlarının tutulmasına ilişkin esaslar belirlenmekte, mesleki yeterlikleri ile kuruluş yeterlikleri değerlendirilerek bunlara tescil ve yeterlik belgeleri verilmekte veya verilmesini ve kayıtlarının tutulması sağlanmaktadır. • Bakanlığımız tarafından yayımlanan Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamındaki ürünlerden hakkında uyumlaştırılmış bir standart bulunan yapı malzemeleri, piyasaya güvenli olduklarının beyanı olan CE işaretlemesi ile arz edilmektedir. • Ülkemizde denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı %96 düzeyindedir.	<ul style="list-style-type: none"> • 'Yapı Ar-Ge' projeleri için üniversiteler ile projeler geliştirilmelidir. • İmar ve yapılaşmaya ilişkin dünyadaki en modern projelerin ve uygulamaların analiz edilmesi ve uygun olanların ülkemize entegrasyonu ile ilgili olarak proje girişimlerinde bulunulması gerekmektedir. • Çevrim içi proje yönetimi bilgisayarlı otomasyon sistemi kurulmasına ihtiyaç vardır. • Yapı denetim sektöründe yer alan aktörlere yönelik elektronik bilgilendirme sisteminin etkinleştirilmesi gerekmektedir. • Yapılaşma sürecinin tüm aşamalarının izlenebilir hale getirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

		<ul style="list-style-type: none"> • Yapı Denetim Sistemi; 81 ilimizde konusunda uzman olduğu tespit olunan kuruluşlar ile mimar ve mühendislerin belgelendirilmesi, faaliyetlerinin denetlenmesi ve idari yaptırım uygulanması şeklinde yürütülmektedir. • Ülkemize gelen soydaşlarımızın ve çeşitli nedenlerle yerleşim yerini terk etmek zorunda kalanların iskân taleplerinin sağlanmasında ve hayat standartlarının yükseltilmesinde birçok kapsamlı ve etkin faaliyetler yürütülmektedir.	<ul style="list-style-type: none"> • Üniversiteler ile iş birliği yaparak CADD standartlarının ülke çapında yaygınlaştırılması gerekmektedir. • Kamu yapılarında standardın etkin kullanılması, kontrol ve izlemenin yapılabilmesi için bilgisayarlı otomasyon sistemleri geliştirilmelidir. • Kimlikli yerleşmeler oluşturmak adına Bakanlık tarafından farklı bölgelerde farklı çeşitli yöresel mimari projeleri üretilmekle beraber bu projelerin uygulandığı pilot il ve kırsal konut sayısı hızlı bir şekilde artırılmalıdır.
	Mekânsal Planlama ve Kentsel Dönüşüm Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkemiz topraklarının % 66'sı 1. ve 2. deprem kuşağında yer almakta olup, nüfusunun %71'i deprem riski altında yaşamaktadır. • İklim değişikliği ile birlikte artan sel ve heyelan riskleri değerlendirildiğinde ülkemizdeki yaklaşık 1.5 milyon birimin dönüşümü aciliyet arz etmektedir. • Kentsel dönüşümün finansmanı için büyük ölçekte mali kaynağa ihtiyaç duyulmaktadır. • Aktif fayların 1/1000 ölçekli haritalanması ve fay sakinim zonu oluşturma kriterlerinin belirlenmesine başlanılmıştır. • Büyükşehirlerde mevcut arazi kullanım verileri ile kent bütününde yapılan planlarda alan kullanım verileri sistematik olarak üretilmelidir. • "Türkiye Mekânsal Strateji Planı" tamamlanmıştır. • Millet bahçeleri çalışmaları ile ülkemiz genelinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı ve aktif yeşil alan büyüklüğü arttırılmaktadır. Millet bahçeleri, doğa ile vatandaşları bir araya getirerek hem fiziksel hem psikolojik yönden fayda sağlarken aynı zamanda sosyal ihtiyaçları da karşılamaktadır.	<ul style="list-style-type: none"> • Ülke genelinde yürütülen kentsel dönüşüm projelerinin zamanında tamamlanabilmesi için yeni finansal kaynak ve modeller geliştirilmelidir. • Kentsel dönüşüm sürecinde yaşanan sorunların etkin bir biçimde çözümü ve teşviklerin artırılmasına yönelik mevzuat çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir. • Aktif fayların 1/1000 ölçekli haritalanması ve fay sakinim zonu oluşturulması çalışmaları tamamlanmalıdır. • Kent bütününde daha yaşanabilir çevreler oluşturulması için büyükşehir belediyeleri özendirilmeli ve gerekli destek sağlanmalıdır. • Şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanları haline dönüştürmek, yaşam ve çevre kalitesini yükseltmek ve kimlikli-yeşil şehirler oluşturmak amacı doğrultusunda, kentlerimizin ihtiyaç duyduğu açık yeşil alanlar (Millet Bahçeleri) ve sosyal donatı alanlarının (Millet Kiraathaneleri) oluşturulmasına ihtiyaç vardır.
Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi	Yerel Yönetimlerin Hizmet Kalitesinin Artırılması Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Yerel yönetimlerin etkin kaynak kullanımlarında sorunlar yaşanmaktadır. • Yerel yönetimlerle ilgili güncel ve sağlıklı verilere ulaşmada sorunlar yaşanmakta, bu verilerin raporlanabilir olmaması nedeniyle karar alma süreçlerine katkı sağlamamaktadır. • Belediyelerin hizmet sunum süreçlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir.	<ul style="list-style-type: none"> • Belediyelerin kurumsal ve mali kaynaklarını ekonomik, etkin ve verimli kullanabilmesi için hizmet önceliklendirmesi ve mevzuat çalışması yapılması gerekmektedir. • Belediyelerin sunduğu hizmetlere ilişkin güncel, sağlıklı ve raporlanabilir verinin toplanması sağlanmalıdır. • Yerel yönetimlerin hizmet standartları belirlenerek, sürecin basitleştirilmesi ve uygulamada birliğin sağlanması gerekmektedir.

2.6. Faaliyet Alanları ile Ürün ve Hizmetlerin Belirlenmesi

Tablo 7. Faaliyet Alanı–Ürün/Hizmet Listesi

Faaliyet Alanı	Ürün ve Hizmetler
“ YENİ ŞEHİRCİLİK VİZYONUyla PLANLAMA VE KENTSEL DÖNÜŞÜM ”	
Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü	
Kentsel Dönüşüm Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Riskli alanların tespiti ve ilanı • Rezerv yapı alanının belirlenmesi ve onaylanmak üzere Bakanlık makamına sunulması • Riskli alan ve rezerv yapı alanlarında idaresine yetki devri ve kaynak tahsisi işlemleri • Riskli yapıların tespiti • Tescil, tahsis ve devir işlemleri • Kamulaştırma işlemleri • Tahliye ve yıkım işleri • Dönüşüm uygulamaları (etüt, planlama, projelendirme ve yeniden yapılandırma vb.) • Finansal destekler (proje desteği, kira yardımları, kredi ve faiz destekleri)
Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	
Mekânsal Planlama Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Afet riskli ve gecekondular alanlarına ilişkin planlama ve kentsel tasarım projelerinin hazırlanması ve onaylanması • Şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişimine katkı sağlayacak özel proje alanlarına ilişkin planlama ve kentsel tasarım projelerinin hazırlanması ve onaylanması • Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ve onaylanması • Plana esas mikrobölgeleme ve jeolojik-jeoteknik etütlerin yapılması, yaptırılması ve onaylanması • Kentleri İzleme Modeli • Kırsal yerleşimlerde imar uygulama ve planlamaya ilişkin ilke ve esasların belirlenerek mevzuat hazırlanması • Yerel yönetimlere ve ilgililere mevzuatın uygulanmasına yönelik rehberlik yapılması • Belediyelerin imar uygulamalarında mali ve teknik destek sağlanması • Bakanlığa verilen yetkiler kapsamında imar planlarının hazırlanması ve onaylanması • Köy yerleşme planlarının onaylanması • Mücavir alan onayı • Kıyı kenar çizgisi onayları • Halihazır haritaların hazırlattırılması ve onaylanması • Parselasyon planlarının yapılması, yaptırılması ve onaylanması • Kıyı ve dolgu imar planlarının hazırlanması ve onaylanması • Bütünleşik kıyı alanları planlarının hazırlanması ve onaylanması
“ÇEVRENİN VE TABİATIN KORUNMASI, İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE”	
“ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE”	
“ÇED, İZİN VE LİSANSLARIN HIZLANDIRILMASI, DENETİM VE İZLEME”	
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	
Çevre Yönetimi ile İlgili Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> • Politika ve strateji geliştirme, eylem planı hazırlama/uygulamaya koyma • Plan ve proje onayı verme • Taraf olunan uluslararası sözleşme ve protokoller ile AB'ye uyum süreci nedeniyle ulusal raporlar hazırlamak ve uluslararası mercilere sunma • Kirlilik ve risk haritaları oluşturma • Çevre kirliliği açısından öncelikli yerleri ve bölgeleri belirleme • Standart, ölçüm, ölçüt oluşturma/geliştirme, kılavuz hazırlama • Çevre ve insan sağlığını olumsuz etkileyen maddelerin kullanımına sınırlandırma getirme • Çevre gelirlerinin temini ve takibi ile yerel yönetimlere alt yapı yatırımları için destek verme

ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	
Denetim Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre denetimi faaliyetleri • İdari yaptırım kararlarının uygulanması • Eğitim faaliyetleri • Çevre denetim görevlisi tanıtım kartlarının hazırlanması • ÇED taahhütlerinin izlenmesi faaliyeti
İzin ve Lisans Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre izin, çevre izin ve lisans belgesinin verilmesi (çevre izin, çevre izin ve lisans belgesi)
Ölçüm ve İzleme Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • İzleme veri tabanlarının oluşturulması, kamu kurumları ve vatandaşlar ile paylaşılması • Alıcı ortam izleme raporları ve haritalarının hazırlanması • Hava kalitesi izleme ağı tüm ülkeyi temsil edebilmesi • Sürekli İzleme Sistemleri entegre veri yönetimi alt yapısının kurulması • İzleme kılavuzlarının hazırlanması
Endüstriyel ve Altyapı Yatırım Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Çevresel etki değerlendirmesi faaliyetleri (ÇED olumlu/olumsuz belgesi/kararı, ÇED gereklidir/gerekli değildir belgesi/kararı)
Laboratuvar Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Yeni laboratuvar birimlerinin kurulması, mevcut laboratuvarların revizyonuna devam edilmesi • Laboratuvarın akreditasyon kapsam genişletmelerinin yapılması • Yeterlilik ve karşılaştırma testlerine katılım sağlanması, yetkili laboratuvarlara yönelik karşılaştırma testleri düzenlenmesi • Çevre laboratuvarlarının yetkilendirme süreci e-yetkilendirme sisteminin uygulanması • Çevre laboratuvarlarının ölçüm güvenilirliği ve kalitesinin artırılması amacıyla emisyon, su analizleri, numune alma konularında kılavuzlar hazırlanması, eğitim programları düzenlenmesi
Çevre Yeterlik Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • ÇED yeterlilik belgesinin verilmesi (yeterlik belgesi) • Çevre danışmanlık yeterlik belgesi verilmesi işi (çevre danışmanlık yeterlik belgesi) • Çevre görevlisi belgesi verilmesi (çevre görevlisi belgesi) • Çevresel Etiket Ödül Sistemlerinin kurulması ve Çevresel Yönetim Sistemlerinin kurulması ve ödüllendirilmesi ile uygulanmasına ilişkin tüm iş süreçleri (Mevzuat hazırlama, politika ve strateji geliştirme, eylem planı hazırlama/uygulamaya koyma, web portalı kurulumu, belgelendirme, eğitim, proje, kayıt, envanter, Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları yapma)
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü	
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapılarak, politika ve stratejiler belirlenmesi • Havza bütünlüğü esas alınarak çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerinin yapılması • Orman sınırları dışında özel ağaçlandırma dahil her tür çalışmaların yapılması • Üniversiteler ve Ar-Ge kuruluşlarıyla birlikte araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesi • İklim ve çevre amaçlı kullanıma uygun uydu gönderimi veya uydu verilerinin teminine ilişkin işlemlerin yürütülmesi
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	
Koruma Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Koruma ve kullanma esaslarının belirlenmesi • Kamu kurum ve kuruluşlarının yatırımlarını koruma ilkeleri açısından değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi • Her ölçekte plan ve proje yapılması, yaptırılması ve onaylanması • Çevre değerlerinin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi için her türlü tedbirlerin alınması • Çevre ve altyapı yatırımlarının yapılması • Hedef gruplarına eğitim verilmesi

“ENERJİ ETKİN VE ÇEVREYE DUYARLI YAPILAŞMA”	
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	
Proje Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Proje elde etme sürecinin yönetilmesi (Arsa hukuki ve fiziki bilgilerinin ve ihtiyaç programlarının takip edilmesi, İl Müdürlüklerine yetki verilmesi ve proje ihale süreci) • Mimari, statik ve tesisat projelerinin elde edilmesi (uygulama projeleri) • Proje yarışmalarının düzenlenmesi (yarışma yolu ile elde edilen projeler) • Proje danışmanlık hizmetleri (taşra teşkilatı, diğer kamu kurum/kuruluşlarına danışmanlık hizmeti verilmesi) • Mesleki kontrollük hizmetleri (proje müellifleri kanalıyla projenin uygulama ve kontrollüğünün sağlanması) • Kamu yapılarına ait projelerle ilgili ilke, strateji ve standartların belirlenmesi (mevzuat) • Zemin ve temel etüt çalışmaları (zeminin fiziksel ve mekanik özelliklerini tespit ederek yapının buna göre tasarlanması) • Güçlendirme çalışmaları (güvenli olmadığı tespit edilen kamu yapılarının güçlendirilerek güvenli hale getirilmesi)
Yapım Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Kamu kurum ve kuruluşlarına ait yatırımların 4734 ve 4735 sayılı Kamu İhale Kanunları kapsamında ihalelerin yapılarak kesin kabul aşamasına kadar yapım süreci takibi ve denetimi çalışmalarını yapmak (yapım işleri ihaleleri ve kamu yapılarının inşaat denetim hizmetleri) • Yapım, onarım ve güçlendirme işlerini yapmak veya yaptırmak (yapımı, onarımı ve güçlendirmesi tamamlanan binalar)
Plan-Program Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Yıllık yatırım programı hazırlama ve revize işlemlerinin yapılması (yıllık yatırım programı) • Yıllık bütçe hazırlanması ve uygulanmasının sağlanması (yıllık bütçe) • Birimler arasında koordinasyonun sağlanması (izleme, değerlendirme ve raporlar)
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü	
İmar Düzenleme Faaliyeti	<ul style="list-style-type: none"> • 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu ile ilgili görüş verme • Mimarlık, mühendislik ve müşavirlik hizmetlerine ilişkin düzenlemeleri yapma • Gerçek ve tüzel kişilere ait yapıların tasarım standardını belirleme
İmar Mevzuatı Geliştirme Faaliyeti	<ul style="list-style-type: none"> • İmar mevzuatı kapsamında projelendirme ve yapılaşma ile ilgili konularda yeni mevzuat hazırlama, değişiklik yapma, görüş verme ve yerel idarelere rehberlik etme • İmar mevzuatı kapsamında projelendirme ve yapılaşma konusunda yerinde inceleme yapma
Enerji Verimliliği Denetim Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • BEP yönetmeliği gereğince Enerji Kimlik Belgesi verilmesi işlemleri • Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği kapsamında binalara düzenlenecek olan Enerji Kimlik Belgelerinin denetim işlemleri
Enerji Verimliliği İnceleme Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • “Merkezi Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Sistemlerinde Isınma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmelik” gereği ölçüm şirketlerinin alt yapıları ve fiziki şartlarının incelemesi
Enerji Verimliliği Mevzuat Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Merkezi Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Sistemlerinde Isınma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmelik hakkında mevzuat çalışması • Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği Isınma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmeliğinin uygulanması ile ilgili kişi, kurum, kuruluşlarca gelen görüş ve öneriler doğrultusunda hazırlanması
Yapı Malzemeleri Denetim Faaliyeti	<ul style="list-style-type: none"> • Onaylanan kuruluşların ve uygunluk değerlendirme kuruluşlarının gözetim ve denetiminin gerçekleştirilmesi ve gerektiğinde AB Komisyonu’na bildirim yapılması • Şikâyet ile tarafımıza ulaşan ve uygunsuz olduğu tespit edilen belgelerle ilgili olarak, söz konusu belgeyi düzenleyen kuruluşa ilgili İl Müdürlüklerinin de katılımı ile denetim gerçekleştirilmesi • Denetim raporlarının incelenmesi, neticesinde usulsüzlük/sahtecilik tespit edildiği takdirde ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına denetim dosyasının dava açılmak üzere gönderilmesi

Yapı Malzemeleri Mevzuat Faaliyetleri	<ul style="list-style-type: none"> • Yapı Malzemeleri İçin Onaylanmış Kuruluşların Görevlendirilmesinde Esas Alınacak Temel Kriterlere Dair Tebliğ'i ilgili mevzuat değişikliklerine istinaden revize etmek • Görevlendirilen Onaylanmış Kuruluşlar, Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları ve Avrupa/Ulusal Teknik Onay Kuruluşları ile ilgili Görevlendirilme Tebliğlerinin hazırlanması ve gerektiğinde revizyonu • Bakanlığımız ile Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) arasında yapılan onaylanmış kuruluşların denetimi ve gözetimi ile ilgili protokolün gerek duyulduğu hallerde revize edilmesi • Yapı Malzemeleri Yönetmeliği(89/106/EEC) 'nin kapsamında görevlendirilen Onaylanmış Kuruluşlar ve Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarının görevlendirilmeleri ve görevlendirildikleri kapsamlarına dair tebliğlerin yayımlanması • Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Kapsamında Uygulanacak Teknik Şartnamelerin Yayımlanmasına Dair Tebliğin yayımlanması ve güncellenmesi • Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmeliğinin revizyon çalışmalarının yürütülmesi • Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin revizyonu ile ilgili çalışmaların yürütülmesi • Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Yapı Malzemeleri Tüzüğü'nün uyumlaştırılarak ulusal mevzuatımıza kazandırılması • Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik Kapsamındaki Yapı Malzemelerinin Tabi olacakları Uygunluk Teyit Sistemleri Hakkında Tebliğ'in güncellenerek yayımlanması
"AKILLI ŞEHİRLER VE ULUSAL COĞRAFI BİLGİ HİZMETLERİ"	
Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	
Coğrafi Bilgi Sistemleri ile İlgili Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> • Sayısal veri ve metaveri sunumu • Bilgi güvenliği yönetim sistemi • Merkez ve taşra teşkilatının bilişim altyapı entegrasyonu • Sistem yönetimi, işletimi ve eğitimi • TUCBS altyapı kurulumu ve işletimi • Karar destek sistemlerinin kurulumu ve işletimi • Coğrafi veri analiz teknikleri konusunda güncel teknolojileri takip etmek, uygulamak ve ARGE faaliyetleri yürütmek
"KAMU TAŞINMAZLARININ ETKİN YÖNETİMİ"	
Milli Emlak Genel Müdürlüğü	
Milli Emlaklar ile İlgili Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> • Hazinesin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz malların yönetimi • Hazinesin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiralanması, trampası ve üzerinde sınırlı ayrı hak tesisi, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve bu yerler için gerekli görülen hallerde kullanma izni verilmesi • Devlete intikali gereken taşınır ve taşınmaz mallarla hakların Hazineye mal edilmesi işlemleri, taşınmaz malların tescili, taşınır malların tasfiyesi • Hazinesin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden kamu hizmeti için kullanılması gerekli olanları; genel ve özel bütçeli idarelere tahsis edilmesi ve gerekli hallerde tahsisin kaldırılması; tahsisi kaldırılan taşınmaz mallar üzerinde Hazine dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapı ve tesislerin tasfiye edilmesi, tasfiyeye ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi • Devlete ait konutların yönetimi • Hazineye ait taşınmaz malların envanter kayıtlarının tutulması ve kayıtların tutulmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi • Bakanlık adına yapılacak kamulaştırma işlemlerinin yürütülmesi ve diğer genel bütçeli kuruluşların kamulaştırdığı yerlerin Hazine adına tescilinin sağlanması • Kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmaz mallar üzerindeki yönetim esaslarının tespit edilmesi • Kamu mallarına ilişkin politikaların tespit edilmesi

“YEREL YÖNETİMLERİN SUNDUĞU HİZMETLERDE HIZ VE KALİTE”

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Yerel Yönetimler ile İlgili Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> • Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetlerin yapılması ve geliştirilmesi • Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasının sağlanması • Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapılması, istatistiki bilgilerin toplanması ve yayımlanması • Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitiminin planlanması ve uygulanmasının takip edilmesi
--	--

2.7. Paydaş Analizi

Paydaş analizi katılımı sağlamanın en önemli aracıdır. Kurumun etkileşim içinde olduğu paydaşların stratejik planla ilgili görüşlerinin dikkate alınması stratejik planın başarı düzeyinin artmasında önemli bir etkidir.

“Durum Analizi” aşamasında iç ve dış paydaş paydaşların Bakanlık çalışma alanları ile ilgili konularda görüş ve önerileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen neticeler stratejik planda yer alan amaç ve hedeflerin tespit edilmesi aşamasında plana yansıtılmıştır.

Dış Paydaş Analizi

Dış paydaşların Bakanlık hakkındaki görüş ve önerilerinin alınması aşamasında anket uygulaması yöntemi kullanılmıştır. Dış paydaş anketi; kamu kurumu, ÇED hizmeti müşavirlikleri, çevre müşavirlik kuruluşları, dernekler, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları/birlikleri, uluslararası örgütler, üniversiteler, vakıflar ve yapı denetim kuruluşlarına uygulanmıştır. Paydaşların görüş, öneri ve beklentileri stratejik planlama sürecine dâhil edilmiştir.

Dış paydaş anketi 10 sorudan oluşmakta olup anket ile Bakanlığımızın öncelik vermesi gereken hizmetleri, Bakanlığımızın çalışmalarını etkileyecek konuları, işbirliği alanları, önlem alınması ve geliştirilmesi gereken konuları, güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditleri tespit edilmiştir.

Anket Sonuçları ile Stratejik Plan İlişkisi

Dış paydaşlar anketinden çıkan sonuçlar ile stratejik planın amaç ve hedefleri arasında ilişki kurulmuştur.

Tablo 8. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Çalışmalarını Etkileyecek Konular ile Stratejik Plan İlişkisi

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇALIŞMALARINI ETKİLEYECEK KONULAR		
Dış Paydaş Anket Sonuçları	Amaç No	Hedef No
Küresel iklim değişikliği	SA1 SA2 SA5	H1.3 H1.5 H2.4 H5.5
Çevre kirliliğinin önlenmesi çalışmaları	SA1 SA2 SA3	H1.1 H1.2 H1.4 H1.5 H2.1 H2.2 H2.3 H2.4 H3.2
Bireysel ve toplumsal çevre bilinç düzeyi	SA1 SA2	H1.3 H2.4
Çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik teşvikler	SA1 SA3	H1.1 H1.5 H3.3
Plansız yapılaşma	SA4 SA6	H4.1 H4.2 H4.3 H6.2
Enerji verimliliği çalışmaları	SA6	H6.1 H6.3 H6.5
Kentsel dönüşüm ihtiyacı	SA4	H4.3
Afetlerin sayısı ve etkisinin artması	SA4	H4.3
Özellikle dış göçler nedeniyle nüfus artışının çevre ve kentleşme üzerindeki etkileri	SA1 SA2 SA3 SA4 SA5	H1.1 H1.2 H2.1 H2.3 H3.2 H3.3 H4.1 H4.2 H4.3 H5.1

İç Paydaş Analizi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022-2023 yılı Stratejik Plan hazırlık çalışmaları kapsamında tüm birimlerin ilgili genel müdür yardımcıları, tüm daire başkanları ve planlama ve koordinasyon şube müdürlerinin katılımı ile 120 kişilik Stratejik Plan Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Söz konusu Çalışma Grubuyla 9-17 Aralık 2021 tarihleri arasında çalışma toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda, katılımcılara hem stratejik planlama eğitimi verilmiş hem de kurum içi analiz çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda çalışma gruplarında yer alan personel ile Bakanlığın faaliyetlerine ilişkin görüş, tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca, katılımcıların kurum içi ve dışı koordinasyon ve işbirliği, bilgi sistemleri, finans, proje geliştirme ve uygulama, farkındalığın arttırılması çalışmaları ile insan kaynakları ve personel kapasitesinin geliştirilmesi konularında görüşleri alınmıştır.

Alınan görüşler sonucunda; öncelikle Bakanlığımızın değişen yapısına, yeni görev ve sorumluluklarına ilişkin olarak, her geçen yıl daha yoğun bir şekilde yaşadığımız iklim değişikliğine yönelik politikaların daha da geliştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bakanlık birimler arasında görev ve yetki karmaşası olmadığı, ancak birimler arasında veya diğer Bakanlıklarla koordinasyonun geliştirilmesi gerektiği hususlarına değinilmiştir. Personelin birim görev ve sorumlulukları hakkında yetkin ve yeterli olduğu, Bakanlığın çalışmaları konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğu belirtilmiştir.

Bakanlığın faaliyetleri ilişkin olarak, yazılımlar ve bilgi sistemleri kullanılarak kısa zamanda ve yüksek doğrulukta raporların üretilebildiği, bilgi sistemleri veya yazılımlar ile ilgili olarak son kullanıcılar tarafından iletilen şikâyet, talep ya da önerilere büyük oranda geri bildirim yapıldığı ifade edilmiştir.

Güncel ve güvenilir bilgiye zamanında erişimin sağlanmakta olup, Cumhurbaşkanlığı koordinasyonunda yürütülen Ulusal Veri Sözlüğü projesi ile de veri tabanlarının raporlama yeteneğinin arttığı, bu sayede, daha önceden alınamayan yeni raporlar tasarlanabileceği, bilgi sistemlerinin güncellenmesi sırasında ihtiyaç duyulan verilerin kayıt altında ve erişilebilir olmasının sağlanacağı tespit edilmiştir.

2.8. Kuruluş İçi Analiz

Kuruluş içi analiz çalışmalarında, Bakanlığın mevcut kurumsal kapasitesinin değerlendirilmesi, eksikliklerin tespit edilmesi, bu eksikliklere çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve gelecekte Bakanlığın görevlerini daha etkin ve verimli bir şekilde yapması için güçlendirilmesi ve geliştirilmesi gereken kurumsal kapasite değişkenlerinin tespit edilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile yeniden düzenlenerek Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmasıyla görev ve sorumluluklarında önemli bir artış ortaya çıkmıştır. Bakanlığın merkez ve taşra birimlerine diğer kurumlardan katılmalar olmuştur. Çölleşme ve Erozyon Genel Müdürlüğü Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile aynı Kararname ile kurulan İklim Değişikliği Başkanlığı Bakanlık teşkilatının bir parçası olmuşlardır.

Bu kapsamda Bakanlığın insan kaynakları, fiziksel durumu, teknolojik ve bilim altyapısı, yönetim yaklaşım ve kapasitesi, kurumsal kültürü, teşkilat yapısı ve diğer kurumsal kapasite öğelerinin bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

2.8.1. İnsan Kaynakları Yetkinlik Analizi

Bakanlığımızda 3.591'i merkez teşkilatında, 13.628'i taşra teşkilatında olmak üzere toplam 17.219 personel görev yapmaktadır. Personele ilişkin özet tablolar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 9. Bakanlık Personelinin Merkez ve Taşra Birimlerine Göre Dağılımı

Birimi	Personel Sayısı	Oran (%)
Merkez	3.591	20,9
Taşra	13.628	79,1
Toplam	17.219	100,0

Tablo 10. Bakanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Personel Sayısı	Oran (%)
İlköğretim	1.049	6,1
Lise	2.163	12,6
Ön Lisans	1.993	11,6
Lisans	10.151	59,0
Lisans Üstü	1.732	10,1
Doktora	131	0,8
Toplam	17.219	100,00

Tablo 11. Bakanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı

İstihdam Şekli	Personel Sayısı	Oran (%)
<i>Genel İdare Hizmetleri</i>	6.345	36,8
<i>Teknik Hizmetleri Sınıfı</i>	7.111	41,3
<i>Sağlık Hizmetleri Sınıfı</i>	106	0,6
<i>Yardımcı Hizmetleri Sınıfı</i>	283	1,6
<i>Avukatlık Hizmetleri</i>	51	0,3
Memur Toplamı	13.896	80,7
İşçi	2.233	13,0
4/B Sözleşmeli	854	5,0
36/A Sözleşmeli	2	0,0
6306 Sözleşmeli	222	1,3
Bilişim Uzmanı (Söz.)	12	0,1
Toplam	17.219	100,00

2.8.2. Kurum Kültürü Analizi

Bakanlığın yönetim anlayışı, çalışma kültürü ve bunlara bağlı olarak gelişen çalışma iklimi; kurumsal bağlılığı, iş tatminini ve çalışma motivasyonunu arttırmaktadır. Çalışanlar tarafından benimsenen kurum kültürü; çalışanlar arasında birlik ve beraberliğin, sunulan ürün ve hizmet kalitesinin artmasını sağlamaktadır.

Bu bağlamda Bakanlığımız, çevrenin ve doğanın korunması, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyon ile mücadele, planlama ve güvenli yapılaşma, kentsel dönüşüm, taşınmaz yönetimi, akıllı şehir uygulamaları ve yerel yönetim alanlarında hizmet ve faaliyetlerini titizlikle ve tüm taraflar ile işbirliği içerisinde sürdürmektedir.

Bu anlayış çerçevesinde, Bakanlık çalışanların moral ve motivasyonlarını artırmak için sosyal ve kültürel aktiviteler düzenlemektedir. Bu kapsamda, Bakanlık konferans salonunda tiyatro gösterileri ve söyleşiler, çevre müfettişleri ve sıfır atık etkinlikleri düzenlenmektedir.

2.8.3. Fiziki Kaynak Analizi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkez Binası; Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No:278 Çankaya/ANKARA adresindeki hizmet binasında hizmet vermektedir. Bakanlık Laboratuvarları Haymana Yolu 5. km. Gölbaşı/ANKARA

adresindeki binasında hizmet vermektedir. Ayrıca, Bakanlığımızın merkez hizmet binasına ek bina olarak gündüz bakım evi bulunmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının taşra teşkilatı 81 ilde bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinden oluşmaktadır.

Bakanlığın bağlı kuruluşları Türkiye Çevre Ajansı, İklim Değişikliği Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM), ilgili kuruluşu İller Bankası Anonim Şirketi (İLBANK A.Ş.), ilişkili kuruluşu ise Türkiye Emlak Bankası AŞ'dir.

2.8.4. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı Analizi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın bilgi işlem altyapısı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda yeni nesil veri merkezinde barındırılmaktadır. Kurum bünyesinde farklı projeler kapsamında satın alınmış farklı marka ve modellerde bilişim donanım ve yazılım envanteri bulunmaktadır.

Tablo 12. Donanım Envanteri

Donanım Bileşeni	Adet
Sunucu Bilgisayar (Fiziksel)	80
Sunucu Bilgisayar (Sanal)	1.200
Depolama Birimi	16
Yedekleme Birimi	4

Tablo 13. Yazılım Envanteri

Yazılım Bileşeni	Adet
Sunucu İşletim Sistemi (Windows)	770
Sunucu İşletim Sistemi (Diğer)	321
Masaüstü İşletim Sistemi	3.172
Masaüstü Üretkenlik Paketi	1.507
E-Posta Sunucusu	5

Bakanlığımızda kurulan yeni nesil veri merkezi ile bilişim kaynaklarını ortak bir havuzdan yönetebilir ve gerektiğinde iş birimleri ve projelere ayrılan bu kaynakları dinamik olarak azaltıp, arttırabilir duruma getirilmiştir. Kurumda sanal mimari anlamında farklı teknolojiler kullanılmakta olup modern yönetim yazılımları ile genişleyebilir bir yapıda olup, farklı teknolojilerin merkezi yönetimi ve performans takibi etkin şekilde yapılabilmektedir.

Coğrafi bilgi sistemleri konusunda koordinasyon görevini üstlenmiş olan Bakanlığımız CBS alanında çözüm odaklı hizmet anlayışı ile hizmet sunmaktadır. Kurumumuzun bünyesindeki verilerin etkin olarak analiz edilmesini sağlayacak bir altyapı oluşturulmuştur. Bu altyapı ile olası

bir felaket durumunda, kurumumuzun iş sürekliliği ve merkezden çalışmaya devam edebilmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımız, Türkiye'deki yatırım iklimi için portal üzerinden veri paylaşımını önemsemekte ve çalışmalarını sürdürmektedir. ATLAS uygulaması, tüm coğrafi veri servislerini bir arada gösterebilen açık kaynak kodlu bir web uygulaması olup standart yapıda servis sunabilen tüm açık kaynaklı ve ticari CBS sunucuları ile uyumludur.

Siber Güvenlik Operasyon Merkezi

Ulusal stratejilere ve eylem planlarına uyum çerçevesinde kurulan Siber Güvenlik Operasyon Merkezi'nin çeşitli ihtiyaçlarının giderilmesi ve Bakanlığın değişen ve gelişen tehditlere karşı koyma kabiliyetinin arttırılmasına yönelik siber güvenlik çalışmaları yürütülmektedir.

Bu çalışmalar kapsamında her yıl güvenlik testleri yaptırılmaktadır. E-posta güvenlik sistemi, açıklık yönetimi sistemi, güvenlik duvarı, saldırı tespit ve önleme sistemi, web içerik filtreleme sistemi, kayıt toplama sistemi, olay izleme ve korelasyon sistemi, sınır güvenliği etkinlik analizi sistemi, anti virüs, zararlı yazılım tespit sistemi ve tehdit istihbarat yönetimi sistemi kullanılarak siber güvenlik çalışmaları sürdürülmektedir.

Taşra Teşkilatı Bilgi İşlem Alt Yapısının Modernizasyonu

Taşra teşkilatı ağ altyapısında, Bakanlığımızca kullanılan yazılım ve uygulama sayılarının artması, ağ cihazlarının kapasitesinin yetersiz kalması, kablolu yapılarının eski olması, sürekli olarak sistemsel arızalar oluşması gibi nedenlerden dolayı daha modern bir altyapı ihtiyacı doğmuştur. Bu amaçla 81 il müdürlüğünden hizmet binası Bakanlığımıza ait olan 63 il müdürlüğünde ağ altyapısı için fizibilite çalışması yapılmıştır. Hizmet binaları için ihtiyaç duyulan 602 adet ağ cihazı satın alınarak 25 il müdürlüğünün ağ alt yapısının tamamının yenileme veya iyileştirilme işlemleri gerçekleştirilmiştir.

KamuNet Ağı (Kamu Sanal Ağı)

Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının güvenli bir ağ üzerinden veri paylaşımı yapmaları amacıyla oluşturulmuş bir ağıdır. KamuNet ile kurumlar arası yapılacak veri paylaşımının internete kapalı, daha güvenli sanal bir ağ üzerinden yapılarak, siber güvenlik risklerinin minimize edilmesi amaçlanmıştır. Bakanlığımız KamuNet altyapısı için gerekli çalışmalar tamamlanmıştır.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Gelir idaresi Başkanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, İdareyi Geliştirme Başkanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile YÖK gibi toplam 39 kurum ile KamuNet ağı üzerinden veri paylaşımı sağlanmıştır.

Program Döneminde Sistemde Planlanan Değişiklikler

Ana hizmet birimleri ve il müdürlüklerinde altyapının sorunsuz hizmet vermesi, iyileştirilmesi ve sistem yönetim birimlerinin lisans, yazılım, donanım, eğitim, teknik servis ve benzeri hususlar için müşavirlik hizmeti alma gibi kurumsal ihtiyaçları karşılama faaliyetleri sürekli olarak gerçekleştirilecektir.

Siber Güvenlik Operasyon Merkezi'nin çeşitli ihtiyaçlarının giderilmesi ve Bakanlığın değişen ve gelişen tehditlere karşı koyma kabiliyetinin arttırılmasına yönelik siber güvenlik çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımız bilişim altyapısının güvenlik seviyesinin tespiti

amacıyla Bakanlığımız bilişim sistemleri ve uygulamalarında oluşabilecek risklere yönelik her yıl güvenlik (zafiyet) testleri yapılmakta ve önlemler alınmaktadır.

Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Bakanlığımıza ait yazılımlar, birimlerimizin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan veya yeniden geliştirilen uygulamalardır. Bu gelişim sürecinde özellikleri ile birlikte sayıları da değişiklik göstermektedir. Bu kapsamda Bakanlığımızın bilgi sistemleri uygulamalarını gösterir liste aşağıda sunulmuştur:

Şehircilik Uygulamaları

- Atlas.gov.tr
- Akıllı Şehirler
- Binalarda Enerji Kimlik Belgesi
- Binaların Gürültüye Karşı Korunması (Akustik Uzman Listesi)
- e-Kooperatif Yapı Kooperatifleri Sistemi
- HAYAT - Hafriyat ve Yıkıntı Atığı Kontrol ve Takip Sistemi
- Kentsel Dönüşüm Bilgi Sistemi
- Müteahhit ve Müellif Bilgi Sistemi
- Onaylanmış Kuruluşlar (Yapı Malzemeleri)
- Plan İşlem Numarası (PİN)
- Riskli Yapı Tespiti ile Yetkili Kuruluşlar
- Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Uzmanlığı Başvurusu
- Türkiye Ulusal Coğrafi Veri Portalı
- Yapı Denetim Sistemi
- Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi
- Yapı Müteahhitliği Bilgi Sistemi

Çevre Uygulamaları

- Ambalaj Bilgi Sistemi
- Atık Yönetim Uygulaması
- Atıksu Arıtma Tesisleri Bilgi Sistemi
- BEKRA Bildirim Sistemi
- Büyük Yakma Tesisleri Bilgi Sistemi
- Çevre Referans Laboratuvar Bilgi Sistemi
- Çevrimiçi Çevre İzinleri
- E-ÇED
- Elektrikli ve Elektronik Eşya Üretici Kayıt Uygulaması
- Endüstriyel Uçucu Organik Bileşiklerin Kontrolü
- Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü
- Finansman Bilgi Sistemi
- Gemi Atık Takip Sistemi
- Gönül Karbon Piyasası Proje Kayıt Sistemi
- Güvenlik Bilgi Formu
- İklim Değişikliği Ulusal Plan Uygulaması
- Kimyasal Kayıt Sistemi
- Kimyasal Madde Envanter Bilgi Sistemi

- Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi
- Madeni Yağ Bilgi Sistemi
- Mavi Kart Atık Takip Sistemi
- Ozon Tabakasını İncelten Gazların Kontrolü
- Ömrünü Tamamlamış Araç Bilgi Sistemi
- PCB Envanter Sistemi
- Sit Alanları Yönetim Bilgi Sistemi
- Temiz Hava Eylem Planı İzleme Sistemi
- Tescil Edilmiş Sit Alanları
- Ulusal Emisyon (Baca Gazı) İzleme Ağı
- Ulusal Gerçek Zamanlı Atık Su İzleme Sistemi
- Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı

Kurumsal Uygulamalar

- Bakanlığın Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü Fiyat Listesi
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Kurumsal Uygulamalar Portalı
- E-Sertifika ve Sınav Sonuç Uygulaması
- Kurumsal E-Posta Sistemi Web Mail
- Kurumsal Risk Yönetimi
- SGB NET
- Sosyal Tesis Muhasebe Takip Sistemi
- Uzaktan Eğitim Portalı

2.8.5. Mali Kaynak Analizi

Tablo 14. Tahmini Kaynaklar

KAYNAKLAR (TL)	2021	2022	2023	Toplam Kaynak
Genel Bütçe	3.378.164.000	4.887.832.000	5.358.751.000	13.624.747.000
Özel Bütçe				
Yerel Yönetimler				
Sosyal Güvenlik Kurumları				
Bütçe Dışı Fonlar				
Döner Sermaye	593.256.000	615.768.000	662.686.000	1.871.710.000
Vakıf ve Dernekler				
Dış Kaynak	92.476.000	76.156.000	58.988.000	227.620.000
Diğer (kaynak belirtilecek)				
TOPLAM	4.063.896.000	5.579.756.000	6.080.425.000	15.724.077.000

Not: İdare bütçesinde yer alan ve kurumsal performansı yansıtmayan transfer harcamalarına bu tabloda yer verilmemiştir.

2.9. PESTLE Analizi

PESTLE Analizi kapsamında Bakanlığımız faaliyetlerini etkileyen politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, yasal ve diğer çevresel dış etkenler tespit edilmiştir.

Tablo 15. PESTLE Matrisi

Etkenler	Tespitler (Etkenler/Sorunlar)	İdareye Etkisi		Ne Yapılmalı?
		Fırsatlar	Tehditler	
Politik	Kurumlar arası yetki karmaşası		√	Görev çakışmalarının ortadan kaldırılması için mevzuat düzenlemelerinin yapılması Çevrenin sürdürülebilirliğinin sağlanması için mevzuatın ve temel strateji belgelerinin yeniden düzenlenmesi ve revize edilmesi AB ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerin etkin şekilde uygulanmasının sağlanması
	Sürdürülebilir çevrenin oluşturulmasına yönelik verilen destek	√		
	AB ile uluslararası sözleşmelere uyum kapsamında yapılan çalışmalar	√		
	Bürokrasinin azaltılması konusunda yapılan çalışmalar	√		
Ekonomik	Çevresel yatırımların maliyeti		√	Uluslararası fonlardan gelen kaynakların bu projelere aktarılması Çevreye duyarlı üretim konusunda Ar-Ge çalışmalarını ve çevre altyapı yatırımlarını teşvik edecek mekanizmaların kurulması ve mali destek sağlanması
	Çevre kirliliğinin önlenmesi yönelik teşvikler	√		
	Çevreye duyarlı üretim konusunda Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi	√		
	Sıfır atık projesinin kamuoyu tarafından benimsenmesi	√		
	Enerji verimliliği çalışmaları	√		
Sosyo-Kültürel	Plansız yapılaşma		√	Medeniyetimizin değerlerine uygun, mahalle kültürünü yaşatan, az katlı, yatay şehirleşme çalışmalarına hız verilmesi ve imar uygulamalarının takibi için denetimlerin artırılması Kentsel dönüşüm çalışmalarının önceliklendirme yapılarak yönlendirilmesi ve yeni finansal modellerin geliştirilmesi
	Kentsel dönüşüm ihtiyacı	√		

	Kentsel dönüşüm çalışmalarında mahalle kültürünü yansıtan yaşam alanı talepleri	✓		Kentsel dönüşüm çalışmalarında sosyal boyutları da içeren mahalle kültürünü yansıtan projeler üretilerek hayata geçirilmesi
	Akıllı şehir uygulamalarına olan ilgi ve gereksinimin artması	✓		Akıllı şehir uygulamalarının yaygınlaştırılması için hizmet sunum kanallarının iyileştirilmesi ve çeşitliliğin artırılması
	Özellikle dış göçler nedeniyle nüfus artışının çevre ve kentleşme üzerindeki etkileri		✓	Çevreye uygun yatay mimariyi esas alan projelerin üretilmesi
Teknolojik	Yapı teknolojileri ve malzemelerindeki gelişmeler	✓		Yapı teknolojileri ve malzemeleri konusunda AR-GE çalışmalarının teşvik edilmesi, yapılarda enerji tasarrufunu sağlayıcı ve maliyet düşürücü tedbirler alınması
	Veri güvenliği		✓	Veri güvenilirliğinin sağlanması amacıyla siber güvenlik çalışmalarının yapılması
	E-Devlet uygulamalarının yaygınlaşması	✓		Hızlı hizmet sunumu için e-Devlet uygulama sayısının artırılması
	Bilişim teknolojilerinin gelişimi ve erişimindeki kolaylık	✓		Bilişim teknolojileri destekli yenilikçi çözümlerden üst düzeyde yararlanılması
Yasal	Bakanlığın iklim değişikliği konusunda yeniden yapılandırılması	✓		Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği alanında ihtiyaç duyulan mevzuat ve reformların yapılması
Çevresel	Küresel iklim değişikliği		✓	Paris Antlaşması kapsamında yeşil kalkınma için yeşil üretim ve tüketim çalışmalarına hız verilmesi
	Çevre kirliliğinin önlenmesi çalışmaları	✓		Çevre bilinci konusunda eğitim, yayın, kamu spotu gibi farkındalığın artırılması
	Çevresel baskılar		✓	Kara, hava ve deniz üzerinde oluşan çevresel baskının azaltılması için sektörel bazda çevresel tedbirlerin alınması

2.10. GZFT Analizi

GZFT Analizi ile de Bakanlığımızın Güçlü, Zayıf Yönleri ile Fırsat ve Tehditler belirlenmiştir.

Tablo 16. GZFT Analizi

İç Çevre	
Güçlü yönler	Zayıf yönler
<ul style="list-style-type: none"> Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği konularının bir çatı altında toplanmış olması Kentsel dönüşüm konusundaki görev ve yetkileri Ülke genelinde yaygın bir teşkilat yapısına sahip olunması Kuruluş kanunundaki görev ve yetki alanının geniş olması Çevrenin korunması ve iklim değişikliği konusundaki görev ve yetkileri Coğrafi Bilgi Sistemleri konusunda yetki sahibi olması Planlamada rehber ve yetkili kurum olunması Politika yapma ve uygulama fırsatına sahip çok yönlü bir kurum olması Yerel yönetimlerle ilgili görev ve yetkileri Diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliğinin güçlü olması Donanımlı, tecrübeli ve yetenekli insan kaynağına sahip olması Hazine taşınmazları konusundaki görev ve yetkileri 	<ul style="list-style-type: none"> AR-GE desteği Farklı kurumlarla entegrasyon ve iletişimi Proje geliştirme kapasitesi Yerel yönetimlerle iş birliği Veri ve bilgi paylaşımı Bakanlık birimleri arasında ortak çalışma
Dış Çevre	
Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> Toplumda çevre bilincinin artması Gelişen bilgi teknolojileri Yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaşması İklim değişikliği konusunda ilgili paydaşların farkındalığının artması Kentsel dönüşüm konusundaki farkındalık Yeşil teknoloji kullanımının yaygınlaşması Teknolojik gelişmeler ve bilgi toplumu AR-GE yatırımlarına bütçeden ayrılan payın artması Güncel, doğru ve standart olarak üretilen coğrafi bilgiye yönelme Bakanlığın görev alanının genişlemesi Paris İklim Anlaşmasının onaylanması 	<ul style="list-style-type: none"> Çarpık yapılaşma ve kimlik sorunu yaşayan şehirler Ülkemizin deprem ve afet riski Küresel ısınma ve iklim değişikliği Nüfus dağılımının orantısız olması ve belirli alanlarda yoğunlaşması Küresel ekonomik kriz Endüstriyel gelişmelerin ve şehirleşmenin çevre üzerindeki etkileri Altyapı yatırımlarının yüksek maliyeti Veri güvenliğinde ortaya çıkan açıklar Kovid-19 gibi küresel sağlık riskleri

Tablo 17. GZFT Stratejileri

	Fırsatlar	Tehditler
Güçlü Yönler	<p>Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği konularının görev ve yetkilerin Bakanlığımıza verilmesi ve Paris İklim Anlaşmasının onaylanması ile iklim değişikliği ile mücadelede yeşil kalkınma çalışmalarının hızlandırılması</p> <p>Kentsel dönüşüm konusundaki görev yetkileri ile bu konuda farkındalığın da artmasıyla afetlere karşı risk taşıyan binaların dönüşümünün hızlandırılması</p>	<p>Bakanlığımızın iklim değişikliği konusunda yetkili kurum olması, artan çevre duyarlılığı ile küresel ısınma ve iklim değişikliği konusunda uyum politikalarının geliştirilmesi</p> <p>Çarpık yapılaşma ve kimlik sorunu yaşayan şehirlere yönelik olarak Bakanlığın planlama ve kentsel dönüşüm konusunda projeler geliştirmesi</p>

	Bakanlıkta Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin kurulması çalışmaları ile kamuoyundaki güncel, doğru ve standart olarak üretilen coğrafi bilgiye yönelme fırsatı değerlendirilerek çevre ve şehircilik alanında CBS destekli reform çalışmalarının yapılması	
Zayıf Yönler	İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım oranının artması Çevreci ve yeşil teknolojilerin kullanıldığı yeşil kalkınma ile iklim ve çevre dostu çalışmalara hız verilmesi AR-GE yatırımlarına bütçeden ayrılan payın artması ile daha fazla AR-GE projesi geliştirilmesi, kurumun ve sektörün AR-GE alanında geliştirilmesi Teknolojik ilerlemeler ve sektörlerde CBS'ye yönelik artan ilgi değerlendirilerek coğrafi veri alt yapılarının geliştirilmesi	Çarpık yapılaşma ile mücadelede yerel yönetimlerle işbirliği çalışmalarına devam edilmesi Veri altyapısının güçlendirilmesi için bilgi güvenliği sisteminin kurulması ve veri güvenliğinde ortaya çıkan açıkların kapatılması

Hedef Riskleri ve Kontrol Faaliyetleri

Bakanlığımızda, risk tanımlama ve değerlendirme çalışmalarının kurumsal altyapısının kurulması ve risk bazlı öğrenen ve dönüşebilen kurum kültürünün gelişmesi yönünde önemli ölçüde gelişme kaydedilmektedir.

Stratejik Plan çalışmaları kapsamında, sistemli analizler ile idarenin hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak gerekli önlemlerin alınması ve Stratejik hedefleri, fırsatlar ve karşı karşıya kalınacak risklerin birbiriyle ilişkilendirilerek analiz edilmesi yönünde adımlar atılmıştır.

Kurumsal Risk Yönetimi kapsamında stratejik amaç ve hedeflere varılmasını güvence altına almayı sağlayan hedeflere ilişkin risklerin tanımlanması, risk puanlarına veya önem derecelerine göre önceliklendirilmesi ve değerlendirilmesi ve kontrol faaliyetlerinin belirlenmesi çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmıştır.

Kurumun alternatif stratejik amaç ve hedeflerine ilişkin fırsat ve tehditler değerlendirilerek öncelikli riskler belirlenerek ilgili risklerin yönetiminde kurum kaynaklarının yeterli olup olmadığı değerlendirilmektedir.

Aynı zamanda belirlenen stratejik amaç ve hedeflere ulaşmak için faaliyet gösterirken ortaya çıkabilecek risklerin belirlenmesinde yol gösterici olarak GZFT analizi kullanılmaktadır.

Stratejik hedeflere yönelik risk belirleme çalışmaları bazı birimlerde tamamlanamamıştır. Ancak Kurumsal Risk Yönetimi bağlamında stratejik amaç ve hedeflere yönelik risk yönetiminde yeterli düzeyde etkinlik sağlamak için çalışmalarımız devam etmektedir.

2.11. Tespitler ve İhtiyaçların Belirlenmesi

Gerçekleştirilen mevcut durum analizi sonucunda elde edilen bulgular özet halinde aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 18. Tespitler ve İhtiyaçlar Tablosu

DURUM ANALİZİ	TESPİTLER/ SORUN ALANLARI	İHTİYAÇLAR/ GELİŞİM ALANLARI
Uygulanmakta Olan Stratejik Planın Değerlendirilmesi	Bakanlıkça Covid 19 salgını sebebi ile plan sürecinde bazı aksaklıklar yaşansa bile plan dönemi içerisinde şehirlerimizin kültürüyle, turizmiyle, tarımıyla ülkenin kalkınmasına hizmet etmesinin sağlanması; kentsel dönüşüm kapsamında yapılan yapı stoku yenilenmesi çalışmaları ile afetlere karşı dayanıklı yaşam alanlarının geliştirilmesi, atık su arıtma ve atık yönetimi hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması için çalışmalar özveriyle yürütülmüştür.	Bakanlığımız önümüzdeki plan döneminde de stratejik yönetim ve kalite esaslı olarak çalışmalarını yürütecek, verimliliğin artırılmasına yönelik uygulamalar gerçekleştirecektir. Buna bağlı olarak, eğitimden kültüre, ekonomiden tarım, sanayi ve şehirciliğe kadar tüm alanlarda bu uyumun sağlanması, Bakanlığımız, ilgili kurumlarımız ve sivil toplum kuruluşlarımız ile vatandaşlarımızın etkin katılımı ile yeşil kalkınma hamlesinin ve iklim değişikliğiyle mücadelede 2053 net sıfır emisyon hedefinin sağlanması amacıyla çalışmalarını yürütmeye devam edecektir. Ayrıca, kentsel dönüşümün çevreye duyarlı bir şekilde hızlandırılması, hava, su ve toprak kalitesinin iyileştirilmesi, atıkların ekonomiye kazandırılması ve sıfır atık yaklaşımına geçişin tüm ülkede yaygınlaştırılması, millet bahçelerinin 81 ilde tamamlanması, akıllı şehir uygulamaları altyapısının oluşturulması sağlanacaktır.
Mevzuat Analizi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının teşkilat, görev ve yetkilerine; “çölleşme ve erozyonla mücadele” görevleri eklenmiş, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Bakanlığın bünyesindeki merkezi birimleri arasına katılmıştır. Her geçen yıl daha yoğun bir şekilde yaşadığımız iklim değişikliğine yönelik politikaların güçlendirilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen Paris İklim Anlaşması gereğince belirlenen sera gazı azaltım hedeflerinin sağlanması amacıyla birimlerimizce yürütülen çalışmaların ve dayanağı olan mevzuatın geliştirilmesi gerekli görülmektedir.	<ul style="list-style-type: none"> - “Çevreye saygılı, iklim dostu” yeni şehircilik yaklaşımı ile kentsel dönüşümün hızlandırılması, - Yapılarda enerji verimliliğinin artırılması, karbon ayak izi düşük ve sürdürülebilir yapıların teşvik edilmesi, - Hava, su ve toprak gibi alıcı ortamların çevresel kalite ölçütlerinin geliştirilmesi ve çevrenin daha etkin bir şekilde korunması, - Döngüsel ekonomi gerekliliklerinin karşılanması için atık yönetiminin etkinleştirilmesi, - Yatırımların çevre ile uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesi, - İklim değişikliğinin korunan alanlara etkileri dikkate alınarak tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasını ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, - Akıllı şehir ve kent bilgi sistemi uygulamalarının yaygınlaştırılması, amacıyla mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

Üst Politika Belgelerinin Analizi	Bakanlığımız, 11. Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program (Yeni Ekonomi Programı) ve Cumhurbaşkanlığı İcraat Programları ile verilen görevler ve stratejik planda belirlenen amaç ve hedefler çerçevesinde sürdürülebilir çevreyi ve medeniyetimizi yaşatan şehirleri temin etmek için çözüm odaklı olarak çalışmaktadır.	Üst politika belgeleri çerçevesinde Bakanlığımızın görev, yetki ve sorumlulukları dahilinde yürütülen çalışmaların daha etkin bir şekilde uygulanması sağlanacaktır.
Paydaş Analizi	Paydaşların düşünceleri, Bakanlığımızın, Türkiye'nin çevre, şehircilik ve iklim değişikliği alanındaki dönüşümünü sağlamak için önemli bir potansiyele sahip olduğu konusunda birleşmektedir. Bu doğrultuda Bakanlığımızın kurumsal kapasitesinin geliştirilmesinin ve hızlı değişen çevre koşullarına uyum sağlayabilecek dinamik bir yapıya kavuşmasının önemi ifade edilmiştir.	Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği konularında görev ve yetkileri dikkate alınarak, kentsel dönüşüm ve özellikle iklim değişikliği konularında politikalar geliştirilecek, çevreye duyarlı yapılaşma için gerekli çalışmalar yürütülecektir.
İnsan Kaynakları Yetkinlik Analizi	Bakanlığımızın teknik ve idari personel kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalar yürütmektedir.	Nitelikli ve yetkin bir insan kaynağı oluşturmak için gerekli çalışmaların yürütülmesine devam edilecektir.
Kurum Kültürü Analizi	Bakanlığın yönetim anlayışı, çalışma kültürü ve bunlara bağlı olarak gelişen çalışma iklimi; kurumsal bağlılığı, iş tatminini ve çalışma motivasyonunu arttırmaktadır. Çalışanlar tarafından benimsenen kurum kültürü; çalışanlar arasında birlik ve beraberliğin, sunulan ürün ve hizmet kalitesinin artmasını sağlamaktadır. Diğer taraftan, personelinin dinamik ve genç çalışan oranının yüksek olması sebebi ile Bakanlığın teknolojik değişimlere daha hızlı uyum sağladığı görülmektedir.	Yönetim süreçlerine tüm çalışanların dahil edilmesinin, Bakanlığımızın yönetim yapısını daha da etkili hale getireceği değerlendirilmektedir. Buna ek olarak genel müdürlükler arası koordinasyonun artırılması, hem kurumun performansını olumlu yönde artırması hem de tekrerrüleri önleyerek kaynak tasarrufu sağlanması bakımından önemli görülmektedir.
Fiziki Kaynak Analizi	Bakanlık merkez teşkilatı, ana hizmet binası ve Gölbaşı laboratuvar kampüsünde faaliyetlerini sürdürmektedir. Ana hizmet binası bünyesinde yemekhane, konferans salonu, kütüphane, kurum hekimliği, banka şubesi, kargo servisi, spor salonu, kuaför, kuru temizleme vb. birimler bulunmakta ve personele hizmet vermektedir.	Bakanlık birimlerinin fiziksel kaynak açısından kapsamlı bir ihtiyacı bulunmamaktadır.
Teknoloji ve Bilişim Altyapısı Analizi	Bakanlık yazılımlarının geliştirilmesi sırasında sadece ilgili birimin ihtiyaçlarının göz önünde tutularak geliştirilmesi birden fazla benzer işlevlere sahip uygulamaların ortaya çıkmasına, güvenlik açıklarına, kaynak israfına (iş gücü, mükerrer yatırım vb.) ve bu yazılımların yönetiminde zorluklara neden olabilmektedir.	Bakanlığımızın dijital altyapısının dijital dünya ile uyumlu hâle getirilebilmesi için yazılımlar tek bir çatı altında toplanmalı, güvenlik açıkları belirlenmeli, önlenmeli ve ihtiyaçlara yönelik gerekli insan kaynağı karşılanmalıdır. İhtiyacın karşılanabilmesi için gerekli analizler yapılmalı, yeni personel kazandırılmalı ve mevcut personelin eğitimi sağlanmalıdır.
Mali Kaynak Analizi	Bakanlığımız genel bütçeli bir idare olup, Bakanlığımıza verilen görevler ile genel bütçeden tahsis edilen ödenekler arasında farklılık bulunmaktadır.	Bakanlığımız görev ve sorumlulukları dahilinde gerekli faaliyetlerin yürütmesi ve projelerin geliştirmesi amacıyla mevcut ödeneklerin artırılması gerekmektedir.

PESTLE Analizi	PESTLE analizinde, özellikle Bakanlığın yeniden yapılandırılması ile birlikte, iklim değişikliği ile mücadelede, çevre kirliliğinin önlenmesi, kimlikli şehirler ve kentsel dönüşüm konuları öncelik çalışma alanları olarak tespit edilmiştir.	Bakanlığımızca ihtiyaç duyulan ödeneklerin tamamının Bakanlığımıza tahsisi, iklim değişikliği ile uyum politikalarının güçlendirilmesi, çevrenin sürdürülebilirliğinin sağlanması için temel strateji belgelerinin gözden geçirilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi, doğal kaynakların korunması için çevre bilincinin arttırılması, “Yeşil Kalkınma modeli” ile Ülkemizin ve şehirlerimizin iklim dostu yeşil dönüşümüne öncülük edilmesi planlanmaktadır.
-----------------------	---	--

Bölüm 3

GELECEĞE BAKIŞ

3. GELECEĞE BAKIŞ

3.1. Misyon

Ülkemizin 'Yeşil Kalkınma' hedeflerine ulaşmasını sağlamak üzere; çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, kültürümüzü yansıtan, yatay mimariyi esas alan, planlama, kentsel dönüşüm ve güvenli yapılaşma görevlerini etkin bir şekilde yürütmek.

Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği ile ilgili anahtar kavramlar

- Çevresel sürdürülebilirlik
- Yeşil kalkınma
- Sıfır atık, çevresel sürdürülebilirlik, döngüsel ekonomi
- Korunan alanlar
- Çölleşme ve erozyon kontrolü
- Doğa ile uyumlu, çevreye saygılı iklim dostu şehirler
- Akıllı şehirler
- Afetlere hazırlıklı hayat kalitesi yüksek yerleşimler
- Mahalle ve sokağı yeniden canlandıran planlama
- Yatay mimari
- Kimlikli şehirler
- Kentsel dönüşüm stratejileri; hızlı, yerinde, gönüllü dönüşüm
- Tarihi, kültürel ve ekolojik şehirler
- Güçlü yerel yönetimler ve yönetişim
- Kamu taşınmazlarının etkin yönetimi

3.2. Vizyon

Sürdürülebilir Çevre, Medeniyetimizi Yaşatan, Çevreye Saygılı ve İklim Dostu Şehirler

3.3. Temel Değerler

- İnsan Odaklılık
- Çözüm Odaklılık
- Bilimsellik
- Hizmet Sunumunda Eşitlik
- Katılımcılık
- Güvenilirlik
- Hesap Verebilirlik

3.4. Amaç ve Hedefler

AMAÇLAR

AMAÇ 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.

AMAÇ 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.

AMAÇ 3. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.

AMAÇ 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.

AMAÇ 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.

AMAÇ 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.

AMAÇ 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.

HEDEFLER

AMAÇ 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.

H 1.1. Dönüşümü ve tasarrufu esas alan döngüsel ekonomi modeline geçilecek, sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılacak, çevresel altyapı ve teknik destek projeleri gerçekleştirilerek vatandaşlarımızın tamamına katı atık ve atıksu arıtma hizmeti sunulacaktır.

H 1.2. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla emisyon azaltım çalışmaları yürütülecek, ulaşımda aktif hareketlilik arttırılacak, sanayide yeşil dönüşüm için mevcut en iyi tekniklerin farkındalığı sağlanacaktır.

H 1.3. İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele kapasitesi arttırılacak, doğal afetlerle mücadele için sürdürülebilir arazi yönetim modeli geliştirilecektir.

H 1.4. Korunan alan sayıları arttırılacak, doğal sit alanları ekolojik temelli bilimsel esaslar çerçevesinde yeniden değerlendirilecektir.

H 1.5. Doğal sit alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki planlar ve altyapı eksiklikleri tamamlanarak korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.

AMAÇ 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.

H 2.1. Çevre denetimi, risk değerlendirmeleri baz alınarak daha etkin hale getirilecek, çevresel göstergeler geliştirilecektir.

H 2.2. Laboratuvar hizmetleri geliştirilecek, ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir.

H 2.3. Kara ve deniz kaynaklı kirleticiler azaltılacak ve denizlerin kalitesi arttırılacaktır.

H 2.4. Çevresel değerlerimizin korunması ve toplumsal çevre bilincinin geliştirilmesi için eğitim programları ile farkındalık projeleri gerçekleştirilecektir.

AMAÇ 3. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.

H 3.1. Çevresel etki değerlendirmesi süreçlerinin etkin uygulanmasını sağlamak üzere kapasite geliştirme ve rehberlik faaliyetleri yürütülecek, SÇD uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

H 3.2. Çevre izin ve lisans uygulamaları güçlendirilecek, Bakanlıkça yetkilendirilecek kurum/kuruluşların etkinliği arttırılacak, çevre dostu ürün ve hizmetler çevre etiket sistemi ile yaygınlaştırılacaktır.

H 3.3. Yeşil alan üreten, sürdürülebilir tarım yapan vatandaşlarımız ve temiz enerji yatırımı planlayan yatırımcılarımız hazine taşınmazları ile desteklenecektir.

AMAÇ 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.

H 4.1. Şehirlerimizde doğayla iç içe yaşam alanları oluşturan Millet Bahçeleri 81 ilimizde yaygınlaştırılacak, şehirlerimizin kimliğini ve sosyal dokusunu esas alarak yatay mimarisıyla mahalle kavramını öne çıkaran mekânsal planlama ve kentsel tasarım çalışmaları yürütülecektir.

H 4.2. Mekânsal planlama sistemi katılım ve denetim süreçlerini içerecek şekilde geliştirilerek mekânsal kalitenin değişim ve gelişimi izlenecek, yerel yönetimlere destek ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

H 4.3. Afet riski taşıyan alanlarda yerinde dönüşüm ilkesiyle, kentin kendi dokusuna özgü dönüşüm stratejileriyle, mevcut sosyal yapıyı dikkate alan, tarihi merkezlerin yenilenmesini ve sanayi alanlarının dönüşümünü de içeren kentsel dönüşüm çalışmaları hızlandırılacaktır.

AMAÇ 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.

H 5.1. Yerel yönetimlerin mali ve kurumsal kapasitesi artırılabacaktır.

H 5.2. E-Devletin coğrafi veri altyapısı kurulacaktır.

H 5.3. Kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımı yaygınlaştırılacak ve kapasiteleri artırılarak nitelikli personel istihdamı sağlanacaktır.

H 5.4. Yeşil kalkınma yolunda yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacak, akıllı şehirlere ilişkin katılımcı ve etkileşimli bir ekosistem kurulacaktır.

H 5.5. Çevre sorunlarının tespiti ve iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik veri entegrasyonu sağlanarak analizler ve simülasyonlar yapılacak, teknolojik altyapı geliştirilecektir.

AMAÇ 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.

H 6.1. Binaların enerji kimlik belgesi alması sağlanacak, enerji verimliliği ile su tasarrufu artırılabacaktır.

H 6.2. Yapı müteahhitleri ve şantiye şefleri ile plan müellifleri kayıt altına alınacak, kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esasları belirlenecek, yapı malzemelerinin geliştirilmesi sağlanarak etkin ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetleri sunulacaktır.

H 6.3. Yapı denetimi uygulamaları güncel teknolojilerin de yardımı ile sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecek, kamu yapılarının etüt- proje, yapım ve denetim süreçlerinde hizmet kalitesi artırılabacaktır.

H 6.4. 81 ilin kırsal yerleşmelerinde örnek yöresel mimari projeleri tamamlanacak ve İskân Kanunu kapsamında iskan talepleri karşılanacaktır.

H 6.5. İnşaat, mekanik ve elektrik tesisatı birim fiyatlarında yer alacak olan iş kalemleri için karbon salınımı az, enerji verimliliği yüksek, insan ve çevreye zarar vermeyen yeşil yapı malzemelerinin kullanılması ile ilgili birim fiyat çalışmalar yapılacaktır.

AMAÇ 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.

H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek, Bakanlık süreçlerinin iyileştirilmesine ve Bakanlığın kurumsal kimliğinin gelişimine katkı sağlanacaktır.

H 7.2. Bakanlık iş süreçleri ve bilişim altyapısı dijital dünya ile uyumlu şekilde yapılandırılacak, kurumun dijital dönüşümü sağlanacaktır.

H 7.3. Bakanlığın nitelikli ve yetkin insan kaynağı oluşturmak için hizmet içi eğitimler gerçekleştirilecektir.

Tablo 19. Birimlerin Sorumlu Olduğu Amaç, Hedef ve Göstergeler

Amaç	Birim	Stratejik Hedef	Hedef Sayısı	Performans Göstergesi
Amaç 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	H1.1 H1.2	2	19
	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü	H1.3	1	8
	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	H1.4 H1.5	2	14
TOPLAM			5	41
Amaç 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	H2.1 H2.2	2	8
	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	H2.3	1	2
	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı	H2.4	1	7
TOPLAM			4	17
Amaç 3. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	H3.1 H3.2	2	7
	Milli Emlak Genel Müdürlüğü	H3.3	1	6
TOPLAM			3	13
Amaç 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	H4.1 H4.2	2	12
	Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü	H4.3	1	6
TOPLAM			3	18
Amaç 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	H5.1	1	8
	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	H5.2 H5.3 H5.4 H5.5	4	14
TOPLAM			5	22
Amaç 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü	H6.1 H6.2	2	14
	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	H6.3 H6.4	2	10
	Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı	H 6.5	1	1
TOPLAM			5	25
Amaç 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasite gelişimini sağlamak.	Strateji Geliştirme Başkanlığı İç Denetim Birimi Başkanlığı	H7.1	1	3
	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	H7.2	1	3
	Personel Genel Müdürlüğü	H7.3	1	2
TOPLAM			3	8
GENEL TOPLAM			29	144

Bölüm 4

STRATEJİ GELİŞTİRME

4. STRATEJİ GELİŞTİRME

2015 yılında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde dünya liderlerinin üzerinde uzlaştıkları Sürdürülebilir Kalkınma için “2030 Gündemi” 193 ülkenin imzasıyla kabul edilmiştir. 2030 Gündemi kapsamında, 17 **Sürdürülebilir Kalkınma Amacı** belirlenmiştir.

Sürdürülebilir kalkınma anlayışı, yoksulluğun ortadan kaldırılarak herkes için iyi yaşam koşullarının oluşturulmasını ve bu koşullar sağlanırken gelecek nesiller için kaynakların korunmasını esas almaktadır. Bu kapsamda, küresel ölçekte yeni bir kalkınma modeli belirlenerek sürdürülebilir şehirler, iklim değişikliği, kuraklıkla mücadele, biyoçeşitliliğin korunması gibi çevre konuları sürdürülebilir kalkınma gündemine güçlü bir biçimde alınmıştır.

Son dönemlerde küresel ölçekte yaşanan küresel ekonomik krizler ile iklim değişikliği gibi çevresel ve ekonomik boyutu olan problemler sürdürülebilir kalkınma ilkelerine ilave olarak **yeşil büyüme** kavramı ortaya çıkarmıştır. Yeşil büyüme, ekonomik büyümeye ve çevresel iyileştirmelere katkı sağlayan inovasyon, yatırım ve tüketimi önceliklendiren bir anlayış olarak tanımlanmaktadır.

Avrupa Birliği 2019 yılında açıkladığı **Avrupa Yeşil Mutabakatı** ile 2050 yılında karbon nötr olma hedefini ortaya koymuştur. Bu kapsamda sanayisinin dönüşümünü gerektiren yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden belirleneceği açıklamıştır.

AB'nin Yeşil Mutabakat hedeflerini açıklamasıyla birlikte, AB ile ticari ilişkileri bulunan tüm ülkelerin iklim değişikliği ile mücadele politikaları güçlenerek artmıştır. Bu anlamda, ülkemizin hem AB aday ülke statüsü hem Gümrük Birliği ortağı olması AB'ne ticari entegrasyonda Yeşil Mutabakata uyumu zorunlu kılmaktadır.

Son yıllarda iklim değişikliğine bağlı olarak ülkemizde ve dünyada görülmemiş büyüklükte sel ve heyelanlar, olağandışı yangınlar ve aşırı kuraklık yaşanmaya başlanmıştır.

Her geçen yıl daha yoğun bir şekilde yaşadığımız bu afetler küresel iklim değişikliği konusunda uluslararası işbirliğini de içerecek şekilde daha etkin bir çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda, ülkemiz 7 Ekim 2021 tarihinde **Paris İklim Anlaşmasına** taraf olmuş **2053 net sıfır emisyon hedefini** belirlemiştir. Paris İklim Anlaşması ile küresel sıcaklık artışının 1,5 dereceyle sınırlandırılması hedeflenmekte ve bunun için tüm tarafların hukuki ortamı oluşturmaları istenmektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, yeşil büyüme, AB Yeşil Mutabakatı ve Paris İklim Anlaşmasıyla belirlenen küresel hedeflerin ve 2053 net sıfır emisyon hedefinin ülkemizde etkin bir şekilde uygulanmasında, ülkemize özgü koşullar dikkate alınarak yeni bir anlayış ve çerçeve geliştirmek amacıyla ülkemizde **“Yeşil Kalkınma”** modeli benimsenmiştir.

Yeşil Kalkınma modeli; çevrenin korunmasının yanı sıra ekonomik ve sosyal kalkınmayı hedefleyen, düşük karbonlu ekonomiye geçişi, sürdürülebilir üretim ve tüketimi destekleyecek şekilde, ülkemizin, şehirlerimizin ve sanayimizin iklim dostu yeşil dönüşümüne öncülük etmeyi amaçlamaktadır.

Bu kapsamda, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi, iklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve şehirciliğe ilişkin ekonomik ve sosyal boyutu da bulunan pek çok yetki görev, yetki ve sorumluluğu bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı **“Yeşil Kalkınma”** modeli çerçevesinde 2022-2023 Stratejik Plan döneminde gerekli çalışmaları yürütmeyi hedeflemektedir.

Tablo 20. Hedeflerden Sorumlu ve İşbirliği yapılacak Birimler

	Harcama Birimleri																					
	AKDHGM	ABDİGM	CBSGM	ÇEDİDGM	ÇYGM	ÇEMGM	MPGM	MHGM	MEGM	TVKGM	YİGM	YYGM	PGM	HHGM	RTB	İDBB	SGB	YFK	EYDB	DHDB	BHi	İi Md.
H1.1		S		İ	S																	
H1.2			İ	İ	S		İ	İ														İ
H1.3			İ			S	İ		İ		İ	İ										
H1.4							İ			S												İ
H1.5										S												İ
H2.1			İ	S	İ			İ		İ												
H2.2				S	İ																	
H2.3				İ	S																	İ
H2.4	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	S	İ	İ	İ
H3.1		İ		S	İ		İ			İ				İ								
H3.2				S																		İ
H3.3									S													İ
H4.1	İ		İ		İ		S	İ	İ	İ	İ	İ							İ			
H4.2							S	İ						İ								
H4.3	S						İ															
H5.1												S		İ			İ					
H5.2	İ	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ
H5.3	İ	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ
H5.4	İ	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ
H5.5	İ	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ
H6.1								S														İ
H6.2								S														İ
H6.3											S											İ
H6.4											S											İ
H6.5	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	S	İ	İ	İ	İ
H7.1	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	S	S	İ	İ	İ	İ	İ
H7.2	İ	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ
H7.3	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ

S: Sorumlu birim, İ: İşbirliği yapılacak birim

4.1. Hedef Kartları

AMAÇ 1

1.1 Döngüsel Ekonomiye Geçiş/Sıfır Atık Projesi/Çevresel Altyapının Güçlendirilmesi

Amaç	A 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.					
Hedef	H 1.1. Dönüşümü ve tasarrufu esas alan döngüsel ekonomi modeline geçilecek, sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılacak, çevresel altyapı ve teknik destek projeleri gerçekleştirilerek vatandaşlarımızın tamamına katı atık ve atıksu arıtma hizmeti sunulacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedef Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 1.1.1. Sıfır Atık Projesi kapsamında evsel atık geri kazanım oranı (%) *	15	22,4	26	30	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.2. Sıfır Atık Programı Uygulanan Bina Sayısı (kümülatif)	10	130.000	200.000	400.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.3. Sıfır Atık Projesi kapsamında kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı (Milyon ton) *	15	7,2	9,5	11,5	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.4. Atık su Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	10	89	97	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.5. Düzenli depolama hizmeti verilen belediye nüfusu oranı (%)	10	86	88	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.6. Arıtılmış atık suların yeniden kullanılma oranı (%)	10	3,55	4	5	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.7. Plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması ile oluşumu engellenen kümülatif plastik atık miktarı (ton)	10	500.000	600.000	700.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.8. Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planının hazırlanma oranı (%)	10	0	0	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.1.9. Çevre ve İklim Eylemi Sektörel Operasyonel Programında yer alan çevre altyapı ve teknik destek projelerinden tamamlananların sayısı	10	4	5	12	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü					

İşbirliği Yapılacak Birimler	ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, İLBANK A.Ş.
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Çevre ve su kaynaklarının kirlenmesi riski 2. Atıksu altyapı tesislerinin ilk yatırım maliyetinin sağlanamaması, tesisin işletme giderlerinin karşılanamaması veya yatırımın tamamlanamaması riski 3. Yerel yönetimlerin finansman, teknik altyapı ve personel eksikliklerinin bulunması 4. Belediyelerin entegre atık yönetimi tesisleri ile ambalaj atıklarını toplama sistemini kuramaması 5. IPA Programına sunulan bir projenin kabul edilmesine kadar olan sürecin prosedürler ve sürekli istişareler nedeniyle çok uzun sürmesine bağlı olarak iş takviminde ciddi gecikmeler yaşanması 6. IPA kapsamında tahsis edilen fon miktarlarında Avrupa Komisyonunca kesinti yapılması 7. IPA kapsamındaki fonların etkin şekilde kullanılamaması
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Dönüşümü ve tasarrufu esas alan döngüsel ekonomi modeline geçilecektir. • Atık yönetimine yönelik olarak yürütülmekte olan faaliyetlerin iyileştirilmesi, planlanması ve uygulamaya yönelik projelerin geliştirilmesi sağlanacaktır. • Bakanlığımızca verilmekte olan maddi ve teknik destekler ile atıksu arıtma hizmeti verilen belediye nüfus oranı seviyesinin artırılması sağlanacaktır. • Katı Atık Programı (KAP) projesi ile entegre atık yönetim tesislerinin sayısı arttırılacaktır. • Atık yönetiminde sıfır atık yaklaşımının yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Sıfır Atık Yönetmeliğinin Ek-1'inde hem bina/yerleşkeler hem de mahalli idareler için sıfır atık sistemine geçiş takvimi yer almaktadır. Bu kapsamda söz konusu Yönetmeliğin ekindeki önceliklendirme esas alınarak mahalli idarelere, kurum/kuruluş ve işletmelere teknik ve bütçe imkanları dahilinde finansal destek sağlanmakta ve sıfır atık sisteminin tüm ülkede yaygınlaştırılması çalışmaları sürdürülmektedir. Öte yandan sıfır atık sisteminin kurulumu ve işletilmesi yönelik hedef kitlelere sürekli eğitimler verilmektedir. • Artırılmış atık suyun kullanımına ilişkin olarak uygulamanın kolaylaştırılması amacıyla mevzuat güncellenecektir. • İklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi dikkate alınarak, artırılmış atıksuların yeniden kullanımını arttırmak amacıyla, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği güncellenecek; tekstil sektöründe temiz üretim mevzuatının güncellenmesi ve deri sektörü için temiz üretim mevzuatının oluşturulması çalışmalarına başlanacaktır.
Maliyet Tahmini	2.003.915.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkemizde öncelikli atık yönetim prensiplerinden birisi olan atıkların tekrar kullanılması, maddesel ve enerji geri kazanımı faaliyetlerinin teşvik edilerek geri kazanım tesislerinin teknik ve idari yeterliliklerinin arttırılması amacıyla kriterler oluşturulmuş ve bu kriterleri sağlayan geri kazanım tesislerinin kurulmasıyla hem ekonomiye hem de çevreye katkıda bulunmaktadır. • Cumhurbaşkanlığı Külliyesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde uygulanmakta olan sıfır atık projesi kamu ve diğer ticari sektör binalarında yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yürütülmektedir. • Atık yönetimine yönelik olarak yürütülmekte olan projelerin geliştirilmesi ile kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı arttırılacaktır. 2018 yılı sonu itibariyle geri kazanım oranımız % 13 düzeyinde iken 2021 yılında toplamda 7,2 milyon ton atık geri kazanılarak geri kazanım oranımız % 22,4'e çıkarılmış olup 2023 yılında bu oranın %35'e çıkarılması hedeflenmektedir. • 1.176 atıksu arıtma tesisi ile belediye nüfusumuzun %89'una atıksu arıtma hizmeti verilmektedir. • 6360 sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediye sınırları il sınırlarına genişletilmiş ve bu Kanun ile belediye nüfusunda büyük artış meydana gelmiştir. Bu nedenle yetki alanı genişleyen Büyükşehir Belediyeleri sorumluluk alanlarında atıksu hizmeti vermekte güçlüklerle karşılaşmaktadır. • Kirlilik baskısı altında olan havzalarda su kalitesinin iyileştirilmesi ve sulama suyu kriterlerine ulaşılması amacıyla Bakanlığımızca öncelikli olarak belirlenen Gediz, Büyük Menderes, Seyhan, Ceyhan, Batı Akdeniz, Kuzey Ege, Doğu Akdeniz ve Küçük Menderes Havzaları için Kirlilik Önleme Eylem Planları hazırlanmıştır. • Belediyelerin katı atık bertaraf hizmetleri kapsamında 91 düzenli depolama sahası ile 1.195 belediyede 65,8 milyon nüfusa hizmet verilmektedir. 2021 yılı sonu itibariyle bu tesisler ile belediye nüfusunun %86'sına katı atık düzenli depolama hizmeti verilmektedir. • 2011-2023 Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planının bilimsel veriler ve mevcut bilgiler çerçevesinde güncellenmesi için Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım

	<p>Aracı-IPA Programına "Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi Projesi" sunulmuştur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • AB uyum çalışmaları çerçevesinde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) I. dönemi kapsamında toplam yatırım tutarı yaklaşık 2.9 milyar TL olan 4 adet entegre katı atık yönetimi projesi, 28 adet entegre su projesi ve teknik yardım projeleri uygulanmıştır. • IPA II. Dönemi kapsamında toplam yatırım tutarı yaklaşık 3.5 milyar TL olan entegre katı atık yönetimi projeleri, su ve atıksu projeleri ve teknik yardım projeleri hazırlıkları devam etmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Günümüzde gelişen teknoloji doğrultusunda endüstriyel faaliyetler ve bu faaliyetlerde kullanılan prosesler her geçen gün kendini yenilediğinden ve artan nüfus, kentleşme ve buna bağlı tüketim alışkanlıklarındaki değişim, evsel atıksu miktarlarında ciddi bir artışa sebep olduğundan evsel ve endüstriyel kaynaklı kirliliğin önlenmesi yolunda da yeni ve daha sıkı tedbirler alınması gerekmektedir. • Atık su arıtma hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması için yürütülen çalışmaların tamamlanması gerekmektedir. • Arıtılmamış hiçbir atık su doğaya deşarj edilmemeli ve arıtılmış atık su yeniden kullanılmalıdır. • Arıtılmış atıksuların kullanım potansiyelinin artırılması amacıyla başta sulama amaçlı olmak üzere endüstriyel, çevresel ve diğer tüm kullanımlarına yönelik düzenleme yapılması gerekmektedir. • Endüstriyel atıksu yönetiminde temiz üretim yaklaşımının yaygınlaştırılması ve sektörlere ilişkin düzenlemeler yapılması gerekmektedir. • Yerel yönetimlerin entegre atık yönetimi tesisleri uygulamalarını gerçekleştirebilmeleri için önemli miktarda finansman ihtiyacının karşılanması ve yerel yönetimlerin teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. • Belediye nüfusumuzun tamamına katı atık bertaraf hizmeti verilmesi için gerekli çalışmalar yapılması gerekmektedir. • IPA kapsamında yürütülen projeler için tahsis edilen ödeneklerin sözleşme şartlarına uygun olarak IPA akreditasyon kriterleri çerçevesinde zamanında ve yerinde kullanılmasının sağlanması gerekmektedir.

* Yılı içerisinde belirlenen hedefler bir önceki yıla ait gerçekleşme değerleridir.

1.2. Hava Emisyonlarının Yönetimi/Ulaşımında Aktif Hareketliliğin Arttırılması/Sanayide Yeşil Dönüşüm

Amaç	A 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.					
Hedef	H 1.2. İklim değişikliği ile mücadele ve hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla emisyon azaltım çalışmaları yürütülecek, ulaşımında aktif hareketlilik arttırılacak, sanayide yeşil dönüşüm için mevcut en iyi tekniklerin farkındalığı sağlanacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği / Çevre Kirliliğinin Önlenmesi ve Koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 1.2.1. Bisiklet yolu mesafesi (km) (Kümülatif)	10	1.522	2.548	4.048	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.2. Yeşil yürüyüş yolu mesafesi (km) (Kümülatif)	10	113	1.500	3.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.3. Çevre dostu sokak mesafesi (km) (Kümülatif)	5	8,14	36	60	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.4. Gürültü Bariyeri alanı (m ²) (Kümülatif)	10	36.765	45.000	60.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.5. Emisyon yönetimi yürütülen kaynak/faaliyet sayısı (kümülatif)	10	10	30	80	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.6. Hava kalitesinin iyileştirilmesi için destek sağlanan proje sayısı (kümülatif)	10	60	90	120	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.7. Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol kapsamında yönetilen tesis sayısı (kümülatif)	10	35	130	220	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.8. Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim kapsamında değerlendirilen sektör sayısı (Kümülatif)	5	1	2	3	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.9. Metre seviyesinde hava kalitesi değerlerinin belirlendiği il sayısı (Kümülatif)	10	25	35	45	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.2.10. Emisyon envanteri veri tabanında hava kalitesi seviyelerinin tespiti için yapılan işlemlerdeki artış oranı (% ,kümülatif)	20	10	20	30	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü, İLBANK A.Ş., TOKİ, İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Gerekli teknolojinin yüksek maliyetli olması 2. Yerel yönetimlerin finansman, teknik altyapı ve personel eksikliklerinin bulunması 3. Elektronik veri işleme ve yazılım yönetim süreçlerinde devamlılığın sağlanamaması 4. Yeterli talebin olmaması					
Stratejiler	• Ülkemizin net sıfır emisyon politikalarına ilişkin olarak hava kalitesinin korunmasına esas kararların alınması ve faaliyetlerin sürdürülmesi sağlanacaktır. • Modelleme, haritalama ve tahminleme çalışmalarını yürüten operasyonel merkezin idamesi sağlanacaktır.					

	<ul style="list-style-type: none"> • Ulaşım kaynaklı hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılacak ve bu çalışmaları destekleyecek kararların alınması sağlanacaktır. • Bisiklet yolları, yeşil yürüyüş yollarının arttırılarak yaygınlaştırılması ve çevre dostu sokakların oluşturulması ile hava kalitesinin ve insan sağlığının korunması sağlanacaktır. • Egzoz gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik kurulan sistemlerin devamlılığı sağlanacaktır. • Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda emisyon yönetimine yönelik çalışmalar yapılacak ve bu çalışmaları destekleyecek kararların alınması sağlanacaktır. • Tesislerin atık ısı potansiyellerinin araştırılmasına yönelik saha incelemeleri yapılacak, bölgesel ısıtmada kullanılmasına yönelik çalışmalara ivme kazandırılacaktır. • Katı yakıtların yönetimine ilişkin kurulan sistemlerin devamlılığı sağlanacak ve ülke içindeki yaşam döngüsü izlenerek fosil yakıtların azaltılmasına ilişkin politikalar geliştirilecektir. • Sürdürülebilirlik stratejisi çerçevesinde entegre kirlilik önleme ve kontrol çalışmalarının devamlılığı sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	587.154.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Çevresel gürültünün azaltılması politikalarına altlık olmak üzere 66 ilde stratejik gürültü haritası hazırlanmıştır. • Sanayi kaynaklı hava kirliliğinin kontrolüne ilişkin daha etkin yönetimin sağlanması için bu konuda sektörlere ilişkin 20 adet rehber doküman hazırlanmıştır. • Büyük yakma, çimento, otomotiv, demir çelik üretimi, demir dışı metal üretimi, metal işleme, tekstil ve deri sektörlerinde uyum durumu ve maliyet analizi çalışmaları yürütülmüş olup, kimya, mineral ve diğer başlıklı sektörler ile atık sektöründe çalışmalar devam etmektedir. • AB Mevcut En İyi Tekniklere ilişkin dokümanların çevirisine yönelik çalışmalar DIES projesi kapsamında devam etmektedir. • Trafik kaynaklı hava kirliliği etkilerinin azaltılması, beden ve ruh sağlığının korunması, yaşam kalitesinin artırılması ve çevre koruma bilincinin geliştirilmesi aynı zamanda kent estetiğine katkı sağlanması amacıyla "Daha yeşil ve yaşanabilir şehirler hedefi kapsamında bisiklet yolu (3000 km) ve yeşil yürüyüş yolu (3000 km) ve 60 km çevre dostu sokak ile 60.000 m² gürültü bariyeri yapılması" işi yer almaktadır. • Bisiklet yolları, yeşil yürüyüş yolları, çevre dostu sokaklar ve gürültü bariyeri yapım işlerine Bakanlığımızca maddi destek verilmektedir. • Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi yazılımı Bakanlığımız sunucularında hizmet vermektedir. Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü yaptırmayan seyir halindeki araçların tespitine yönelik EGEDES geliştirilmiştir. • Birleşmiş Milletler Uzun Menzilli Sınır Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesi kapsamında "Ulusal Hava Kirleticileri Emisyon Envanteri" yıllık olarak hesaplanmakta ve Sözleşme Sekretaryasına raporlanmaktadır. Emisyon envanterine esas hava kirleticisi kaynak verileri Merkezi Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı aracılığıyla elektronik veri tabanı kayıt, arşivleme ve güncellemeleri gerçekleştirilmektedir. HEY Portalı üzerinden emisyon envanteri, hava kalitesi modelleme ve tahminleme faaliyetlerine yönelik veri ve dosyalar hazırlanmaktadır. • Merkezi HEY Portalı aracılığıyla ulusal, bölgesel ve yerel ölçekli hava kalitesi haritaları üretilmektedir. Stratejik hava kalitesi haritaları kullanılarak yeşil dönüşüm ve net sıfır emisyon stratejileri çerçevesinde mahalle ölçeğinde hava kalitesi değerlerinin tespiti ve hava kalitesi tahminine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Şehirlerde hava kalitesi ve sağlık etkisi ilişkisinin yüksek çözünürlüklü harita ve bilgiler kullanılarak Operasyonel Merkezde analiz ve modellenmesi çalışmaları yapılmaktadır. • Şehirlerin dijital ikizleri üzerinde NEFES yazılımı ile hava kalitesi değerleri ve kirlilik kaynakları tespit edilmektedir. • Şehirlere özgü eylemlerin sonuca odaklı uygulanmasına yönelik olarak politika ve elektronik yazılım araçlarının karar destek mekanizmalarını geliştirecek şekilde kullanılması sağlanacaktır. • Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda; yakıt kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar, bölgesel ısıtma sistemlerinin desteklenmesi çalışmaları, tesis/faaliyetlerin hava emisyonlarının azaltılmasına ilişkin çalışmalar sürdürülecektir. • Kalıcı Organik Kirleticiler stoklarının belirlenmesine ilişkin proje tamamlanmıştır. • Zararlı kimyasalların kayıt altına alınmasına, sınıflandırılmasına ve Güvenlik Bilgi Formlarının hazırlanmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir. Yılda 1 ton veya üzeri imal/ithal edilen kimyasalların kayıtları 2021 yılında başlamıştır. Kimyasal güvenlik raporunun hazırlanmasına yardımcı olacak Kimyasal Güvenlik Değerlendirme ve Raporlama Sistemi oluşturulmuş ve firmaların kullanımına sunulmuştur.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Hava kalitesi yönetimine ilişkin kullanılan yazılım ve veri tabanlarının sürekliliğinin sağlanması amacıyla gerekli iş ve işlemlerin ve bakım onarım gerekliliklerinin takibi ve yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Ulusal hava kirlenici emisyon envanteri ve projeksiyonlarına yönelik olarak emisyon azaltım yol haritası ve buna bağlı şekilde ulusal ve uluslararası mevzuat ve yasal metinlere ilişkin gerekli faaliyetlerin sürdürülmesine ihtiyaç duyulmaktadır.
- Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi yazılımının devamının ve bakım-onarım hizmetlerinin sağlanması ve yazılımın geliştirilmesi gerekmektedir.
- Emisyonların azaltımına yönelik olarak kapasitenin geliştirilmesi, açıklayıcı dokümanlar hazırlanması gerekmektedir.
- Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda emisyonların azaltımına yönelik; uçucu organik bileşik emisyonların kontrolü, ısınma kaynaklı emisyonların kontrolü, tesis/faaliyetlerden kaynaklı emisyonların kontrolü konularında sektörel analiz yapılarak mevzuatın güncellenmesi gerekmektedir.
- Bölgesel ısıtmanın yaygınlaştırılmasına yönelik destekleyici mekanizmaların sağlanması gerekmektedir.
- Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolle ilişkin genel ve sektörel mevzuatın hazırlanması ve mevzuatın uygulanmasına yönelik oluşturulacak ulusal eylem planı ile uygulama takvimi doğrultusunda yayınlanması ve yürürlüğe girmesi gerekmektedir.
- Sürdürülebilir tüketim ve üretim kavramında öncelik verilen değer zincirleri için bir eylem planı hazırlanması gerekmektedir.
- Sanayicilerimizin imal veya ithal ettikleri kimyasalları kayıt altına almasına yönelik e-kayıt sisteminin sağlıklı yürütülmesini temin etmek üzere yeterli personel desteği sağlanmalıdır.

1.3 İklim Değişikliği, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele

Amaç	A1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.					
Hedef	H 1.3. İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele kapasitesi arttıracak, doğal afetlerle mücadele için sürdürülebilir arazi yönetim modeli geliştirilecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Toprak ve su kaynaklarının kullanımı ve yönetimi / Toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin kullanımı					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 1.3.1. Düzenlenen ulusal /uluslararası eğitim ve etkinlik sayısı (Kümülatif)	5	46	55	65	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.3.2. Eğitim verilen yabancı uzman sayısı (Kümülatif)	5	1.113	1.170	1.230	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.3.3. Ulusal arazi örtüsü izleme sisteminin geliştirilme ve iyileştirme oranı (%) (Kümülatif)	20	80	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.3.4. Arazi Tahribatının Dengelenmesinde Karar Destek Sisteminin geliştirme ve iyileştirme oranı (%) (Kümülatif)	20	80	95	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.3.5. Erozyon izleme sistemleri güncellenme ve geliştirme oranı (%) (Kümülatif)	15	80	90	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.3.6. Yürütülen araştırma ve geliştirme proje sayısı (Kümülatif)	10	12	13	14	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.3.7. Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, entegre havza projeleri vb. sayısı (Kümülatif)	15	160	175	195	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.3.8. İklim Dostu Karbon Nötr Şehirler kapsamında hazırlanan "İl Karbon Yutak Envanteri" sayısı	10	0	70	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü					
Riskler	1.İhtiyaç duyulan verilerin ilgili kurumlar tarafından eksik gönderilmesi veya zamanında gönderilememesi 2.Verilerden kaynaklı sorunlar nedeniyle etkin bir izleme değerlendirme altyapısının oluşturulamaması 3.Projelendirme çalışmalarının yürütüleceği sahalarda yaşanabilecek mülkiyet sorunları ve sosyal problemler					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkemizin çölleşme ve erozyonla mücadeledeki ulusal kapasitesi ve etkinliği artırılacaktır. • Çölleşme ve erozyonla mücadelede örnek gösterilen ülkemizin uluslararası alandaki etkinliği devam ettirilecektir. • İlgili kurum, kuruluş, STK ve Üniversiteler ile işbirliği artırılacaktır. • Ulusal ölçekte çölleşme ve erozyondaki zamansal ve mekânsal değişimler izlenecek ve değerlendirilecektir. • Ulusal arazi örtüsü izleme sistemi ülke ölçeğine yaygınlaştırılacaktır. • Çölleşme ve erozyonla mücadelede kullanılmak üzere karar destek sistemi geliştirilecektir. • Havza bütünlüğü esas alınarak doğal kaynaklar üzerindeki baskının azaltılmasına yönelik projeler hazırlanacaktır.					

	<ul style="list-style-type: none"> İklim değişikliğine uyum, çölleşme ve erozyon ile etkin mücadele amacıyla AR-GE Projeleri gerçekleştirilecektir. Ağaçlandırma ve bitkilendirme yapmak suretiyle karbon emisyonunu tutucu karbon yutak alanları oluşturulacaktır. Tarımsal emisyonu azaltıcı çalışmalar gerçekleştirilecektir.
Maliyet Tahmini	464.776.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Topraklarımızın %65'i kurak ve yarı kurak alanlarda organik maddece fakir, ağır bünyeli ve alkali topraklardan oluşmaktadır. Yurdumuz sahip olduğu özellikleri bakımından çölleşme ve erozyona hassas bir konumdadır. İklim değişikliği ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak yurdumuzda yaşanan erozyon olaylarında artışlar yaşanmaktadır. Ülkemiz sahip olduğu topoğrafya, iklim, jeoloji ve yanlış arazi kullanımı nedeniyle erozyon ve çölleşme bakımından yüksek risk grubunda yer almaktadır. Ülkemiz iklim değişikliği ve çölleşmeden etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. Ülkemiz çölleşme ve erozyonla mücadele konusunda büyük bir birikime sahiptir. Çölleşme ve erozyonla mücadelede Uluslararası alanda örnek gösterilmektedir. Uluslararası anlaşmalar ve ikili/çoklu işbirliğiyle ülkemiz tecrübesinin diğer ülkelere aktarılması gerekmektedir. Ülke ihtiyaçlarını karşılayacak arazi örtüsü sınıflaması bulunmamaktadır. Tabii kaynakların rehabilitasyonu ve sürdürülebilir yönetimi için entegre havza rehabilitasyon projelerinin hazırlanması gerekmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> İklim değişikliğine uyum konusunda farkındalığı artırmak için eğitim, kapasite geliştirme ve proje desteğinin sağlanması gerekmektedir. Uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılacak çalışmaları arttırılmalıdır. İlgili kurumlarla gerekli verilerin temini ve ortak çalışmaların geliştirilmesine yönelik işbirliği protokolleri düzenlenmelidir. Mevcut izleme sistemlerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Projelendirilecek alanların ilgili kurumlarla birlikte planlanması gerekmektedir. Proje hazırlık sürecinde vatandaşın katılımının sağlanarak projelerin hazırlanması gerekmektedir. İklim değişikliği ve çölleşme ile etkin mücadele ile izleme sistemlerine yönelik kullanılan model parametrelerdeki katsayılara ilişkin AR-GE projeleri yürütülmelidir.

1.4. Korunan Alanların Geliştirilmesi/Doğal Sit Alanlarının Yeniden Değerlendirilmesi

Amaç	A 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.					
Hedef	H 1.4. Korunan alan sayıları artırılacak, doğal sit alanları ekolojik temelli bilimsel esaslar çerçevesinde yeniden değerlendirilecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ormanların ve doğanın korunması ile sürdürülebilir yönetimi / Korunan alanların ve tabiat varlıklarının korunması					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 1.4.1.Korunan alanların Ülke yüzölçümüne oranı (%)	20	11,9	14	17	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.4.2. Korunan alan sayısı (Doğal Sit, Özel Çevre Koruma Bölgesi) (Kümülatif)	20	1.052	1.200	1.300	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.4.3. Yeniden değerlendirilen alan sayısı (Kümülatif)	10	560	700	830	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.4.4. Tespit edilen ve tescil için onaya sunulan öneri doğal sit alan sayısı (Kümülatif)	20	83	210	230	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.4.5. Tespit edilen ve tescilli yapılan Özel Çevre Koruma Bölgesi sayısı (Kümülatif)	20	19	20	21	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.4.6. Tabiat varlığı olarak tescil edilmek üzere onaya sunulan mağara sayısı (Kümülatif)	10	88	100	150	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri					
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> Doğal değerlerin ve biyolojik çeşitlilik açısından nesli tehdit ve tehlike altındaki türlerin ve doğal ve fiziksel baskılar neticesinde yok olması tehlikesi Öneri Özel Çevre Koruma Bölgeleri ve doğal sit alanlarının tescil edilme sürecinde kurum görüşlerinin olumsuz olması riski Korunan alanların tescil ve ilanının tamamlanamama riski Korunan alanların hatalı tespit, tescil ve ilanının yapılması riski					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Korunan alanların tespit, tescil ve ilanı ile plan ve projeler çerçevesinde yönetilmesi, uygulama çalışmalarının yapılması, doğal ve kültürel değerlerinin araştırılması, korunması ve izlenmesi sağlanacaktır. Biyolojik çeşitlilik ve doğal değerler açısından korunması gerekli potansiyel alanların araştırılması ve değerlendirilmesi sağlanacaktır. İklim değişikliğinin korunan alanlardaki ekosistem üzerine etkileri araştırılarak bu çerçevede izleme ve koruma çalışmaları yapılacaktır.					
Maliyet Tahmini	385.797.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Korunan alanların hukuku ve yapılanması yeniden düzenlenmiş, özellikle doğal sit alanlarının bilimsel esaslarla araştırılması yönünde bölgesel projeler yürütülmüştür. Doğal sit alanlarına ilişkin bilgi sistemleri oluşturulmuş, envanter düzenlenmiştir. Geçmişte görsel yaklaşımlarla tespit edilen doğal sit alanları Bakanlığımızca ekolojik temelli bilimsel yöntemlerle ele alınarak yeniden değerlendirilmiştir.					

İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Öneri doğal sit alanlarının ekolojik temelli, bilimsel araştırma raporlarının tamamlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Öneri Özel Çevre Koruma Bölgelerinin konunun uzmanlarınca yerinde incelenerek belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. • Ülkemizde yer alan mağaraların araştırılarak, değerlendirilmesi ve tabiat varlığı olarak tescilinin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Önümüzdeki dönemde doğal sit alanlarının ekolojik temelli, bilimsel araştırma raporlarının tamamlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.
------------	---

1.5 Korunan Alanlardaki Planlama ve Projelendirme/Altyapı Tesislerinin Tamamlanması

Amaç	A 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.					
Hedef	H 1.5. Doğal sit alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki planlar ve altyapı eksiklikleri tamamlanarak korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ormanların ve doğanın korunması ile sürdürülebilir yönetimi / Korunan alanların ve tabiat varlıklarının korunması					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 1.5.1. Çevre düzenleme proje sayısı (Kümülatif)	15	126	131	140	Yılda 2 kez	Yılda 2 defa
PG 1.5.2. Kiralanan ve kullanma izni verilen alan sayısı	15	272	280	300	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.5.3. Onaylanan imar planı sayısı (Kümülatif)	10	1.209	1.400	1.550	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.5.4. İmar uygulaması yapılan yerleşim yeri sayısı (Kümülatif)	10	52	66	73	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.5.5. Mali destek verilen içme suyu, kanalizasyon ve atık su arıtma tesis sayısı (Kümülatif)	15	74	81	88	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.5.6. Su kalitesi izlenen nokta sayısı	15	258	300	320	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.5.7. Tamamlanan yönetim planı sayısı (Kümülatif)	10	15	17	18	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 1.5.8. İklim değişikliğinin korunan alanlarda etkilerinin izlendiği alan sayısı (Kümülatif)	10	0	1	2	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri					
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korunan alanlarda altyapı tesislerinin kurulmasında yaşanabilecek problemler 2. İçme suyu temini ve altyapı yatırımlarında yeterli miktarda ödenek temin edilememesi 3. İmar uygulaması aşamasında onay süreçlerinde ilgili idarelerden kaynaklanabilecek sorunlar çıkması 4. İmar planlarının uygulanmasının, askı süreci sonrasında itirazların değerlendirilmesi ve yargı süreçleri ile uzaması 5. Özel Çevre Koruma Bölgelerinde alıcı ortamının kirlenmesi riski 6. Yönetim planlarının eksik ve hatalı oluşturulması					

Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerindeki her türlü alıcı ortamın kirlenmeden korunması, nesli tehdit ve tehlike altındaki tür ve habitatların korunarak izlenmesi sağlanacaktır. • Korunan alanlarda imar planlama, uygulama çalışmaları ile yatırım projeleri yürütülecektir. • Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerindeki devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların dengeli kullanımı sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	117.520.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Özel Çevre Koruma Bölgelerinin altyapı, katı atık ve arıtma hizmetleri önemli ölçüde tamamlanmıştır. • Korunan alanlarda her yıl belirlenen noktalarda su kalitesi izleme çalışması yürütülmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Biyolojik, sosyokültürel ve jeolojik vb. açıdan korunan tabiat değerleri ile özel çevre koruma bölgelerindeki dengeli yapının korunması gerekmektedir. • 'Koruma kullanma' dengesinin tam anlamıyla oluşturulabilmesi için gerekli envanter oluşturulmalı ve bu dengenin korunmasını sağlayacak yasal dayanak güçlendirilmelidir. Buna ek olarak yasal dayanağın uygulanabilirliği ve bu yolla caydırıcılığı artırılmalıdır. • Çevre ve altyapı yatırımlarının artırılması gerekmektedir. • İmar planı bulunmayan alanların planlarının tamamlanarak çevre ve altyapı yatırımlarının artırılması gerekmektedir. • Korunan alanlarda su kirliliğinin ölçülmesi ve izlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

AMAÇ 2

2.1. Çevre Denetimi/Çevresel Bilginin Geliştirilmesi ve Paylaşılması

Amaç	A 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.					
Hedef	H 2.1. Çevre denetimi, risk değerlendirmeleri baz alınarak daha etkin hale getirilecek, çevresel göstergeler geliştirilecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 2.1.1. Planlı birleşik çevre denetimi sayısı	25	1.965	2.060	2.165	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.1.2. Toplam Çevre denetimi sayısı	25	56.211	57.000	57.500	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.1.3. Yayımlanan çevresel gösterge sayısı (Kümülatif)	25	93	95	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.1.4. Çevre denetimlerinin tek merkezden yönetilmesi için Sürekli Denetim Merkezi kurulması oranı (%)	25	0	0	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü,					
Riskler	1. E-denetim sistemi işletimi ve akıllı denetim uygulamasının geliştirilmesinde yaşanabilecek sorunlar nedeniyle denetim kayıtlarının eksiksiz yapılamaması, risk esaslı denetim planlama çalışmasının aksaması 2. Veri üretiminde yaşanabilecek standart ve güncel veri sorunları					
Stratejiler	• E-denetim sistemi, akıllı denetim uygulaması olarak geliştirilecektir. • Çevresel göstergelerin veri kalitesinin artırılması çalışmaları yapılacaktır. • Çevre denetimlerinin etkinliğin artırılması amacıyla sürekli denetim merkezi kurulacaktır.					
Maliyet Tahmini	289.002.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla ülkenin her yerinde vatandaşlarımızın da şikâyetleri göz önüne alınarak çevre denetimleri gerçekleştirilmektedir. • Çevresel göstergeler, sorumlu kuruluşlar ve veri üreticilerinden alınan veriler değerlendirilerek, yıllar içindeki değişimleri de gösterecek şekilde düzenlenmekte; tablo, grafik, harita ve görsellerle desteklenerek kitapçık olarak ve elektronik formda yayımlanmaktadır.					
İhtiyaçlar	• Bakanlık tarafından yürütülen tüm çevre denetimi verilerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. • Çevresel göstergelere ilişkin veri kalitesinin artırılması, uyumlaştırılması gerekmektedir. • Çevresel göstergelerin daha fazla kullanıcıya ulaştırılması amacıyla görsel ve basılı araçların artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.					

2.2. Çevresel Ölçüm, Analiz ve İzleme Altyapısı

Amaç	A 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.					
Hedef	H 2.2. Laboratuvar hizmetleri geliştirilecek, ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 2.2.1. Akredite olunan parametre sayısı (Kümülatif)	25	617	617	630	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.2.2. Yetkili çevre laboratuvarlarına düzenlenen yeterlilik testi parametre sayısı	25	35	35	35	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.2.3. Hava kalitesi izleme ağındaki istasyon sayısı (Kümülatif)	25	360	365	380	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.2.4. Sürekli Atıksu İzleme ve Sürekli Emisyon İzleme Sistemlerinden elde edilen yıllık veri yüzdesi (%)	25	90	90	95	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü					
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hava kirliliğinin artması riski 2. Laboratuvar iş ve işlemlerinin zamanında tamamlanamaması 3. Yetkilendirilen çevre laboratuvarların ölçüm ve analiz kalitesinin düşmesi 4. Sürekli izleme sistemleri yazılımının operasyonel sorunları					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Hava, deniz ve nehir havzası alıcı ortamlarında kirlilik ve kalite izlenmesi yapılarak düzenli izleme ağı ve veri yönetim sistemleri oluşturulacaktır. • Çevre ölçüm ve analiz laboratuvarlarının yetkilendirme ve denetimleri yapılacak, yeterlilik ve karşılaştırma testleri düzenlenecek, çevre matrislerinde numune alma eğitimi düzenlenecek, Ulusal Çevre Referans Laboratuvarı ile kaliteli ve güvenilir analiz hizmeti ve denetim faaliyetlerine devam edilecektir.					
Maliyet Tahmini	250.560.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Hava kalitesi ölçüm sonuçları ve hava kalitesi indeksi www.havaizleme.gov.tr adresinde ve LED ekranlar aracılığıyla kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. • Çevre Referans Laboratuvarı'nın hizmet kalitesinin dünyadaki emsalleri ile karşılaştırıldığında en üst seviyede olduğu görülmektedir. • İzlemelere yönelik usul ve esaslar konusunda mevzuat hazırlıkları devam etmektedir.					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği'nin revize edilmesi gerekmektedir. • İzlemelere yönelik usul ve esaslar konusunda bir yönetmelik hazırlanması gerekmektedir. • Çevre laboratuvarlarının ölçüm güvenilirliği ve kalitesinin artırılması amacıyla emisyon, su analizleri ve numune alma konularında kılavuzların hazırlanmasına ve laboratuvar personellerine yönelik eğitim programları düzenlenmesine gerek duyulmaktadır.					

2.3 Mavi Bayrak ve Deniz Çöplerinin Yönetimi

Amaç	A 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.					
Hedef	H 2.3. Kara ve deniz kaynaklı kirleticiler azaltılacak ve denizlerin kalitesi arttırılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 2.3.1. Mavi Bayrağa Sahip Plaj Sayısı (Kümülatif)	50	519	560	600	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.3.2. Deniz çöplerinin engellenmesi için bariyer ve kapan fizibilite çalışması yapılan il sayısı (Kümülatif)	50	0	10	28	Yılda 2 defa	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Yeterli talebin olmaması, 2. Mavi bayraklı plajlarda karasal veya gemi kaynaklı kirliliğin oluşması, 3. Kıyı tesislerinin acil müdahale planlarını hazırlamak üzere firmalarla anlaşma yapmaması, 4. Yerel yönetimlerin, Deniz Çöpleri İl Eylem Planları kapsamında görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi,					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Kara ve deniz kaynaklı kirleticilerin oranı azaltılarak deniz suyu kalitesinin artırılması sağlanacaktır. • Ülkemiz denizlerinde, deniz suyu kalitesinin iyi çevresel duruma ulaşması sağlanacaktır. • Denizlerimizde atık suların deşarjının önlenmesi amacıyla atıksu arıtma tesislerinin kurulması desteklenecektir. • Dere ve nehir kaynaklı katı atıkların denize ulaşmasının engellenmesi amacıyla, kapan ve bariyer uygulaması desteklenecektir. • Ulusal Bölgesel ve Kıyı Tesisi Acil Müdahale Planlarının hazırlattırılarak güncelliği sağlanacaktır. • Acil Müdahale Planları, gemi atıkları ile deniz çöplerinin yönetimine yönelik uygulamalar dijital ortama aktarılacaktır.					
Maliyet Tahmini	107.881.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Denizlerimiz karasal kökenli kirleticiler ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan kirlilik baskısı altındadır.					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Denize yapılan atıksu deşarjlarının engellenmesi ve deniz çöpleri ile etkin mücadelenin arttırılması gerekmektedir.					

H 2.4. Toplumsal Çevre Bilincinin Geliştirilmesi

Amaç	A 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.					
Hedef	2.4. Çevresel değerlerimizin korunması ve toplumsal çevre bilincinin geliştirilmesi için eğitim programları ile farkındalık projeleri gerçekleştirilecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 2.4.1. Sıfır Atık Farkındalık Video Eğitimi Alan Kişi Sayısı	10	0	1.500.000	2.500.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.4.2. Çevre, Şehir ve İklim Ödülleri verilmesi	10	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.4.3. Dış Paydaşlara Yönelik Eğitim Sayısı	10	0	20	20	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.4.4. Kamu Spotu, Tanıtım Filmi ve Medya Çalışması Sayısı	10	0	150	200	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.4.5. Sıfır Atık ve İklim Müzesi, Çevre ve Çocuk Akademisi ve Bakanlığımızın Dijital Kütüphanesinin kurulması	20	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.4.6. Çevre Müfettişleri ve İklim Elçileri etkinlik sayısı	10	0	104	104	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 2.4.7. Çevre, İklim ve Şehircilik konularında yayımlanan (dergi, bülten, vb.) yayın sayısı	30	42	98	98	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Bakanlığımız Merkez Teşkilatı ve İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Eğitimlerde hedef kitleye ulaşılamaması 2. Yetkili kuruluşlardan personel talebinin gerçekleşmemesi 3. Salgın nedeni ile eğitim ve organizasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilememesi 4. Organizasyon, bülten, yayınlar için gerekli bütçenin onaylanmaması					
Stratejiler	• Bakanlığımızın kamuoyundaki algısının artırılması, Bakanlık faaliyetlerinin kamuoyu ile paylaşılması sağlanacaktır. • İklim Değişikliği ile mücadele kapsamında; Net Sıfır Emisyon 2053, Yeşil Kalkınma, Şehirlerimizin Yeşil Dostu İklim Dönüşümü, Sıfır Atık vb. alanlarda toplumsal farkındalığı artıracak eğitim, etkinlik ve tanıtımların planlanması yapılacaktır. • Bakanlıklar, ilgili Kamu Kurum ve Kuruluşları ve STK'lar ile ortak çalışmaların yürütülmesi için protokollerin yapılacaktır.					
Maliyet Tahmini	33.000.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Ülkemizin Paris İklim Anlaşmasına taraf olmasıyla; İklim Değişikliği ile mücadele kapsamında şehircilik çalışmalarında yeni bir sürece girilmiş ve belirlenen hedeflere ulaşmak için toplum bilincini yeniden şekillendirecek ve artıracak projeler yapılmaktadır. • Birimlerin talepleri doğrultusunda her yıl Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığınca merkez ve taşra teşkilatında çalışan personele eğitim verilmektedir. Yeni dönemin şehircilik anlayışının dinamiklerine uygun olarak personel eğitimleri yürütülmektedir.					
İhtiyaçlar	• Eğitimlerin, belirli bir strateji çerçevesinde, unvan bazlı olması ve Bakanlıkça yapılan faaliyetlere yönelik bilgilendirmelerin de yapıldığı bu eğitimlerin sonucunda kazanılması gereken yetkinliklerin belirlenmesi gerekli görülmektedir. • Eğitim İhtiyaç Analizi yapılarak, çalışanların gelişimlerine katkı sağlanmalıdır. • Bakanlığımız personeli ile iç ve dış paydaşlarına yönelik eğitimler yapılacaktır; Bakanlığımız çalışma konuları ile ilgili yayınlar hazırlanacaktır. • Çalışanların motivasyonunu ve kurumsal aidiyetini artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. Performans izleme ve değerlendirme sistemine geçilmelidir. • İyi performansları ödüllendirecek mekanizmalar geliştirilmelidir. • Belirlenen stratejilerin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan bütçenin karşılanması gerekmektedir.					

AMAÇ 3

3.1 Çevresel Etki Değerlendirmesi

Amaç	A 3. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.					
Hedef	H 3.1. Çevresel etki değerlendirme süreçlerinin etkin uygulanmasını sağlamak üzere kapasite geliştirme ve rehberlik faaliyetleri yürütülecek, SÇD uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 3.1.1. ÇED başvurularının süresi içerisinde sonuçlandırılma oranı (%)	50	99	99	99	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.1.2. SÇD süreci yürütülen plan/program sayısı (Kümülatif)	50	20	21	22	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü					
Riskler	1. ÇED sürecinde görev alanların teknik kapasitesinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasındaki yetersizlikler 2. ÇED sürecinde halkın etkin katılımına ilişkin yaşanabilecek sorunlar 3. SÇD'nin etkin uygulanmasına ilişkin kapasite sorunları					
Stratejiler	• Tarım, turizm, su yönetimi, kıyı yönetimi, mekânsal planlama, balıkçılık ve ormancılık, atık yönetimi, enerji, sanayi, telekomünikasyon ve ulaştırma sektörlerinde hazırlanan ve Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'ne tabi plan ve programlara stratejik çevresel değerlendirme uygulanacaktır. • ÇED sürecinin etkin uygulanması sağlanacaktır.					
Maliyet Tahmini	251.500.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Çevrenin korunmasını sağlamak üzere sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda, çevre üzerinde önemli etkiler yapması beklenen plan/programların hazırlanması ve onayı sürecine çevresel unsurların entegre edilmesi için uygulanan Stratejik Çevresel Değerlendirme sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları düzenlenmiştir. SÇD uygulamaları tüm sektörlerde 1 Ocak 2023 yılı itibari ile uygulanacaktır.					
İhtiyaçlar	• 1 Ocak 2023 yılı itibari ile SÇD Yönetmeliği uygulamalarının tüm sektörlerde uygulamaya geçmesi gerekmektedir.					

3.2 Çevre İzin ve Lisansları/Belgelendirme ve Çevre Etiketleri

Amaç	A 2. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.					
Hedef	H 3.2. Çevre izin ve lisans uygulamaları güçlendirilecek, Bakanlıkça yetkilendirilecek kurum/kuruluşların etkinliği artırılacak, çevre dostu ürün ve hizmetler çevre etiket sistemi ile yaygınlaştırılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 3.2.1. Çevre Danışmanlık Firmalarının denetlenme oranı (%)	20	40	40	45	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.2.2. E-izin başvurularının süresi içinde sonuçlandırılma oranı (%)	20	99	99	99	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.2.3. Araç Takip Servis Sağlayıcılarına yönelik denetlenme oranı (%)	20	0	60	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.2.4. Toprak, deniz ve çevresi kirliliğinin önlenmesine ilişkin yetkilendirilmiş firmaların denetlenme oranı (%)	10	0	80	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.2.5. Çevre Etiket Sistemi kapsamında belirlenen ürün ve hizmet grubu sayısı (Kümülatif)	30	7	9	12	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlar					
Riskler	1. Çevre Etiket sisteminin etkin uygulanmasının sağlanamaması riski 2. Çevre Etiketleri alabilme potansiyeli olan firmalara yeterli teşvik mekanizmasının işletilememesi 3. Yetkilendirilmiş ve belgelendirilmiş kişi ve kurum/kuruluşların denetiminin gerçekleştirilememesi					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Çevreye kirlilik etkisi olan işletmelere geçici faaliyet belgesi, çevre izni ve lisansı verilecektir. • İthalat ve ihracat iş ve işlemlerinin elektronik ortama alınması ile başvurular hızlı, güvenli, kolay bir şekilde internet bağlantısı olan her noktadan masa, ofis ihtiyacı duyulmaksızın 7/24 yapılabilecek ve değerlendirilebilecektir. • Çevre etiket sisteminin yaygınlaştırılması kapsamında çalışmalar yapılacaktır. • Ürün ve hizmetlere yönelik kriterler belirlenerek, çevre etiketi uygulaması yapılacak ürün ve hizmet sayısı artırılabilecektir. • Türkiye Çevre Etiket Sisteminin Global Ecolabelling Network'e tam üyeliği sağlanacaktır. • Entegre çevre bilgi sisteminin alt uygulaması olan e-yeterlik yazılımının altyapısının güçlendirilmesi sağlanacaktır. • Yetkilendirilmiş kurum/kuruluşların denetimlerinin Bakanlık ve İl Müdürlükleri tarafından yapılarak Bakanlığa raporlaması istenecektir. Denetimle birlikte kurum/kuruluşlara mevzuatın uygulanması konusunda rehberlik verilecektir.					
Maliyet Tahmini	242.000.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinin Ek-1 ve EK-2 listelerinde yer alan işletmelerin faaliyette bulunabilmeleri için çevre izni veya çevre izin ve lisansı almaları zorunludur. • Türkiye Çevre Etiket Sistemi, AB üyesi ülkeler de dâhil olmak üzere, gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülke tarafından uluslararası standartlar dikkate alınarak ülkesel bazda uygulamaya konulmuştur. • Çevre Etiketleri Yönetmeliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. • 3 ürün grubunda (seramik, tekstil ve elde yıkama bulaşık deterjanı) 4 firmaya Çevre Etiketleri kullanıcısı unvanı verilmiştir.					

	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre Etiketleri Yönetmeliği kapsamında toplamda 7 ürün/hizmet grubunda kriterler (seramik, tekstil, temizlik kâğıdı, elde yıkama bulaşık deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam ve turistik konaklama) yayımlanmıştır.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre yönetimi hizmeti veren çevre mühendisleri, çevre görevlileri, çevre danışmanlık firmaları ve çevre yönetim birimlerinin hizmet kalitesinin artırılması ve geliştirilmesi gerekmektedir. • Çevre Etiketleri ile ilgili farkındalığının artırılması ile Çevre Etiketinin ulusal ve uluslararası ortamda tanıtılması için çalışmalar yapılması gerekmektedir. • Türkiye Çevre Etiketleri Sisteminin medya kanalıyla daha büyük kitlelere tanıtımın sağlanması gerekmektedir. • Çevre yönetimi hizmeti veren çevre mühendisleri, çevre görevlileri, çevre danışmanlık firmaları ve çevre yönetim birimlerinin hizmet kalitesinin artırılması ve geliştirilmesi gerekmektedir. • Bilişim sistemlerinin yeterli hizmetlerinde daha etkin ve verimli olarak kullanılması sağlanmalıdır. • ÇED Yeterlik Belgesine sahip Kurum/Kuruluşların hizmet kalitesinin artırılması ve geliştirilmesi gerekmektedir.

3.3. Kamu Taşınmazlarının Yönetimi/Yatırım Ortamının Geliştirilmesi

Amaç	A 3. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.					
Hedef	H 3.3. Yeşil alan üreten, sürdürülebilir tarım yapan vatandaşlarımız ve temiz enerji yatırımı planlayan yatırımcılarımız hazine taşınmazları ile desteklenecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hazine varlıklarının ve yükümlülüklerinin yönetimi/ Hazine taşınmazlarının yönetimi					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Hazine taşınmazlarının ekonominin ve paydaşların ihtiyaçları dikkate alınarak etkili bir yaklaşımla yönetilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 3.3.1. Milli emlak gelirlerinin bir önceki yıla göre artış oranı(%)	20	22	10	10	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.3.2. Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Milyar TL, Kümülatif)	20	15,05	17	19	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.3.3. Hazine ile vatandaşlar arasındaki mülkiyet sorununun çözümü için satış/devri yapılacak taşınmaz sayısı (Bin, Kümülatif)	15	603.385	620.000	640.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.3.4. Başta ceviz badem olmak üzere ağaçlandırma ve tıbbi, aromatik ve süs bitkileri yetiştiriciliği için kiralanmak üzere ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (milyon m ² , Kümülatif)	15	146,7	150	170	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.3.5. .Yatırım teşvik uygulamaları kapsamında ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (milyon m ² Kümülatif)	15	82.681.970	100.000.000	120.000.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 3.5.6 Kamu idarelerinin yeşil alanların artırılması ve çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik faaliyetleri için tahsis edilecek taşınmaz yüzölçümü (milyon m ² Kümülatif)	15	10	20	30	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Milli Emlak Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri					
Riskler	Organizasyonel ve insan kaynakları alanındaki yetersizlikler					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Hazine taşınmazlarının yönetiminden elde edilen gelirler artırılabilecektir. Mülkiyet sorunlarının çözümüne ilişkin uygulamalar iyileştirilecek ve geliştirilecektir. Sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda arz edilen hazine taşınmaz portföyü genişletilecektir.					
Maliyet Tahmini	634.055.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Hazine taşınmazları sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılmaktadır. 180 günlük icraat programları çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ekonomi, finans, tarım, turizm, eğitim ve sanayi sektörlerinde çok çeşitli ihtiyaçlara göre çalışmalar yapmakta ve farklı alanlarda vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını gözetmektedir.					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Hazine taşınmazlarının tarım, hayvancılık, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesi gerekmektedir.					

AMAÇ 4

4.1 Yeni Şehircilik Vizyonuyla Millet Bahçeleri/Mekânsal Strateji ve Planlama

Amaç	A 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.					
Hedef	H 4.1. Şehirlerimizde doğayla iç içe yaşam alanları oluşturan Millet Bahçeleri 81 ilimizde yaygınlaştırılacak, şehirlerimizin kimliğini ve sosyal dokusunu esas alarak yatay mimariyle mahalle kavramını öne çıkaran mekânsal planlama ve kentsel tasarım çalışmaları yürütülecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 4.1.1. Millet Bahçesi çalışması başlatılan alan büyüklüğü (Milyon m ²)	15	68	70	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.2. Türkiye Mekânsal Strateji Planının onaylanarak kurumlara bildirilmesi	10	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.3. Toplam 7 etaptan oluşan Kanal İstanbul Projesine ilişkin İmar Planlarının tamamlanması	15	1.2.3. Etap	4. ve 5.etap	6. ve 7.etap	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.4. "Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Beratı" alan şehir sayısı	10	0	(*)	6	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.5. «Özgün Mahalle Sertifikası» alan yerleşme sayısı	10	0	(*)	6	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.6. İnsan odaklı ve yatay mimariyi yansıtan örnek yerleşim veya plan/uygulama projesi sayısı (Kümülatif)	10	20	50	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.7. Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sisteminde (YERBİS) afet tehlikelerini belirleyen Yer Bilimsel Etütlerin tamamlanma oranı (onay/talep)	10	60	62	65	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.8. Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi (%)	10	16	80	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.1.9. Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi (%)	10	0	10	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri					

	Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Millet bahçesi uygulamalarında teknik ve mali açıdan olası yetersizlikler 2. Paydaşlarla işbirliği ve uygulama bütünlüğünün beklenen düzeyde olmaması 3. Paydaşlarla işbirliği ve uygulama bütünlüğü sağlanamaması 4. Üst ölçekli planlarla uyumsuz alt ölçekli planların yapılması 5. Plansız, denetimsiz, kaçak ve çarpık kentsel ve endüstriyel gelişmelerin ortaya çıkması riski 6. Yatırımların doğru yönlendirilemeyerek yerel potansiyellerin etkin değerlendirilememesi 7. Yer bilimsel etüt raporlarının öncelikle Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar ile teknik standartlara uygun olarak hazırlanmaması
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Millet bahçeleri nüfus yoğunluğu ve şehrin büyüklüğü göz önünde bulundurularak projelendirilecektir. Millet bahçelerinde tasarlanacak alanlar ve kullanımların hepsinde evrensel tasarım ilkeleri gözetilecek ve herkes için tasarım anlayışı ile ele alınacaktır. • Millet Bahçeleri ile kişi başına düşen yeşil alan miktarı artırılarak iklim değişikliğinin etkileri hafifletilecektir. • Millet bahçelerinde; yağmur suyunun toplanıp yer altı sularına kazandırılması ve su ihtiyacının karşılanması için yağmur bahçeleri gibi yeni yöntemler kullanılacaktır. Yeşil kentlerin en önemli bileşenlerinden biri olan güneş, rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı artırılacaktır. • Ülkenin sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde, ekonomik, sosyal ve mekânsal gelişimi sağlanacaktır. • Her türlü mekânsal planlama sürecinde afet tehlikelerini dikkate alan güvenli, dirençli, sürdürülebilir ve yaşanabilir alanların oluşturulması sağlanacaktır. • Ülkemizde her türlü ölçekte, fiziki ve stratejik planlar, dönüşüm ve özel proje alanlarında planlama, kentsel tasarım, hâlihazır harita, yer bilimsel etüt raporları, parselasyon planları, kamulaştırma, kıyı kenar çizgisi tespit işlemleri gerçekleştirilecektir. • Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanılması kararları belirlenecektir.
Maliyet Tahmini	238.642.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Millet bahçeleri çalışmaları ile İstanbul'da kişi başına düşen yeşil alan miktarı %10, İstanbul ilinin Avrupa yakasında ise kişi başına düşen yeşil alan miktarı %15 artacaktır. Ankara'da yapılacak millet bahçeleri ile mevcuttaki aktif yeşil alan büyüklüğü %6 artacaktır. • Millet bahçeleri, doğa ile vatandaşları bir araya getirerek hem fiziksel hem psikolojik yönden fayda sağlarken aynı zamanda sosyal ihtiyaçları da karşılayacaktır. • Millet bahçesi projeleri şehirlerde artan hava, gürültü ve ışık kirliliklerinin giderilmesi ve azaltılmasına da katkı sağlayacaktır. • 2023 vizyonu doğrultusunda yeni yatırımlar ve teşvikler de dikkate alınarak sektörel planlar, il çevre düzeni planları ve bölge bazında yapılan çevre düzeni planlarındaki arazi kullanım kararlarında birlikteliğin ve devamlılığın sağlanmasına yönelik Bakanlığımızın yetkili kılındığı alanlarda revizyon çalışmaları sürdürülmektedir. • Mekânsal strateji planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle hazırlamak yetkisi çerçevesinde "Türkiye Mekânsal Strateji Planı" tamamlanmıştır. • İmar Planına Esas Yerbilimsel Etüt Raporlarının Onay sürecine it tüm iş ve işlemlerin YERBİS uygulaması üzerinden yürütülmesi çalışmalarına 1 Mayıs 2018 tarihi itibarı ile başlanılmıştır. • Aktif faylar 1/1000 ölçekli haritalanması ve fay sakınım zonu oluşturma kriterlerinin belirlenmesi çalışmalarına başlanılmıştır.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanları haline dönüştürmek, yaşam ve çevre kalitesini yükseltmek ve kimlikli-yeşil şehirler oluşturma amacı doğrultusunda, kentlerimizin ihtiyaç duyduğu açık yeşil alanlar (Millet Bahçeleri) ve sosyal donatı alanlarının (Millet Kiraathaneleri) oluşturulmasına ihtiyaç vardır. • İmar Planına Esas Yerbilimsel Etüt Raporlarının YERBİS uygulaması üzerinden onay işlemlerinin yürütülmesi çalışmaları sürdürülmektedir. • "Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi Projesi" kapsamında, Mevcut Durum Analiz Raporu, Gelişme-Sonuç Raporu ve Kriterler'in belirlendiği Kılavuz hazırlanacaktır. • "Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi- Etap 1" projesi ile 5 ilimizde aktif fay zonları 1/1.000 ölçekte haritalanacak, fay sakınım zonları belirlenerek Yer Bilimsel Etüt Sistemi (YERBİS) üzerinden ilgili kurum/kuruluşların kullanımına açılacaktır.

(*) 2022 yılında analiz çalışmaları ve başvuru değerlendirmeleri yapılacaktır.

4.2 Mekânsal Kalitenin Değişim ve Gelişiminin İzlenmesi

Amaç	A 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.					
Hedef	H 4.2. Mekânsal planlama sistemi katılım ve denetim süreçlerini içerecek şekilde geliştirilerek mekânsal kalitenin değişim ve gelişimi izlenecek, yerel yönetimlere destek ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 4.2.1. Büyükşehir belediyelerinden başlayacak şekilde yerel yönetimlerin plan ölçeğinde mekân ve yaşam kalitesinin ölçüleceği parametre sayısı (Kümülatif)	40	9	12	15	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.2.2. Büyükşehir belediyelerinin performanslarının ölçümünün tamamlanma oranı (%)	40	0	0	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.2.3. Uygulamaya alınan büyükşehirlerde mekâna yönelik karşılaştırmalı analizlerle (yeşil alan, sosyal donatı, planlı konut yerleşim alanı yoğunluklarındaki değişim vb.) hazırlanan izleme ve değerlendirme rapor sayısı	20	15	20	30	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü					
Riskler	1. Büyükşehir Belediyelerin teknik, personel ve altyapı kapasitelerinin yetersiz olması ve veri üretmemesi 2. Büyükşehirlerle işbirliği ve koordinasyon sağlanamaması					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Planların izlenmesine yönelik arazi kullanım ve planlama alanında belirlenen 27 gösterge Büyükşehir belediyelerinin görüşleri doğrultusunda gözden geçirilecek ve mekâna yönelik göstergeler netleştirilecektir. Büyükşehirlerde uygulamada karşılaşılan sorunlarla ilgili rehberlik edilecek, gerekli destek verilecektir. Büyükşehirlerin kentsel göstergeleri birbirleriyle ve ortalama değerlerle karşılaştırılacak performansları ölçülecek ve geliştirilmeleri özendirilecektir.					
Maliyet Tahmini	175.178.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Büyükşehirlerde mevcut arazi kullanım verileri ile kent bütününde yapılan planlarda alan kullanım verileri sistematik olarak üretilmemekte ve değerlendirilememektedir. Özellikle imar planlama düzeyinde üst ölçekli planlara uygun olmayan alt ölçekli planlar yapılabilmektedir.					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Büyükşehir belediyeleri ile birlikte hazırlanacak mekâna yönelik göstergeler, yerel yönetimlere destek ve rehberlik hizmeti çerçevesinde yapılmalıdır. Kent bütününde daha yaşanabilir çevreler oluşturulması için büyükşehir belediyeleri özendirilmeli ve gerekli destek sağlanmalıdır. Planların mekâna yönelik standartlar kapsamında izlenmesine yönelik kentsel göstergeler setine ihtiyaç duyulmaktadır. Hazırlanacak yeni mevzuat ve uygulamaları ile yeni şehircilik anlayışı düzenlemelere yansıtılarak şehirlerimizin imar disiplini altına alınması gerekmektedir.					

4.3 Kentsel Dönüşümün Yeni Yol Haritası; Yerel Dönüşüm Stratejileriyle Afetlere Hazır Kimlikli Şehirler

Amaç	A 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.					
Hedef	H 4.3. Afet riski taşıyan alanlarda yerinde dönüşüm ilkesiyle, kentin kendi dokusuna özgü dönüşüm stratejileriyle, mevcut sosyal yapıyı dikkate alan, tarihi merkezlerin yenilenmesini ve sanayi alanlarının dönüşümünü de içeren kentsel dönüşüm çalışmaları hızlandırılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 4.3.1. Kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	15	37	60	85	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.3.2. Kentsel Dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayısı (kümülatif)	20	1.507.199	1 milyon 815 bin	2 milyon 115 bin	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.3.3. 6306 sayılı kanun kapsamında yapılan kentsel dönüşüm uygulamalarında üretilmesi planlanan yeşil alan büyüklüğü (hektar) (kümülatif)	20	15	30	45	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.3.4. Tarihi Kent Merkezi Projesi kapsamında yer alan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	15	25	40	60	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.3.5. Küçük sanayi kooperatiflerine satışı yapılan Hazineye ait küçük sanayi alanı imarlı parsel sayısı (adet)	15	260	120	130	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 4.3.6. 6306 sayılı Kanun kapsamında meydan projesi geliştirilen yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	15	20	25	30	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Millî Emlak Genel Müdürlüğü, İller Bankası Anonim Şirketi, Emlak Bank, TOKİ					
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dönüşümün finansman ihtiyacı 2. Ülkemizin afet riskine maruz yapı stoku sayısının yüksekliği nedeniyle afet risklerine karşı can ve mal kaybının önlenmesine yönelik acil tedbirlerin alınması gerekliliği, 3. Uzlaşma süreçlerinde yaşanan zorluklar, 4. Plan ve projelendirme aşamasında diğer kurumlarla yaşanan bazı görüş farklılıkları, 					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Kentsel dönüşüm sürecinde afet riskleri dikkate alınarak önceliklendirilen alanları tespit eden, bu alanlarla ilgili mevzuat araçlarını tanımlayan ve vatandaş katılımı ve beklentilerini sağlayan kentsel dönüşüm stratejisi belgelerinin yerel yönetimlerce hazırlanması. • Alanlarda bulunan kamu mülkiyetindeki taşınmazların değerlendirilmesi suretiyle oluşacak artı değerlerin finansman ihtiyacında kullanılması sağlanacaktır. • Alan bazında belediyelerimizden iletilen riskli alan teklifleri değerlendirilecek, rezerv yapı alanı belirleme çalışmaları yapılacak ve yapı bazında vatandaşlarımızın başvurusu ile başlatılan riskli yapı tespit işlemleri gerçekleştirilecektir. • Riskli alanlarda yapılacak uygulamalara ilişkin ilgili idareler yetkilendirilerek, bu uygulamalara ilişkin teknik ve bütçe ölçütünde mali destekler sağlanacaktır. • Sosyal dokunun devamı ve gelecek nesillere aktarılması, sosyal yapıya uyumlu, yöresel unsurları barındıran, sağlıklı ve güvenli yaşama alanlarının oluşturulmasına yönelik tarihi kent merkezi projelerinin Yerel Yönetimler ve TOKİ işbirliği ile hazırlanması sağlanacaktır. • Kent ölçeğinde özellikle merkezi nitelikteki bölgelerde sıkışan küçük sanayi alanlarının şehir dışına taşınmasına yönelik projelerin Yerel Yönetimler ve TOKİ işbirliği ile hazırlanacaktır. 					

	<ul style="list-style-type: none"> Kentsel sürdürülebilirliğin sağlanması ve yeşil kalkınma hedefi doğrultusunda kentsel dönüşüm projelerinde yatay mimari anlayışı ile yeşil alanların artırılması sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	1.684.315.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Nüfusunun %71'i, topraklarının %66'sı, 1. ve 2. deprem kuşağında bulunan ve iklim değişikliği ile birlikte artan sel ve heyelan riskleri değerlendirildiğinde ülkemizdeki yaklaşık 1.5 milyon birimin dönüşümü aciliyet arz etmektedir. Kentsel dönüşümün finansmanı için büyük ölçekte kaynak gerektiği tespit edilmiştir. Kira yardımları ve faiz destekleri, plan ve projelendirme giderleri ve bazı kamulaştırma giderleri ve altyapı uygulamaları için tahsil edilen ödenek dışında, yapım faaliyetlerinin başlamasına yönelik finansman ihtiyacı bulunmaktadır. Afet riski altındaki alanlarda yeni projelendirme ve yapım faaliyetlerinin gerçekleştirilerek sosyal yaşam kalitesinin artırılması ve iklim değişikliğine yönelik kentsel dönüşüm projelerinde tedbirlerin alınması gerekli görülmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Kentsel dönüşümle ilgili işleyişin hızlandırılması gerekmektedir. Ülke genelinde yürütülen kentsel dönüşüm projelerinin zamanında tamamlanabilmesi için yeni kaynak üretilmelidir. Dönüşümün kendini finans edemediği yerlerde yeni finans model ve yöntemler geliştirilmelidir. Kredi faizinin minimum tutulması ve hibe fonlarından kredi faizinin karşılanması için tedbirler alınmalıdır. Kentsel dönüşüm sürecinde yaşanan sorunların etkin bir biçimde çözümü ve teşviklerin artırılmasına yönelik mevzuat çalışmalarının tamamlanması ve kentsel dönüşüme yeni aktörlerin dahil edilmesi gerekmektedir.

AMAÇ 5

5.1 Yerel Yönetimlerin Kurumsal ve Mali Kapasitesinin Artırılması

Amaç	A 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.					
Hedef	H 5.1. Yerel yönetimlerin mali ve kurumsal kapasitesi artırılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi/ Yerel yönetimlerin hizmet kalitesinin artırılması					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Rapor Sıklığı
PG 5.1.1. Belediyelerin kurumsal ve mali kapasitesini geliştirmeye yönelik çalışma yapılacak mevzuat sayısı (adet)	15	1	3	3	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.1.2. Nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyeler için hizmet önceliklendirmesine ilişkin rehber tamamlanma oranı(%)	15	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.1.3. YERELBİLGİ Sisteminde uygulamaya alınan veri seti sayısı (Kümülatif)	15	0	4	10	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.1.4. Tamamlanan Yerel Hizmet Standardizasyonu Sayısı (Kümülatif)	15	0	4	7	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.1.5. Eğitim verilen personel sayısı*	10	250.000	270.000	300.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.1.6. Belediyelerde performans esaslı program bütçe sistemine geçilmesine ilişkin çalışmaların tamamlanması oranı (%)	10	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.1.7. Belediyelerde düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatları ile ilgili her türlü iş ve işlemin yapılacağı merkezi bir sistem kurulması oranı (%)	10	0	0 (**)	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.1.8. Belediyelerde iklim değişikliği ile ilgili birimlerinin (daire başkanlığı/müdürlüğü) kurulmasının zorunlu hale getirilmesi	10	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Strateji Geliştirme Başkanlığı, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü					
Riskler	1.Büyükşehir, büyükşehir ilçe, il, ilçe ve belde gibi farklı statüde olan dolayısıyla farklı görev, yetki ve sorumluluklara haiz bulunan tüm belediyelerde planlanan faaliyetlerin aynı zamanda hayata geçirilememesi.					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Belediyelerin, kurumsal ve mali kapasitesini geliştirmeye yönelik mevzuat çalışmaları yürütülecektir. Mahalli ihtiyaçların karşılanmasında etkin kaynak kullanımını sağlamak üzere hazırlanan hizmet önceliklendirme rehberinin uygulanmasına ilişkin kılavuz geliştirilecektir. Yerel yönetimlerle ilgili hem merkezi idare tarafından yürütülecek çalışmalarda (mevzuat hazırlama ve/veya politika belirleme süreçlerinde); hem de belediyenin karar alma süreçlerinde faydalanabileceği güncel, etkin, kapsayıcı, güvenilir, kolayca erişilebilir ve raporlanabilir veriler toplanacaktır. Yerel yönetimlerin hizmet sunum süreçlerinde yeknesaklık sağlanacaktır. 					

	<ul style="list-style-type: none"> • Yerel yönetimlerin kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesi için personel eğitimleri verilecektir. • Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına katkı sağlamak, mali saydamlığı ve hesap verebilirliği artırmak amacıyla belediyelerde performans esaslı program bütçe sistemine geçilecektir. • Belediyelerin yetkili idare sıfatıyla düzenlediği işyeri açma ve çalışma ruhsatlarında 1.390 belediyeyi kapsayacak şekilde uygulama birliği sağlanacaktır. • “Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” 7 Ekim 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi 2010-2023’de belediyelere sıfır atık ve iklim değişikliği konularında yüklenen görev ve sorumlulukların gerçekleştirilmesi için gerekli birimlerin kurulması sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	370.393.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • Belediyelerin, kurumsal ve mali kapasitesini geliştirmeye yönelik mevzuat çalışmaları ihtiyacı bulunmaktadır. • Yerel yönetimlerin etkin kaynak kullanımında sorunlar yaşanmaktadır. • Yerel yönetimlerle ilgili güncel ve sağlıklı verilere ulaşmada sorunlar yaşanmakta, bu verilerin raporlanabilir olmaması nedeniyle karar alma süreçlerinde fayda sağlanamamaktadır. • Belediyelerin hizmet sunum süreçlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. • Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince performans esaslı program bütçe sistemine geçilmiştir. • Belediyelerin yetkili idare sıfatıyla düzenlediği işyeri açma ve çalışma ruhsatları, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında tesis ediliyor olsa da farklı ölçekteki 1390 belediyenin arasında bir uygulama birliği bulunmamaktadır. • Belediyelerde sıfır atık ve iklim değişikliği konularında faaliyet gösterecek birimler, Norm Kadro Esaslarında “ihtiyari” olarak sayılmıştır.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Belediyelerin, kurumsal ve mali kapasitesini geliştirmeye yönelik mevzuat çalışmaları ihtiyacı bulunmaktadır. • Belediyelerin; mali kaynaklarını ekonomik, etkin ve verimli kullanabilmesi için hizmet önceliklendirmesi yapılması ihtiyacı bulunmaktadır. • Belediyelerin sunduğu hizmetlere ilişkin güncel, sağlıklı ve raporlanabilir veri ihtiyacı bulunmaktadır. • Yerel yönetimlerin hizmet standartları belirlenerek sürecin basitleştirilmesi ve uygulamada birliğin sağlanması gerekmektedir. • Yerel yönetimlerde yönetici ve personelin mesleki bilgilerini geliştirecek eğitsel faaliyetler yapılması gerekmektedir. • Belediyelerin ruhsat düzenlediği işyerlerinin başvuru ile başlayan süreçlerinin denetimler, yaptırımlar ve nihayetinde işyerinin kapatılmasına kadar tüm etaplarını kapsayacak bir sisteme ihtiyaç bulunmaktadır. • Belediyelerde sıfır atık ve iklim değişikliği konularında faaliyet gösterecek birimler, Norm Kadro Esaslarında “ihtiyari” olarak sayılmış olup, bunların mevzuat değişikliği ile zorunlu hale getirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

(*) Bu rakam Türkiye Belediyeler Birliği tarafından verilen eğitimlerden alınmış olup gösterge hedefleri Bakanlığımız ve Türkiye Belediyeler Birliğinin vereceği (uzaktan/yüz yüze) eğitimlere ilişkin toplam verileri ifade etmektedir.

(**) Analiz ile Altyapı ve Taslak Çalışması

5.2 e-Devletin Coğrafi Veri Altyapısının Kurulması

Amaç	A 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.					
Hedef	H 5.2. E-Devletin coğrafi veri altyapısı kurulacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünsel afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG.5.2.1 Coğrafi veri servisi Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna entegre edilen Belediye Sayısı (Kümülatif)	75	21	51	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.2.2. Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Stratejisi ve Eylem Planı Dönemsel Performans Değerlendirme Sayısı (Kümülatif)	25	2	3	4	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı					
Riskler	1. Kurum ve kuruluşların istenen standartta, güncellikte ve doğrulukta coğrafi verilerini sunamaması					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Koordinasyon TUCBS Kurul toplantıları ile yürütülecektir. Veri erişim ve paylaşım altyapısını geliştirmek için gerekli çalışmalar yürütülecektir.					
Maliyet Tahmini	147.237.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Farklı kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen coğrafi verinin bir araya getirilmesi, farklı kullanıcılara ve uygulamalara paylaşılması, ulaşılabilir verinin keşfinin ve kullanım amacına uygunluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir.					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planında da belirtildiği gibi coğrafi bilgi teknolojileri endüstrisinin ülkemizde her düzeyde geliştirilmesi sağlanmalıdır. Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Standartları ve Kent Bilgi Sistemi Standartları yaygınlaştırılmalı ve sektörel standartların geliştirilmesi teşvik edilmelidir. Standartların etkin bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla merkezi kurumların ve yerel yönetimlerin kullanacağı uygulama yazılımları geliştirilmelidir. Milli yazılımlar geliştirilerek coğrafi bilgi sistemi alanındaki işleyiş daha etkin ve verimli hale getirilmelidir. Kent Bilgi Sisteminin yaygın kullanımını sağlamak ve coğrafi bilginin üretimi ve paylaşımında çağdaş bilgi teknolojilerini kullanmak amacıyla yerel yönetimlere hizmet veren bulut bilişim altyapısının işletilebilmesi için idame hizmetleri gerçekleştirilmelidir.					

5.3. Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Yaygınlaştırılması

Amaç	A 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.					
Hedef	H 5.3. Kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımı yaygınlaştırılacak ve kapasiteleri artırılarak nitelikli personel istihdamı sağlanacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 5.3.1. CBS personel belgelendirme sınav sayısı	40	15	15	17	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.3.2. Coğrafi Veri İzin ve Lisans alan firma sayısı	60	11	40	60	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı					
Riskler	1. CBS teknolojileri ile ilgili yazılım ve uygulamaların kullanımına ilişkin yaygınlaştırma, tanıtım ve eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik projelerin kabul görmemesi riski 2. Kurum ve kuruluşlarda coğrafi bilgi sistemleri alanında nitelikli personel istihdamının yetersizliği					
Stratejiler	• Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırmasına yönelik eğitim, tanıtım faaliyetleri yürütülecektir. • Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi kullanımı yaygınlaştırılması için kapasite artırımına ilişkin çalışmalar sürdürülecektir. • Kalkınma planları ile ulaşılmak istenen hedeflerin ve programların gerçekleştirilmesi, uygulama, izleme, denetim ve kontrol sistemlerinin tam bir uyum içinde ve etkin olarak işletilmesi sağlanacaktır.					
Maliyet Tahmini	125.430.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Ülkemizde kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde coğrafi bilgi teknolojilerinin etkin ve verimli kullanımı, yönetim sistemleri ile veri yönetiminin temel ilkelerine sahip teknik personel eksikliği hissedilmektedir. • Bakanlığımızca oluşturulan platform ile coğrafi / konumsal verilerin toplanması, üretilmesi, paylaşılması ve satılmasına ilişkin yapılacak her türlü iş ve işlemler kayıt altına alınacaktır.					
İhtiyaçlar	• Coğrafi bilgi teknolojilerinin yaygın ve verimli bir şekilde kullanılmasını teşvik etmek amacı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve vatandaşlarda farkındalığının artırılması, her düzeyde kapasite artışının sağlanması gerekmektedir. • Coğrafi bilgi teknolojileri kapsamında yürütülen uygulama ve projelerin yaygınlaştırılması ve etkin kullanımının sağlanmasına yönelik mevzuat, eğitim ve tanıtım çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • CBS meslek standartları ve ulusal yeterliliklerine ilişkin çalışmalar (CBS analisti, CBS proje yöneticisi vb.) ile akreditasyon ve sertifikasyona yönelik çalışmaların yapılmasına gerek duyulmaktadır. • Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi'nin kullanılması ve kapasite artırımının sağlanmasına yönelik yazılım altyapısına ihtiyaç duyulmaktadır.					

5.4. Akıllı Şehir Uygulamaları

Amaç	A 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.					
Hedef	H 5.4. Yeşil kalkınma yolunda yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacak, akıllı şehirlere ilişkin katılımcı ve etkileşimli bir ekosistem kurulacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 5.4.1. Bulut Kent Bilgi Sistemi ekosistemine katılan belediye sayısı (Kümülatif)	15	765	1.200	1.390	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.4.2. Kent Bilgi Sistemi eğitimi verilen belediye sayısı (Kümülatif)	15	200	1.200	1.390	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.4.3. Rehberlik yapılan akıllı şehir uygulamaları sayısı (Kümülatif)	15	32	35	50	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.4.4. 81 İlde akıllı şehir olgunluk değerlendirme yapılması oranı (%)	15	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.4.5. Hazırlanan açık kaynak akıllı şehir uygulama bileşeni rehberlik kılavuzu sayısı (kümülatif)	10	0	2	4	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.4.6. Akıllı Şehir Dijital Expo uygulamasının geliştirilmesi (%)	10	0	0 (*)	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.4.7. Yerli ve Milli Harita Altyapısının ve ulusal veri görüntüleme ile paylaşım kütüphanesinin yapılmasına yönelik Orta Katman Altyapısının Oluşturulması oranı (%)	10	0	20	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.4.8. Mekânsal Karar Destek Sistemi oluşturulması oranı (%) (Kümülatif)	10	0	20	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı					
Riskler	1. Paydaş kurum ve kuruluşlardan etkin katılım ve katkı sağlanamaması 2. Akıllı Şehirler Stratejisinin hazırlanması için yeterli kaynağın sağlanamaması 3. Kurum ve kuruluşların istenen standartta uygulamalar gerçekleştirememesi					
Stratejiler	• 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı izleme ve değerlendirme çalışmaları yapılacaktır. • 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı doğrultusunda, milli yazılım ve uygulamaların geliştirilmesine yönelik rehberlik çalışmaları yapılarak şehirlerimizde akıllı uygulamalar yaygınlaştırılacaktır. • Ülkemizde ve uluslararası arenada bütüncül bir yaklaşım çerçevesinde ilgili kurum, kuruluş ve yerel yönetimlerle akıllı şehir faaliyetlerinin koordinasyonu sağlanacaktır.					
Maliyet Tahmini	63.054.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• 2020 ve 2021 yıllarında Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. • 2020 ve 2021 yıllarında akıllı şehir olgunluk değerlendirme çalışmaları 81 ilimize yönelik yapılmıştır. • Akıllı şehir uygulamalarının başında gelen kent bilgi sistemi uygulamalarının yaygınlaştırılması için e-Belediye Bulut Kent Bilgi Sistemi geliştirilmiş olup tüm belediyelerde yaygınlaştırılmaktadır.					

	<ul style="list-style-type: none"> • Vatandaşlarımızın mekânsal plan verilerine ulaşımını sağlayan e-Belediye E-Plan Otomasyon Sistemi geliştirilmiş olup tüm mekânsal planlama ekosistemi tarafından kullanılmaktadır. • Mekansal planlamada TUCBS ile entegre bir yapıda, akıllı plan verisi kullanılmaya başlanmıştır. • Veri altyapısından çevreye, ulaşımdan planlama ve kültürel aktivitelere kadar çok çeşitli alanlarda hazırlanacak uygulamalar şehirlerin hayat kalitesi ve standartlarını olumlu yönde etkileyecektir. • Akıllı şehir standartlarının kullanım esaslarını belirleyen RUMİ – Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi ve Akıllı Şehir Birlikte Çalışabilirlik Modeli hazırlanmıştır. • Akıllı şehir hizmetlerinde yapay zekâ uygulamaları ve ilgili teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Akıllı şehirlerin oluşturulması sürecinde katılımcı ve etkileşimli bir yönetim mekanizmasının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Yerel yönetimlerin kent bilgi sistemi ihtiyacını karşılamak üzere e-Belediye Bakanlık Bulut Kent Bilgi Sisteminin yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. • RUMİ – Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi ve Akıllı Şehir Birlikte Çalışabilirlik Modeli doğrultusunda; kavramsal bilgi, model ve tasarımların hem 11.Kalkınma Planı, hem de 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı doğrultusunda yerel ölçekte fiziki uygulamalara geçirilmesi gerekmektedir. • Teknik uygulama rehberlerinin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Akıllı şehir hizmetlerinde yapay zekâ uygulamaları ve ilgili teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

(*) Analiz ve Altyapı Çalışması

5.5 İklim Değişikliği ile Mücadelede Teknolojik Çözümler

Amaç	A 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.					
Hedef	H 5.5. Çevre sorunlarının tespiti ve iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik veri entegrasyonu sağlanarak analizler ve simülasyonlar yapılacak, teknolojik altyapı geliştirilecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 5.5.1. Çevre, iklim değişikliği ile ilgili veri entegrasyonu, analizi ve simülasyonunun tamamlanma oranı (%) (Kümülatif)	50	0	10	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 5.5.2. İklim değişikliği ile mücadele kapsamında hackaton yapılması oranı (%)	50	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı, İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Kurumların sunmuş olduğu verilerin yetersiz kalması ve standart hale getirilmemiş olması, 2. Salgın nedeni ile eğitim ve organizasyon faaliyetlerinin gerçekleştirilememesi 3. Projeler için gerekli bütçenin onaylanmaması, 4. Ekonomik koşullara dayalı bütçenin yetersiz kalması.					
Stratejiler	• İklim Değişikliği ile mücadele kapsamında; Net Sıfır Emisyon 2053, Yeşil Kalkınma, Şehirlerimizin Yeşil Dostu İklim Dönüşümü, Sıfır Atık vb. alanlarda toplumsal farkındalığı artıracak teknolojik çözümlerin projelendirilmesi sağlanacaktır. • Yapılacak hackathon ile birlikte güncel teknoloji ve yeni fikirler projelendirilecektir.					
Maliyet Tahmini	51.000.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Ülkemizin Paris İklim Anlaşmasına taraf olmasıyla; İklim Değişikliği ile mücadele kapsamında şehircilik çalışmalarında yeni bir sürece girilmiş ve belirlenen hedeflere ulaşmak konu ile ilgili teknolojinin kullanılması, takibi ve konumlandırılmasını sağlayacak projeler planlanmaktadır. • Konusuna özel fikir ve ürün oluşturmaya dayalı yarışma koşullarının yaygın hale gelmesi (hackathon) ve sonucunda belirlenen problemlere yönelik olarak çözümlerin üretiliyor olmasına dayalı proje revizyonlarının yapılması veya yeni projelerin oluşturulması planlanmaktadır.					
İhtiyaçlar	• İklim ile ilgili verilerin tespit edilmesi ve sorumlu kurumlarından temin edilmesi gerekmektedir. • Sorumlu kurumların ve Bakanlığımız ilgili birimlerinin projeye dahil olması gerekmektedir. • Belirlenen stratejilerin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan bütçenin karşılanması gerekmektedir.					

AMAÇ 6

6.1 Binalarda Enerji Verimliliği ve Su Tasarrufu

Amaç	A 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.					
Hedef	H 6.1. Binaların enerji kimlik belgesi alması sağlanacak, enerji verimliliği ile su tasarrufu artılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Enerji arz güvenliği, verimliliği ve enerji piyasası/ Enerji verimliliği					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Yapıların enerji kimlik belgesi alması sağlanarak binalarda enerji verimliliğinin artırılması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 6.1.1. Enerji Kimlik Belgesi alan bina sayısı (Kümülatif)	15	1.329.566	1.400.000	1.450.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.1.2. A, B, C sınıfı Enerji Kimlik Belgesi alan bina sayısı (Kümülatif)	15	1.220.929	1.300.000	1.350.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.1.3. Enerji Kimlik Belgesi alan binalarda yenilenebilir enerji kullanan bina sayısı (Kümülatif)	20	63.957	75.000	85.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.1.4. Yetkilendirilen EKB uzmanı sayısı (Kümülatif)	10	9.485	10.000	10.500	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.1.5. Ulusal Yeşil Bina Sertifikasına sahip bina sayısı	10	0	4	10	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.1.6. Yeni inşa edilen konutlardaki ortalama enerji ihtiyacı (kWh/m ² -yıl)	10	127	125	120	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.1.7. Neredeyse Sıfır Enerjili Binalara (NSEB) ilişkin mevzuat düzenlemesi yapılması ve uygulamaya geçilmesi (*) (%)	10	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.1.8. Yapı projelerinde su tasarrufunun sağlanmasına yönelik düzenlemelerin tamamlanma oranı (%)	10	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Binalarda enerji verimliliği ve su tasarrufu ile ilgili farkındalığın düşük olması 2. Mevcut binaların enerji verimli binalara dönüştürülememesi					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Binalarda enerji verimliliğinin artırılması için düzenleme yapılacaktır. Enerji verimliliği ve su tasarrufu konusunda toplumsal farkındalığı artıracak çalışmalar yapılacak, uygulanacak ve izlenecektir. Sürdürülebilir yeşil binaların ve yerleşmelerin sertifikalandırılması amacıyla Yeşil Sertifika Sistemi oluşturulacaktır.					
Maliyet Tahmini	363.028.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Yapılarda enerji verimliliği konusunda önemli mesafe alınmıştır. Bu dönemde 700 binden fazla binaya Enerji Kimlik Belgesi (EKB) verilmiştir. Binalarda enerji verimliliği uygulamalarının önünü açmak, bürokratik engelleri kaldırmak ve standartlara uygun yapılmasını sağlamak amacıyla imar ve enerji verimliliği mevzuatında değişiklik yapılmıştır. "Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği" ile binalarda minimum enerji performans gerekleri belirlenmiş, yenilenebilir enerji kaynaklarının uygulanabilirliği artırılmıştır.					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Yeni plan döneminde tüm yapıların EKB zorunluluğunun başlayacak olması nedeniyle binalarda enerji verimliliği hususu yürütülecek proje ve faaliyetlerle önceliğini koruyacaktır. Enerji Kimlik Belgesi verme sürecinin hızlandırılmasına ve Yeşil Sertifika Sistemi'nin oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.					

6.2 Yapı Müteahhitlerinin Kayıt Altına Alınması/Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi

Amaç	A 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.					
Hedef	H 6.2. Yapı müteahhitleri ve şantiye şefleri ile plan müellifleri kayıt altına alınacak, kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esasları belirlenecek, yapı malzemelerinin geliştirilmesi sağlanarak etkin ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetleri sunulacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 6.2.1. Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi düzenleme sayısı (Bugüne kadar verilen belgelerin toplamı-Kümülatif)	15	3.568	3.900	4.300	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.2.2. Yapı ve yapılaşmaya dair yürütülen proje sayısı (Kümülatif)	15	13	14	15	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.2.3. Yıl içerisinde talep edilen inceleme ve görüş sayısının karşılanma oranı (%)	15	88	89	90	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.2.4. Yapı malzemelerine ilişkin illerde güçlendirilen laboratuvar sayısı (Kümülatif)	20	39	42	44	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.2.5. Yapı malzemelerine ilişkin Piyasa Gözetim Denetim Sayısı	15	11.957	15 000	15 500	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.2.6. Denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı (G.N.Sayısı / T.N. Sayısı) (%)	20	98	98	98	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Sağlıksız ve riskli yapı stoku 2. Müteahhitlerin kayıt dışı faaliyette bulunması 3. Teknik düzenlemesine uygun olmayan, güvensiz yapı malzemeleri kullanılması riski 4. Piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin etkin yapılmaması 5. Yapı malzemeleri piyasa gözetimi ve denetimi personelinin ürün bazında uzmanlaşmaması ve tam zamanlı çalışmaması					
Stratejiler	• Yurtiçinde ve yurtdışında kamuya, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerine iş yapan müteahhitler belgelendirilecek, izlenecek ve denetlenecektir. • Etkin ve izlenebilir kayıt ve denetim sistemi geliştirilerek inşaat sektöründeki kayıt dışılığın en aza indirilmesi sağlanacak ve iş süreçleri hızlandırılacaktır. • Taslak Yapı Müteahhitliği Yönetmeliği hazırlanacaktır. • Piyasaya arz edilen yapı malzemelerinin Teknik Düzenlemesine uygunluğu denetlenecektir. • Projelerde malzemelerin kullanım amacına uygun olarak seçilmesi için gerekli kriterlerin belirlenmesi amacıyla gerekli düzenlemeler yapılacaktır. • Merkez ihtisas laboratuvarımızın akreditasyonu var olan şekilde devam ettirilecektir. • Yapı ve yapılaşmaya ilişkin genel ilke ve esaslar belirlenecek, yerleşme ve yapılaşma konularına ilişkin rehberlik hizmetleri yürütülecektir.					
Maliyet Tahmini	299.492.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• “Yapı Müteahhitlerinin Yetki Belge Numaralarının İptal Edilmesi İle Şantiye Şefleri Hakkında Yapılacak İşlemlere İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ” hazırlanarak yürürlüğe girmiştir. • Yapı müteahhitliği gibi hizmet alanlarında çalışan gerçek veya tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumluluklarına ve kayıtlarının tutulmasına ilişkin esaslar belirlenmekte, mesleki yeterlikleri ile kuruluş yeterlikleri değerlendirilerek bunlara tescil ve yeterlik belgeleri verilmekte veya verilmesini ve kayıtlarının tutulması sağlanmaktadır. • Kamuda ve özel sektörde planlama işi yapan şehir plancılarının plan yapımı yeterlilik belgesi taleplerinin beklenen seviyede olmadığı tespit edilmiştir.					

	<ul style="list-style-type: none"> • Bakanlığımız tarafından yayımlanan Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamındaki ürünlerden hakkında bir uyumlaştırılmış standart bulunan yapı malzemeleri, piyasaya güvenli olduklarının beyanı olan CE işaretleme ile arz edilmektedir. • Denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı %96 düzeyindedir. • Türkiye’de yerel malzeme ve inşaat teknikleri de dahil ‘Yapı Ar-Ge’ olarak yeni yapım tekniklerinin ve malzemelerin geliştirilmesi önem arz etmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • “Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları İle Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelikte” yapılacak revizyonlar ile bürokrasi azaltılacaktır. • Etkin piyasa gözetimi ve denetimi ile teknik düzenlemeye uygunluğun sağlanabilmesi için, denetim elemanları sürekli eğitilmeli, koordinasyonu sağlayan sistem yazılımı geliştirilmeli, laboratuvarların cihaz kapasitesi ve teknolojik altyapısı artırılmalıdır. • ‘Yapı Ar-Ge’ projeleri için üniversiteler ile projeler yapılmalıdır. • İmar ve yapılaşmaya ilişkin dünyadaki en modern projelerin ve uygulamaların analiz edilmesi ve uygun olanların ülkemize entegrasyonu ile ilgili olarak proje girişimlerinde bulunulması gerekmektedir.

6.3 Kamu Yapılarının Etüt-Proje-Yapım Faaliyetleri/ Yapı Denetim Sistemi

Amaç	A 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.					
Hedef	H 6.3. Yapı denetimi uygulamaları güncel teknolojilerin de yardımı ile sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecek, kamu yapılarının etüt- proje, yapım ve denetim süreçlerinde hizmet kalitesi artırılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 6.3.1. Bakanlığımızdan talep edilen ihale yapım ve denetim işlerinin karşılanma oranı (%)	15	93	94	95	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.3.2. Talep edilen ve ön incelemesi uygun olan etüt proje işlerinin yıl içerisinde tamamlanma oranı (%)	15	91	93	95	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.3.3. Bakanlığımızdan kamu yapılarında talep edilen zemin/üstyapı inceleme taleplerinin karşılanma oranı (%)	10	100	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.3.4. Arşive aktarılan sayısal proje oranı (%)	10	81	93	95	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.3.5. Aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	15	2	6	6	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.3.6. Aktif yapı denetim kuruluşlarının bürolarında yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	15	1,14	2	2	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.3.7. Güçlendirilen Kamu Hizmet Binası Sayısı (*)	10	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.3.8. Enerji Verimliliği İyileştirilmesi Çerçevesinde Yenilenen Kamu Hizmet Binası Sayısı (kümülatif)	10	30	158	242	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri, Yapı Denetim Kuruluşları, Laboratuvar Kuruluşları					
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kamu kurum ve kuruluşlarının kendi görev alanlarının dışına çıkarak etüt-proje ve yapım faaliyetlerini üstlenmesi 2. Ülkemizdeki kamu kurum ve kuruluşlarına ait dijital proje arşivinin bulunmaması 3. Kamu yapılarında yapılan teknik incelemelerde bazı özel durumlarda yeterli teknik ekipmanın ve laboratuvar malzemesinin bulunmaması 4. Kamu yapılarında yapılan teknik incelemelerin özel uzmanlık gerektirmesi 5. Yapı denetim kuruluşlarının görevini mevzuata uygun yerine getirememesi 6. Yapı sahiplerinin maddi ve manevi zarara uğraması 7. Enerji verimliliğinin artırılması için kamu kurumlarından binalarının iyileştirilmesi ile ilgili talep gelmemesi					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Kamu Kuruluşlarının talepleri ve ayırdıkları ödenekler doğrultusunda İl Müdürlüklerimize ihale talimatları verilerek taşradaki kamu yapılarının yapım, onarım, tadilat ve güçlendirme işleri yapılacaktır. • Kamu yapılarında CADD standartlarının etkin kullanımı sağlanacaktır. • Çevrim içi proje yönetimi bilgisayarlı otomasyon sistemi kurulacaktır. • Yapı denetim sektöründe yer alan aktörlere yönelik elektronik bilgilendirme sistemi etkinleştirilecektir. • Yapı denetim yazılım sistemi ile Kimlik Paylaşım Sistemi ve Ulusal Adres Veri Tabanı Sistemi gibi diğer sistemler arasında servis alınması suretiyle bilgi paylaşımı sağlanacaktır. • Kamu yapılarının enerji etkin hale getirilmesi sağlanacaktır.					

Maliyet Tahmini	711.399.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Proje kontrollük hizmetlerinde günümüz koşullarına uygun, ekonomik ve teknolojik gelişmeleri takip ederek hizmet sunulmaktadır. Kamu Yatırımlarının Otomasyonu Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Proje Arşivinin Taranması ve Web Tabanlı Uygulamaya Geçilmesi çalışmaları yapılmaktadır. Yapı Denetim Sistemi dâhilinde; 81 ilimizde konusunda uzman olduğu tespit olunan kuruluşlar ile mimar ve mühendislerin belgelendirilmesi, faaliyetlerinin denetlenmesi ve idari yaptırım uygulanması şeklinde yürütülmektedir.
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Üniversiteler ile iş birliği yaparak CADD standartlarının ülke çapında yaygınlaştırılması gerekmektedir. Kamu yapılarında standardın etkin kullanılması, kontrol ve izlemenin yapılabilmesi için bilgisayarlı otomasyon sistemleri geliştirilmelidir. Yapı projelerinin farklı meslek disiplinleri ile üretilmesi; proje üretim safhalarının her meslek disiplini mimar/mühendis tarafından izlenebilir olmasına, meslek disiplinleri arasında uyumlu bir çalışmanın sağlanmasına, proje çizim safhalarında yapılan değişikliklerin kayıt altına alınmasına, etkin ve sürdürülebilir üretim hızının sağlanmasına ve tüm disiplinlere yönelik bir çizim standardının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Yapı denetim kuruluşlarına yapılan denetimlerin nitelik ve nicelik açıdan geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılaşma sürecinin tüm aşamalarının izlenebilir hale getirilmesi ihtiyacı mevcuttur. Alınan beton numunelerinin test sonuçlarının dış müdahaleye imkân vermeyecek şekilde elde edilmesi sağlanacaktır. Yapı denetim sistemi yazılımının e-devlet uygulamalarıyla entegre edilmesi gerekmektedir. Geliştirilecek metod ve mevzuatta yapılacak düzenlemelerle daha etkin bir denetimin sağlanarak vatandaşlarımızın güvenli yapılarda yaşaması, bu uygulamanın sistemsel yazılımı revize edilerek şeffaf ve vatandaşlarca erişilebilir hale getirilmesi planlanmaktadır. Kamu yapılarında enerjinin etkin kullanılması için, enerji verimliliği iyileştirmeleri yapılarak binalardaki sistemlerin doğru işletilmesi gerekmektedir.

* Bütçe modeli doğrultusunda kurumlarıyla koordinasyon içinde yapılacak güçlendirme sayısı belirlenecektir. Bakanlıkça teknik kapasite olarak yılda ortalama 100 adet güçlendirme çalışması yürütülebilmektedir.

6.4 Yöresel Mimarinin Yaygınlaştırılması/ İskân Kanunu Uygulamaları

Amaç	A 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.					
Hedef	H 6.4. 81 ilin kırsal yerleşmelerinde örnek yöresel mimari projeleri tamamlanacak ve iskân Kanunu kapsamında iskân talepleri karşılanacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 6.4.1. Hazırlanan kırsal konut projeleri sayısı (Kümülatif)	50	409	477	490	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 6.4.2. Kendi evini yapana yardım metodu (K.E.Y.Y.) ve Devlet eli ile yapılan/satın alınan konut sayısı (Kümülatif)	50	3.807	4.057	4.307	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri, Tapu ve Kadastro İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Kırsal konut projelerinin kullanımının ülkemiz geneline yaygınlaştırılmaması 2. Vatandaşlarımızın iskân taleplerinin karşılanamaması					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> Kırsal Alanlarda Yöresel Doku ve Mimari Özelliklerin Belirlenmesi ve Yaygınlaştırılması projesi kapsamında elde edilen konut projelerinin kullanımı yaygınlaştırılacak ve çalışmalar kitap haline getirilerek ilgili kurumların (Üniversiteler, Belediyeler, vb.) kullanımına sunulmaya devam edilecektir. 5543 Sayılı İskân Kanunu kapsamında hedef kitlelerin sosyal, ekonomik ve kültürel durumları da göz önünde bulundurularak iskân talepleri karşılanacaktır. Yapılan konutların, altyapı ve sosyal donatıları ile yöresel mimariye uygun yapılması için önlem alınacak ve teşvikler sağlanacaktır.					
Maliyet Tahmini	806.777.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> Kırsal alanlarda ekonomik nedenler ve teknik bilgisizliklerden kaynaklı olarak ortaya çıkan özensizlik ve dikkatsizlik yapım tekniğini, kullanılan malzemelerin cinsini ve kalitesini etkileyecek olup yapıların afetlerden zarar görmesine neden olmaktadır. Kırsal alanın yapılaşma karakterinin düzeltilmesi, sağlıklılaştırılması ve güvenli hale getirilmesi için Bakanlığımız yatırım programında yer alan Kırsal Alanlarda Yöresel Doku ve Mimari Özelliklerin Belirlenmesi ve Yaygınlaştırılması projesi kapsamında 53 ilde yöresel mimari projeler hazırlanmıştır. Diğer illerde çalışmalar devam etmektedir. Kırsal Alanlarda Yöresel Doku ve Mimari Özelliklerin Belirlenmesi ve Yaygınlaştırılması projesi kapsamında şimdiye kadar yapılan çalışmalar 3 cilt kitap haline getirilerek ilgili kurumların (Üniversiteler, Belediyeler, vb.) kullanımına sunulmuştur. Ülkemize gelen soydaşlarımızın ve çeşitli nedenlerle yerleşim yerini terk etmek zorunda kalanların iskân taleplerinin sağlanmasında ve hayat standartlarının yükseltilmesinde birçok kapsamlı ve etkin faaliyetler yürütülmektedir. 2021 yılı Yatırım Programında İskân kapsamında yapılan çalışmaların yürütüldüğü 11 adet yatırım projesi yer almaktadır.					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> Kimlikli yerleşmeler oluşturmak adına Bakanlık tarafından farklı bölgelerde farklı çeşitli yöresel mimari projeleri üretilmiştir. Bu projelerin uygulandığı pilot il ve kırsal konut sayısı hızlı bir şekilde artırılmalıdır. 5543 Sayılı İskân Kanunu mevzuatı ile ilgili İl Müdürlüklerinde görev yapan personele genel ve bölgesel eğitimler verilecektir. Personelin vatandaşların sosyal, kültürel ve ekonomik durumlarını da göz önünde bulunduracak bir bakış açısına sahip olmaları gerekmektedir.					

6.5 Çevre ve İklim Dostu Yeşil Yapı Malzemeleri

Amaç	A 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.					
Hedef	H 6.5. İnşaat, mekanik ve elektrik tesisatı birim fiyatlarında yer alacak olan iş kalemleri için karbon salınımı az, enerji verimliliği yüksek, insan ve çevreye zarar vermeyen yeşil yapı malzemelerinin kullanılması ile ilgili birim fiyat çalışmaları yapılacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 6.5.1. Belirlenen ürün gruplarında, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji veya su tasarrufuna yönelik çalışmalar yapılarak birim fiyat listelerinde yer alan ürünlerin güncellenmesi ya da yeni ürün eklenmesi (%)	100	0	100	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar					
Riskler	1. Çalışma esnasında sektör paydaşları, firmalar, kamu kurum ve kuruluşlardan yeterli destek alınamaması. 2. Birim fiyat listelerine eklenecek ürünler hakkında yeterli rekabetin oluşmaması. 3. Rayiç ve birim fiyat tespitlerinin hatalı yapılması 4. Faydalı görüldüğü için teklif edilen teknik yeniliklerin uygulamada başarılı olmaması					
Stratejiler	• İnşaat sektöründe enerji verimliliği yüksek, çevreye duyarlı, su tasarruflu veya yenilenebilir enerji kaynaklı yerli malzeme kullanımını teşvik araştırılacak, yıllık rayiç, inşaat –mekanik ve elektrik birim fiyatları, birim fiyatlara ait tarif ve analizler gelişen teknolojiye uygun olarak düzenlenecek, yapım uygulamalarıyla ilgili tebliğler yayımlanacaktır. • Bayındırlık ve iskân işleri ile ilgili inşaat - mekanik ve elektrik tesisatı işlerine ait Genel Teknik Şartnameler, günün teknolojik ve standartlarına göre güncellenecek ve/veya revizyonunun yapılması ile kullanıcıların hizmetine sunulacaktır.					
Maliyet Tahmini	12.000.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Birim fiyat tarifleri ve rayiçleri belirlenmesi sürecinde yeni teknolojiler takip edilerek, ortak terminoloji ve teknik şartlar ile maliyetlere ilişkin tespitler yapılmaktadır. • İşçilik, makine araç ve gereç rayiçleri ile inşaat, mekanik ve elektrik tesisatı birim fiyatları listeleri “İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatları” adı altında her yıl kitap halinde yayımlanmakta ve ayrıca internet ortamında abonelik yoluyla Ülke genelinde kullanıcıların hizmetine sunulmaktadır.					
İhtiyaçlar	Kamu kurum ve kuruluşlarının proje ve yatırım işleri uygulamalarında, ortak bir terminoloji ve teknik şartların oluşturulması ile birlikte Bakanlık içi iş birliği ve koordinasyon artırılması gerekmektedir.					

AMAÇ 7

7.1 Danışma, Denetim ve Destek Birimlerinin Faaliyetleri

Amaç	A 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.					
Hedef	H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek, Bakanlık süreçlerinin iyileştirilmesine ve Bakanlığın kurumsal kimliğinin gelişimine katkı sağlanacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve destek programı/ Üst yönetim, idari ve mali hizmetler					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 7.1.1. Düzenlenen denetim ve danışmanlık rapor sayısı	35	9	18	18	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 7.1.2. Takibi yapılan denetim ve danışmanlık rapor sayısı	35	5	20	20	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 7.1.3. ALO 181 Çağrı Merkezi'nden yararlananların memnuniyet oranı (%)	30	86	92	94	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Strateji Geliştirme Başkanlığı, İç Denetim Birimi Başkanlığı					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı					
Riskler	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yönetim sistemleri altyapısının güçlendirilememesi 2. Hukuki konularda yönetime ve personele yol gösterilememesi 3. Denetim ve danışmanlık kapasitesinin eksikliğinden dolayı Bakanlık iş süreçlerinin önemli bir bölümünün denetlenememesi, yönetime ve personele yol gösterilememesi 					
Stratejiler	<ul style="list-style-type: none"> • Bakanlığın faaliyet alanları ile ilgili olarak denetim ve danışmanlık faaliyetleri yürütülerek yönetime ve personele destek olunacaktır. • Hukuki konularda yönetime ve personele yol gösterilecektir. • Stratejik yönetim anlayışı yerleştirilecek ve uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. 					
Maliyet Tahmini	348.048.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	<ul style="list-style-type: none"> • 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol kanunu gereğince kamu idareleri yaptıkları tüm çalışmalarda Kalkınma Planları, Cumhurbaşkanlığı Programı ve İcraat Programları, Orta Vadeli Program gibi üst politika belgeleri ile uyumlu ve koordineli olacak şekilde faaliyetler yürütmektedir. • Yıllık denetim programları hazırlanırken birimlerden gelen taleplere ve kurumsal faaliyetlere değer katacak süreçlere öncelik verilmektedir. • Hukuki konularda yönetime ve personele yol gösterilmektedir. 					
İhtiyaçlar	<ul style="list-style-type: none"> • Stratejik yönetim uygulamaları tüm bakanlık birimlerinde performans ve harcamaya ilişkin olarak sistem dahilinde yaygınlaştırılacaktır. • İç kontrol sisteminde ortaya çıkabilecek aksaklıkların önüne geçilmesi için iç kontrol bilinci arttırılacaktır. • Denetim ve danışmanlık kapasitesi arttırılacaktır. 					

7.2 Bilişim Altyapısının Geliştirilmesi/Dijital Dönüşüm

Amaç	A 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.					
Hedef	H 7.2. Bakanlık iş süreçleri ve bilişim altyapısı dijital dünya ile uyumlu şekilde yapılandırılacak, kurumun dijital dönüşümü sağlanacaktır.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve destek programı/ Üst yönetim, idari ve mali hizmetler					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 7.2.1. Tek merkezde geliştirilen yazılım sayısı (kümülatif)	35	69	74	80	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 7.2.2. Karar destek sistemine entegre uygulama sayısı (Kümülatif)	30	85	90	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 7.2.3. e-Devlet Kapısına Taşınan Uygulama/Hizmet Sayısı (kümülatif)	35	189	192	200	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı					
Riskler	1. Teknik alt yapı ihtiyacının karşılanmasında yaşanabilecek sorunlar 2. Yazılımların tek merkezde toplanamaması 3. İş süreçlerinin doğru bir şekilde çıkarılamaması					
Stratejiler	• Bilişim altyapısı dijital dünya ile uyumlu şekilde yapılandırılacaktır. • Elektronik ortamda yürütülmesine olanak bulunan tüm Bakanlık hizmetlerinin e-devlet kapısına entegrasyonu tamamlanacaktır.					
Maliyet Tahmini	27.914.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Yazılımların teknolojik gelişmelerin gerisinde ehil olmayan kişi ve birimler tarafından idamesi sağlıklı altyapının oluşumuna engel olmaktadır.					
İhtiyaçlar	• Bakanlığın dijital altyapısının ve dijital dünya ile uyumlu hâle getirilebilmesi için yazılımlar uyumlandırılmalı, karar destek sistemlerinin kurulmasına olanak sağlayacak şekilde veri alış veriş yapabilmelidir. • İhtiyacın karşılanabilmesi için gerekli analizler yapılmalı, yeni personel kazandırılmalı ve mevcut personelin hızlı bir şekilde eğitimi sağlanmalıdır. • Bakanlığımızın artan kullanıcı sayısı ve vatandaşa sunulan hizmetlerin artmasıyla beraber altyapı düzenlemesi gerekliliği doğmuştur. Buna bağlı olarak gerekli cihazların temini çalışmaları yapılmalıdır. • Karar Destek Sistemi (KDS) ile Bakanlığımızda kullanılan uygulamalar aracılığıyla toplanan verilerin; izlenmesi, denetimi, kontrol ve merkezi raporlanmasını sağlayarak; daha iyi izleme, daha iyi yatırım yapabilme ve veriye dayalı karar verebilme mekanizması oluşturulmalıdır. • E-Devlet hizmetleri ortak bir noktadan kullanıcıya hızlı ve güvenli bir şekilde sunulmalı, kamu kurumlarının daha nitelikli ve çok sayıda e-Devlet hizmetini, daha kısa zamanda geliştirmesine katkıda bulunulmalıdır.					

7.3.Yetkin İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi

Amaç	A 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasite gelişimini sağlamak					
Hedef	H 7.3. Bakanlığın nitelikli ve yetkin insan kaynağı oluşturmak için hizmet içi eğitimler gerçekleştirilecektir.					
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve destek programı/ Üst yönetim, idari ve mali hizmetler					
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-					
Performans Göstergeleri	Hedefe Etki (%)	Mevcut Durum	2022	2023	İzleme Sıklığı	Raporlama Sıklığı
PG 7.3.1. Hizmet İçi Eğitim Sayısı	50	46	50	60	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
PG 7.3.2. Hizmet İçi Eğitim Alan Personel Sayısı	50	23.511	25.500	30.600	Yılda 4 çeyrek	Yılda 2 defa
Sorumlu Birim	Personel Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı, İl Müdürlükleri					
Riskler	1. Eğitimlerde zaman zaman hedef kitleye ulaşılamaması 2. Yetkili kuruluşlardan personel talebinin gerçekleşmemesi 3. Mücbir sebeplerden dolayı eğitimlerin gerçekleştirilememesi					
Stratejiler	• “Eğitim İhtiyaç Analizi” gerçekleştirerek, gelişime ihtiyaç duyulan alanlar tespit edilecek ve bu doğrultuda temel yetkinlikleri geliştirmeye yönelik bir “Eğitim Stratejisi” belirlenecektir. • Bakanlık çalışanları için kariyer gelişim planlaması ve performans değerlendirmesi yapılacaktır.					
Maliyet Tahmini	42.312.000 TL					
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Birimlerin talepleri doğrultusunda her yıl merkez ve taşra teşkilatında çalışan personele eğitim verilmektedir. • Çalışanların bireysel performansının izlenmesine ve değerlendirilmesine imkân verecek sistemlerin yapılması için hazırlıklar sürdürülmektedir. • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı teknik bir Bakanlık olarak teknik personel kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalar yürütmektedir.					
İhtiyaçlar	• Eğitimlerin, belirli bir strateji çerçevesinde, unvan bazlı olması ve Bakanlıkça yapılan faaliyetlere yönelik bilgilendirmelerin de yapıldığı bu eğitimlerin sonucunda kazanılması gereken yetkinliklerin netleştirilerek verilmesi uygun görülmektedir. Bunun dışında Bakanlık personelinin dışardan alacağı eğitimlerin (ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora gibi) kolaylaştırılması gerekli görülmektedir. • Eğitim İhtiyaç Analizi yapılarak, çalışanların kişisel ve profesyonel gelişimlerine katkı sağlanmalıdır. • Çalışanların motivasyonunu ve kurumsal aidiyetini artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. Performans izleme ve değerlendirme sistemine geçilmelidir. • İyi performansları ödüllendirecek mekanizmalar geliştirilmelidir. • Bakanlık personel ihtiyacı karşılanacak ve kapasiteleri geliştirilecektir.					

4.2. Maliyetlendirme

Tablo 21. Tahmini Maliyet Tablosu

	2022	2023	Toplam Maliyet
Amaç 1	1.709.937.000	1.849.225.000	3.559.162.000
Hedef 1.1	958.116.000	1.045.799.000	2.003.915.000
Hedef 1.2	287.838.000	299.316.000	587.154.000
Hedef 1.3	230.697.000	234.079.000	464.776.000
Hedef 1.4	181.739.000	204.058.000	385.797.000
Hedef 1.5	51.547.000	65.973.000	117.520.000
Amaç 2	322.093.000	358.350.000	680.443.000
Hedef 2.1	131.219.000	157.783.000	289.002.000
Hedef 2.2	122.000.000	128.560.000	250.560.000
Hedef 2.3	53.874.000	54.007.000	107.881.000
Hedef 2.4	15.000.000	18.000.000	33.000.000
Amaç 3	540.768.000	586.787.000	1.127.555.000
Hedef 3.1	125.000.000	126.500.000	251.500.000
Hedef 3.2	120.000.000	122.000.000	242.000.000
Hedef 3.3	295.768.000	338.287.000	634.055.000
Amaç 4	1.013.250.000	1.084.885.000	2.098.135.000
Hedef 4.1	119.810.000	118.832.000	238.642.000
Hedef 4.2	87.100.000	88.078.000	175.178.000
Hedef 4.3	806.340.000	877.975.000	1.684.315.000
Amaç 5	359.626.000	397.488.000	757.114.000
Hedef 5.1	173.063.000	197.330.000	370.393.000
Hedef 5.2	72.273.000	74.964.000	147.237.000
Hedef 5.3	62.430.000	63.000.000	125.430.000
Hedef 5.4	26.860.000	36.194.000	63.054.000
Hedef 5.5	25.000.000	26.000.000	51.000.000
Amaç 6	1.032.165.000	1.160.531.000	2.192.696.000
Hedef 6.1	172.932.000	190.096.000	363.028.000
Hedef 6.2	139.607.000	159.885.000	299.492.000
Hedef 6.3	332.089.000	379.310.000	711.399.000
Hedef 6.4	382.537.000	424.240.000	806.777.000
Hedef 6.5	5.000.000	7.000.000	12.000.000
Amaç 7	196.928.000	221.346.000	418.274.000
Hedef 7.1	164.611.000	183.437.000	348.048.000
Hedef 7.2	12.677.000	15.237.000	27.914.000
Hedef 7.3	19.640.000	22.672.000	42.312.000
Amaçlar Toplamı	5.174.767.000	5.658.612.000	10.833.379.000
Genel Yönetim Giderleri	183.984.000	186.039.000	370.023.000
GENEL TOPLAM	5.358.751.000	5.844.651.000	11.203.402.000

Tablo 22. Tahmini Kaynak Tablosu

Kaynaklar	2022	2023	Toplam Kaynak
Genel Bütçe	5.358.751.000	5.844.651.000	11.203.402.000
Döner Sermaye	1.700.000.000	2.000.000.000	3.700.000.000
TOPLAM	7.058.751.000	7.844.651.000	14.903.402.000

Bölüm 5

İZLEME VE DEĞERLENDİRME

5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Stratejik planın izlenmesi ve değerlendirilmesi, gerek planın başarılı olarak uygulanması gerekse hesap verme sorumluluğu ilkesinin tesis edilmesi açısından vazgeçilmez bir husustur. Kurumsal öğrenmeyi ve buna bağlı olarak faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesini sağlayan bu süreç, yıllık dilimde performans programlarıyla gerçekleştirilmektedir. Bu aşamada yapılacak analizlerin büyük bölümünü performans ölçümü ve performans değerlendirmesi oluşturmaktadır.

İzleme, amaç ve hedeflere göre kaydedilen ilerlemeyi takip etmek amacıyla uygulama öncesi ve uygulama sırasında sürekli ve sistematik olarak nicel ve nitel verilerin toplandığı ve analiz edildiği tekrarlı bir süreçtir. Performans göstergeleri aracılığıyla amaç ve hedeflerin gerçekleşme sonuçlarının belirli bir sıklıkla izlenmesi ve belirlenen dönemler itibarıyla raporlanarak yöneticilerin değerlendirmesine sunulması izleme faaliyetlerini oluşturur.

Gerçekleşmeler birikimli bir şekilde izlenerek plan döneminin başından itibaren elde edilen gelişmelerin ortaya konulması ve planın başarılı bir biçimde uygulanabilmesi için alınması gereken tedbirlere yer verilecektir.

Değerlendirme, devam eden ya da tamamlanmış faaliyetlerin amaç ve hedeflere ulaşmayı ne ölçüde sağladığı ve karar alma sürecine ne ölçüde katkıda bulunduğunu belirlemek amacıyla yapılacak olup, faaliyet ve gelişmelerinin amaç ve hedeflerle ne ölçüde örtüştüğünü ortaya koyacak analizler yapılacaktır.

İzleme ve değerlendirme süreci kapsamında stratejik planda ortaya konulan hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiğinin takip edilmesi ve raporlanması çalışmaları yürütülecektir. Stratejik yönetim ve planlama sürecinin en önemli aşaması, hazırlanan planın izleme ve değerlendirme çalışmalarıdır.

Stratejik plan izleme raporu, her yılın ilk altı aylık dönemi için hazırlanır ve üst yöneticiye sunulur. Hazırlanan stratejik plan izleme tablolarına idarenin faaliyet raporlarında yer verilmez.

Stratejik planın değerlendirmesi ise stratejik planın kalan süresi için hedeflere nasıl ulaşılabileceğine ilişkin alınacak önlemleri içerecek şekilde yapılır. Hazırlanan stratejik plan değerlendirme tablolarına idare faaliyet raporlarında yer verilir. Ayrıca, stratejik plan değerlendirme tabloları bir sonraki dönem stratejik plan çalışmalarında dikkate alınır.

Performans ölçümü, gerçekleşen performans göstergelerine ilişkin verilerin üçer aylık dönemlerle düzenli olarak toplanması ve bilgi sistemleri veri tabanına aktarılması ile gerçekleştirilecektir.

Performans değerlendirmesi, gerçekleşen performans göstergelerinin hedeflenen performans göstergeleriyle karşılaştırılarak yapıldığı analizlerle yapılacaktır. Söz konusu değerlendirme sonucunda gerektiğinde iyileştirme önlemleri alınacaktır.

Stratejik planda yer alan faaliyet ve projeler, ilgili birimlerce, performans göstergeleri doğrultusunda izlenecek, planın ne ölçüde gerçekleşmekte olduğunu ortaya koyacak çeyrek dönem gerçekleştirme raporları hazırlanacaktır.

Performans esaslı bütçelemede yapılmakta olan çeyrek dilim bütçe gerçekleştirmeleri stratejik hedef ve faaliyetler ile paralel olarak kurgulanacak aynı izleme sistemi üzerinden raporlanacaktır.

Tüm dönemsel ve yıllık izleme/değerlendirme toplantıları ve raporlamalar SGB Başkanlığı koordinasyonunda yürütülecektir. Bu toplantılar Bakan Yardımcısı Başkanlığında toplanacak olan ve birim amirlerinden oluşan üst kurul marifetiyle yapılacaktır.

Bakan Yardımcısı Başkanlığında yapılacak izleme ve gerçekleştirmeler toplantısı, birimlere önemli geri dönüşler sağlayacak, aksayan hedef ve göstergelerde ivedi tedbirler geliştirilmesini ve tüm bu sürecin üst yönetim gözetiminde yürütülmesini sağlayacaktır.

Birim raporlarında belirlenen anlamlı sapmalar konusunda Bakanlığımızca hazırlanan "Kurumsal Risk Yönetimi" kapsamında yeni tedbirler geliştirilecek ve sonraki yıl bu tedbirlerin etkinliği değerlendirilecektir.

İzleme ve değerlendirme kapsamında ayrıca; Bakanlık bütçesinin, stratejik planda yer alan misyon, vizyon, amaçlar ve hedeflerle uyumu sağlanarak, üçer aylık periyotlar halinde performans bütçe verileri raporlanacaktır.

Gerçekleştirme toplantılarındaki sapmalar için birimlerin açıklamaları alınacak, sonuçlar için yeni tedbirler geliştirilecektir. İzleme ve değerlendirme süreci, şeffaflık ve hesap verebilirlik adına titizlikle yönetilecek ve verimlilik odağında önemli geri bildirimler sağlanacaktır.